

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita Et Virtutibus R. P. Bernardi Colnagi E Societate
Jesv Libri Dvo**

Paullin, Johannes

[Monachii], 1662

Liber I. Vita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44152

LIBER I.

VITA

CAPUT I.

*Nascitur pijs, & minime obscuris
parentibus.*

§. I.

ATANA, quæ inter antiquissi-
mas Siciliae urbes opulenta, &
splendida, non postremum sibi
locum vendicat, jam usque à bis
mille annis, virorum non modò belli glo-
riâ; sed & sanctitate & doctrinâ illustrium
foecunda mater, Bernardum nobis; Bernar-
do nostro patriam dedit: Parentes Ioannem
Antonium Colnagum Mediolano oriun-
dum, & Margaritam Bolanam Caranensem,
non obscuro genere natos; sed nobiles, &
Ioanni Dominico Ribibbæ Caranensium

*patria, pa-
rentes.*

A

Anti-

Antistiti, ac Scipioni Ribibbæ Constanti-
nopolitano Patriarchæ, denique & Ribbibæ
Purpurato Romanæ Curiaæ Patri arctâ ne-
cessitudine conjunctos.

Eminebat tamen in illis virtus supra
natales. Patrem Bernardus ipse jam senex
apud familiares affirmavit virum sanctum
fuisse, & repertum elapso semestri à morte
adhuc integrum, nullo tetro odore; sed sua-
ve potiùs aliquid redolentem: quam scili-
cet illi fragrantiam, non aromata, quæ nul-
la cadaveri adhibita erant; sed virtus etiam
post funus inhalaverat. Matrem verò 21.
Octobris die, quo olim vitâ fuerat defuncta,
Bernardus jam exactis in Religione duobus
& quadraginta annis, cum Româ Tusculum
ad Soræ Ducem evocatus inter viros nobi-
les curru veheretur, in cælo gloriosam ful-
gere lætus conspexit. Sorores denique &
ipsæ inter præclara virtutis studia asceticam
domi in conjugio vitam æmulatæ, cum di-
catis DEO Virginitas de palma decertârunt:
perquam rarâ omnibus sæculis felicitate,
liberorum neminem à præclaris parentum
virtutibus deflexisse.

Nativitas. Primam ipse lucem aspexit anno repa-
ratæ salutis supra millesimum quingente-
simum quinto ac quadragesimo, 15. Septem-
bris die, quem Deipara Virgo Nascens vitæ
octa-

octavum habuit. Unde peropportune, quamvis è sacro fonte non Bernardi, sed *Nomen.* Marci Antonij nomen tulerit, illud ipse sibi jam grandior factus arrogavit, quò compellatus meminisset, se Divi Bernardi in amanda & colenda Virgine æmulum, ad summum tantæ Matris amorem cultumque spontaneâ lege compelli, & non segniter inflammari; sæpe enim generosis mentibus pro face nomen est; stimulos addit appellatio.

§. II.

Ut primùm excessit infantiam, claris *Indoles.* se indicijs prodidit non minùs excelsa mentis indoles, quàm ingenij acies præclara, & cum insigni morum honestate cereus ad omnem pietatem animus. Certè crepundia & puerilis petulantia nugæ perosus, in delicijs habuit, aram concinnare, sacros mystas *Concionatur iam parvulus.* divina facientes imitari, nec non ad alios id ætatis parvulos de superiore loco verba facere: quos quidem eo ardore & gratiâ à vitijs deterrere, atque ad pietatem cohortari adlaborabat, ut non modò coævulos; sed familiam adeò universam rapèret, & accenderet. Ex his enimverò scintillis magna cum annis nata sunt incendia: quæ Bernardus longè latèq; sparsit, quando pro concione dixit.

*Egregiè o-
bedientem
se prestat
parentibus.*

Porro Parentibus ante omnia cum infir-
gni quadam animi submissione & obedi-
tia parebat ad nutum; deinde etiam tenero
quodam amore & reverentia vicem repen-
debat: ita quidem, religiosè ad imperia quã-
tumvis aspera promptus ac fortis, ut eorum
jussu septem ipsas horas flexis humi genibus
orando, sine cessatione perduraret. Quod
ipse commemorabat jam grandævus, ut ge-
nitores ad piam liberorum educationem
exstimularer: addebat verò se, quòd tamdiu
vitam in terris duceret, divinum existimare
donum; nempe filijs, qui suos in pretio ha-
bent Genitores, claro veritatis oraculo pro-
missum.

CAPUT II.

*Egregiam virtuti litterisque na-
vat operam.*

§. I.

*Studia
Bernardi
& inge-
nium.*

INterea temporis Grammaticæ primùm,
dein & Poësi, ac Eloquentiæ, Philoso-
phiæque optimorum Magistrorum, atque
in primis Scipionis Porco, Philosophi tunc
clarissimi, ductu strenuam locavit operam,
fructu tantis ingenij dotibus æquali. Et
qui-

quidem in pangendis versibus castam floridamque venam, atque in oratoria facultate miram adeptus est cum venustate dicendi vim; ipsis verò altiorum disciplinarum Doctoribus in illo puerilis etiam ætatis flexu, siue argutè adversarios urgeret, siue propositos quæstionum nodos dissolveret, admirationi fuit: quòd etiamnum tiro tam potenter seu sustineret, seu premeret veteranos in Philosophicâ palæstra antagonistas,

*Bernardus
tredecennis
puer Philo-
sophus.*

§. II.

Neque enim fuit prodigio absimile, tredecim annorum puerum jam emenso Philosophiæ curriculo, suas lucubrationes prælo dare, poëmata, orationesque à se eleganter elaboratas cum publico plausu recitare, Latinè Græcèque permulta scribere, ac totam Virgilij Æneida decorè non minùs quàm piè, stylo æquè claro ac florido in Christum Ducem transferre: quòdque palmarium erat, in tanta litterarum aviditate nihil à pietatis ardore id ætatis juvenem remittere. Et verò ne quà divini amoris flammula in juvenili pectore inter litteras langueret, frequens illi de cælestibus rebus cum religiosis viris sermo fuit, & mysteria sacra frequentare, conscientiam excutere, divina

*Pietatem
litteris jun-
git.*

meditari, solemne ac per jucundum: scilicet ut divinos ignes nutriret, oleum affudit; quos non animat, nisi qui amoris pabulum ministrat.

CAPUT III.

Integer vitæ juventam exigit, & à Deo ad religiosam familiam evocatur, non sine pugna.

§. I.

Bernardi innocentia.

Ceterum ea fuit Bernardo morum integritas, ut illibatum virginalis pudicitiae florem, haustumque è sacro fonte innocentis animae candorem tumulo, an caelo dicam? intulerit. Non illi procax aut indecens verbum excidit unquam, & ne gestus quidem corporis incompositus. Virum in puero te videre diceres. Divino accidisse nutu credit ipse, nihil se praesente, quod castas aures offenderet, dictum factumque: immò alios, qui ab honestatis orbita sermone gestuque perulanti exerraverant, ipso adventante in ruborem datos, ad modestiae leges se composuisse, palam est.

Alios ad modestiam componit.

§. II.

§. II.

Orij tam erat fugitans, ut neque mini- *Orium fu-*
 mam pretiosi temporis particulam prætere- *git.*
 labi sine pulchro pueritiæ negotio patere-
 tur: interea blandus alijs, & in omnes mi- *Comis &*
 re comis, præcipuè verò in egenos profusè *gravis.*
 liberalis; at sibi perquam rigidus. Ut enim
 tyrannum domesticum, carnem ajo, pia ty- *Sibiipsi do-*
 rannide exarmaret, frangerétque, non con- *rus.*
 tentus quavis heb domade flagellis inno-
 cens corpusculum acriter verberare, illud
 etiam stans per hebdomadem jejunijs bis-
 terte subtracto pabulo edomabat, usque
 adè severus gulæ censor, ut non nisi di-
 menso rigide ad bilancem examinato, per
 eos dies victitare vellet. Adhæc, quam do-
 mi verecundiæ legem oculis ceterisque sen-
 sibus posuerat servandam, eam vel maximè
 cùm in publico comparendum esset, stri-
 ctius exigendam duxit. Unde emicante fo-
 ras animi candore & internæ honestatis lu-
 ce, laudem apud extraneos amorémque sibi
 conciliavit, dùmque virtutem sequitur, ca- *A modestia*
 stissimis moribus & vitæ innocentia, id af- *oculorum*
 securus est, ut vulgò Catanensis Angelus au- *Catanensis*
 diret, nomine inter homines uti raro, ita & *Angeli no-*
 pretioso. Quin ipsemet jam senio gravis, *men habet.*
 sui quidem despiciendi causâ dictitabat;

plus sibi in primo juventutis flore masculæ virtutis fuisse, quàm annis provecta jam ætate ad vitæ meram fluentibus. ita scilicet mens perfectæ sanctimonix cupida, progressus quantumvis grandes pro parvis habet.

§. III.

Vocatur à Deo ad IESU Societatem.

Quarto igitur decimo ætatis anno vix dum completo, sensit se arcana quadam vi ad Societatem IESU, id temporis novam omnino religiosorum hominum familiam vocari: eo præsertim nomine, quòd illa non suam suorumque duntaxat; sed & æternam aliorum omnium salutem impensè gnavitèrque curret: quæ res ipsi à prima usque infantia cordi erat. Accidit fortè, ut eà, quâ par est, religione, Bernardus rei divinæ aliquando interesset, & hanc Christi Servatoris ex Evangelio gnomen à Sacerdote legi audiret. *Quid prodest homini, si universum mundum lucretur; animæ verò suæ detrimentum patiatur?* Id enim verò sibi de cælo dictum arbitratus, toto pectore quidem excepit: mox tamen secum ipso luctari compulsus, tenerrimum erga parentes sororesque amorem, qui scilicet tam sanctis consilijs mirum quantum obnunciabat, ægrè admodum, nec sine longo certamine, expugnavit; quocum

Pugnat ipse cum se.

ubi

CAPUT III.

ubi debellatum erat, statuit primo quoque tempore, quod jam dudum moliebatur, mundo nuncium remittere, & in IESU militia sacramentum dicere, ac contra infestas Cælo acies ad finem usque fortiter decertare.

§. IV.

Commodum evenit, ut cum Genitoribus prandenti pulchra se offerret occasio, quid animo volueret, explicandi. Quare *pugnat cū parentibus* percepta multis egerunt illi, ut filium à proposito deterrent, immaturam hisce consilijs ætatem caussati; adhæc familiæ spem & fulcimentum in mascula prole positum confessi; tandem pro ea, quæ parentibus in liberos est, auctoritate, jusserunt hos animi juvenilis impetus, quos incassum sumpserit, cohibere; sibi in animo esse, nunquam illi Religionis potestatem facere: nec defuturas etiam vires, ut irritos faciant inconsulti adolescentis conatus. Nimirum etiam piæ mentes, quando de filiorum salute agitur, non semper piè sentiunt.

§. V.

His tamen minis Bernardus nequam fractus, etsi medullitus eam, quæ Genitoribus debetur, reverentiam combibisset,

in hoc rerum articulo factus audentior pro se fari cœpit, & Tuo, inquit, Pater amori, Tuæ, mater, beneficentiæ multa sanè debeo. Vestra enim est, quâ induor, vestis; vestra, quâ fruor, domus; vestra, quibus abundo, vitæ commoda: vestra etiam est aliqua ex parte, quam circumfero, corporis humani non inelegans structura: quæ omnia gratus agnosco. Animam verò solam, & quæ animam sequuntur, dotes, DEO in acceptis refero. Hanc autem Deo restituere, & fas est, & necesse habeo: vobis corpus & carnem reddere ut etiam velim, nequeo: vestimenta tamen ad vestros prosterno pedes, ut vobis bene precantibus nudus nudum IESVM in ejus Societate sequar. Et cum dicto parabat vestibus se exuere. Non tamen (ajebat porrò) id eò accipiatis velim, chari genitores, quasi parva sit vestra apud me auctoritas, & quod vobis natura jus dedit; sed quòd majus urgeat imperium, hoc est, divinum. Non despiciatui habeo, qui vitam impertiverunt; sed ejus majestatem vereor, qui dedit omnia. Non subtrahitur Parentibus, quod Deo restituitur; sed servatur: nec sine lucro; utpote jam sacrum, quod antè fuerat profanum. Vt verò velim esse, qui hucusque fui, obsequentissimus, jam non licet esse obedienti. Non potui antehac sine impietate non obtemperare parenti; at nunc

non possum sine scelere non audire vocantem,
neque sine stultitiæ notâ repudiare regnum,
quod offert Deus : vel sine sacrilegio negare
animam, cui si non mille vitas, millies certè
vitam debeo.

§. VI.

Hæc ubi effatus est, capite reverenter
inclinato, tacuit. At Pater, qui alia omnia
mente conceperat, suâsque jam dudum spes
in filio tot gratiæ & naturæ ornamentis
aucto collocaverat, principio attonitus hæ-
sit : tandem ubi se collegit, supra modum
efferatus, quod proximum ira telum mini-
straverat, panem, incerto jactu in pectus fi-
lij contorsit, eumque placidè à mensa sur-
gentem à se fugavit : certus omnem move-
re lapidem, quo natum à proposito dimo-
veret. Eam in rem etiam Joannis Vegæ,
qui tum pro Rege Hispaniarum Siciliae mo-
derabatur, auctoritate usus artes, machinâs-
que omnes exhaustit : plus tamen non obti-
nuit, quàm ut plantula adversis agitata ven-
tis firmiores ageret radices, in DEI vi-
ridarium non immeritò trans-
ferenda.

CAPUT IV.

*Ad IESV Societatem eluctatus,
etiam tiro ad excelsum virtutis
apicem enititur.*

§. I.

*Petit adSo-
cietatem
admitti.*

DUm verò hæc patrem inter & filium certamina feruent, annus & quid amplius se circumegit. Tandem quia pater cetera mitis, hac una in re saxo durior in filij sententiam minimè concessit; Filius ut in DEI voluntatem toto pectore concederet, non amplius cunctandum ratus, apud eos, qui in Societatem adlegendi potestate pollebant, supplex admitti postulavit, atque ut Cælum in sua vota flecteret, totum se rebus divinis immerfit, conscientiae labeculas octavo quoque die eluere, Angelicâ dape animam reficere, ter quaterve inedia flagrisque per hebdomadem in se gravius animadvertere eò usque perseveravit, donec voti compos, etsi longè seriùs quàm optabat, à Moderatoribus factus est. Quod ubi constantiâ prorsus invictâ præter spem extorsit, ad Religiosæ vitæ tirocinium Melisanæ ponendum clam parentibus (ut aliquorum

quorum fert opinio) discessit, nemini injurius; quòd Cæli præjudicio se emancipatum non ignoraret: non tamen antè receptus, quàm à progenitoribus missionem, & sequè DEO mancipandi potestatem accepisset.

§. II.

Voluebatur tunc annus à Christo Nato *Tirocinium* sesquimillesimus sexagesimus, Bernardo nostro vitæ quintus supra decimum: cum in ea, quam diximus, urbe Tirocinij domum, quam Sanctus Ignatius primam omnium, dum viveret, erexit, ingressus Marci Antonij nomen, & cum nomine omnem mundi gloriam, spem, cogitationemque deposuit, ac Bernardus bonâ Majorum veniâ (in nostro tamen Ordine perrarâ) esse dicique voluit. *Nomen Bernardi adsciscit.*

Hoc in loco ex veteri instituto omnem *quam* retrò vitam curiosa indagine relégit, & Patri Leonardo Capanno, conscientia arbitrio, prolixè candidèque aperuit; in qua tamen ipse neque umbram lethalis culpæ, quantumvis sedulò perquireret, deprehendit: multò etiam minùs deinceps inventurus; quòd tiro noster cordis animique nitore Angelicas mentes imitari cupidus, in id omnes vires neruósque contenderit, ne vel levio-

*Voluptatū
hostis.*

levioris noxæ labeculam sciens incurreret, aut legem quantulamcunque prudens violaret: Eum in finem, ut ab omni nævo purum servaret animum, hostile odium in omnem adeò voluptatem concepit, ut ne ulla fortè imprudenti maculam aspergeret, nullam non haberet suspectam. Hinc etiam honesta, nullisque vetera legibus, quæque sine piaculo sibi indulgere poterat, sensuum delinimenta gravissimè sibi interdixit.

§. III.

*Continen-
tia oculo-
rum.*

Quàm severam oculis suis legem fixerit, vel hoc documentum esto. Habet Messana collem edicium, & oppidò amænum. Tironi nomen est. Ex hoc colle fas est, totam oculis lustrare Urbem ædificijs superbam, & portum naturâ operibusque munitissimum: hinc placidum æquor, & velivolas ex Oriente naves: illinc Calabriae montes nunc nivibus canos, nunc vernis delicijs florescentes, spectaculo non mirùs innocuo, quàm jucundo. In hoc Tirone stat Messanensis Tironum Domus, ut vel et ipsis cubiculis tam honesta voluptate oculos pascere detur. Eam tamen omnem licèt innoxia curiositatis scenam adeò Bernardus despexit, ut ne quidem vel cursim unquam

quam aspiceret, defixâ semper in cælum,
 mente, in terram oculo: indignam ratus, ex
 quâ solatia emendicaret, quæ ubertim astra
 depluerent: quando divinis in animum im-
 missis radijs sublimius ampliûsque thea-
 trum aperiebant, & gratiæ munera supra-
 naturæ vires usque eò liberaliter impertie-
 bantur, ut quidquid vel sibi, vel alijs sup-
 plex postulâset, haud difficulter impetra-
 rum cerneret. Per id sanè tempus Jacobi
 Bolani avunculi equum, fædè claudicantem
 & faciendo itineri ineptum, precibus ad
 DEUM fûs, nullo alio medicamine adhibi-
 to, eâ, qua rogatus erat nocte, sanavit: ut
 apperente luce, Catanam, quò negotia he-
 rum vocabant, pergeret expeditus.

*Iam Tiro
 multū va-
 let suis ad
 Deum pre-
 cibus.*

§. IV.

Ad hæc, quod maximè Tironis est,
 veterem, ut ajunt, hominem exuere, ad in-
 stituti se normam conformare, mundum
 calcare, motus animi in rationis gyrum fle-
 tere, firma Evangelicæ perfectionis ædifi-
 cio extruendo fundamenta sternere, & quid-
 quid porrò tirocinij ratio postulat, id omne
 magnâ animi contentione ad amussim feli-
 citerque confecit: non nescius, eum, qui
 bene cœpit, dimidium facti absoluisse. Ut
 deni-

*Strenuè ad
 excelsum
 virtutis
 apicem con-
 nititur.*

denique paucis multa dicam, Tiro noster, five morum gravitatem spectes, five accuratam in leges observantiam, five rerum divinarum vitæque religiosæ consuetudinem exigas, talem se præstitit, ut nemo non pro vectæ virtutis ascetam in eo se spectare lætus agnosceret.

CAPUT V.

Theologiæ simul & religiosæ vitæ perfectioni studet, primamque Deo hostiam offert.

§. I.

E Tirocinio ad Theologiæ scholas velut ex umbra in arenam productus, subito palam fecit, quanta ingenij acies, quamque dives adultæ jam virtutis in eo copia lateret. Nam etsi omnes in eo curriculum syndromos velocitate mentis & acumine antereit, sapiusque disputando solennem plausum, palamque referret; eam tamen semper fuit animi modestia, & in majores paresque reverentiâ, ut Doctorum placita, luis anteferrer, vel ab illorum sensu ne latum unguem discederet. Arguebat equidem inge-

Theologia dat operam

Maiores paresque ob- servat & colit.

ingeniosè, premebat fortiter in consuetis
 seu domi seu foris scientiarum ingeniorum,
 que conflictibus; sed condiebat acrimoniam
 tanta dulcedine, ea honoris significatione,
 sui que depressione, ut quem ferire poterat
 argumenti subtilitas; demissio argumen-
 tantis leniter demulceret. Magistros sacræ
 doctrinæ, quos habuit, multos, officiosè co-
 luit, neque passus est, ut de ijs alij minùs
 reverenter aut sentirent animo, aut ore lo-
 querentur. Porrò, quantumvis ferueret do-
 cta concertatio, ipse tamen neque clamori-
 bus aures obtundebat, neque asperiore ver-
 bulo quemquam notabat: semper placidus,
 sibi que non absimilis; qui plus alijs, sibi ni-
 hil tribuere consuèsser.

*Semper mo-
 destus et
 placidus.*

§. II.

Ea verò sedulitate ad divina hæc studia
 altius rimanda incubuit, ut, tametsi pro in-
 genij subtilitate recondita quæque sine la-
 bore penetrabat, solidas tamen octo, decem-
 ve horas per diem studendo insumpserit.

Adhæc summopere sibi cavendum du-
 xit, ne diurnâ studiorum contentione cæ-
 lestium rerum gustus obtunderetur, ardorque
 Spiritûs inepesceret; sed paribus incre-
 mentis Divinarum notitia rerum amorque

*Virtutis et
 que ac lip-
 terarum
 studiosus.*

B

in

Ad sacrificium primum sedulo se parat.

in dies augetur. Hunc in modum eminenti Theologiæ studio, cum jam sacris ini-tiandus & primam Deo litaturus hostiam tanto muneri se accingeret, hinc omnibus lætitijs incedens; illinc, ne tam excellæ dignitati impar se inferret peranxius, adeo frena laxavit pietati, sui que afflicti studio exarsit, ut ex sacro multorum dierum recessu ad aram prodiret non jam hominis sed genio beato propior, & cælestes toto vultu spirare flammæ adspectantibus videretur.

CAPUT VI.

Philosophicas Theologicâsque traditâs disciplinas, maximâ virtutis & doctrinæ famâ.

§. I.

Philosophiam decem annis explicat.

Sub id tempus visum est Moderatoribus Bernardum ad explicandas publicè Philosophicas disciplinas provèhere, placuitque Collegium Messanense, veluti primum Siciliae, vel primo proximum tam excellentis ingenij, ac compertæ virtutis Doctore præ ceteris cohonestare. Id loci ergo

ergo totum Philosophiæ curriculum tantâ ingenij famâ absolvit, ut è re ducerent Majores, cum Societatis ad eò universæ gloriâ, tum manifesto maximòque discipulorum comodo eandem illi spartam denuò committere: quam non modò libens, sed & lætus suscepit. Postea Romam accersitus, & P. Claudio Aquavivæ non multò post ad supremum Societatis clavum evecto properè succenturiatus, Philosophiam ab eo relictam pari felicitate absolvit. Mox & sacras de DEO rebusque divinis Sancti Thomæ quæ *Theologiæ tradit annis duodecim.* stiones Messanæ in scholis enodare jussus Angelici Doctoris placita, quem tenerrimò pieratis sensu semper coluit impensè, & amavit, aliorum sententijs, tametsi acutis, quin & proprij ingenij industriæq; inventis constanter antehabuit. Jam tum nobile Bernardi encomium fuit, quo inter doctissimos viros celebratus, jacentes in Sicilia politiores litteras, quâ docendo, quâ scribendo exiisse, Philosophiam juxtâ ac Theologiam mirum in modum illustrâsse ferebatur. Deinde altioribus studijs Præfectus, ac denique ad Neapolitanam Theologiæ Cathedralis præmotus amplissimam scientiæ virtutisque famam est consecutus; miram scilicet claritatem, cum rara quadam subtilitate: cum aridis subtilium cogitationum spinis

nis amoenitatem & floridam dictionis gratiam, miram denique scientijs pietatem doctus conjungere. Antiquas sequebatur sententias, novo tamen ornatu conveltitas, recentibusque firmatas argumentis Unde in mandatis habuit ab eodem Claudio, ut, quoniam ipsius scripta passim avidè expetebantur, ea typis excusa in lucem ederet; quæ tamen, nescio quo casu, obnitente potissimum Bernardi modestiâ, ad prælum non venêre: etsi jam ab ipso secundis curis elaborata, & solo obsequendi studio typis magna ex parte fuerint parata; credibile est in mortis falcem cum Bernardo incubuisse

Inbetur typis vulgare, qua docuit.

§. II.

INterea ingens sibi nomen comparavit passimque ore publico, Neapoli præfectorum, Magister appellatus, absque alia nota designari consuevit.

Ad hæc tam doctrinæ excellentiâ, quàm perspectâ in rebus agendis prudentiâ, maxime tamen inculparæ vitæ præstantiâ non modò nobilissimum quemque ad se auditorum pertraxit, quem Messanæ, Neapoli Romæ schola non caperet; verum etiam ita sese in omnium animos penetravit, ut ferè nihil majoris momenti Curia vel Civitas

gratias moliretur, quod ille suo prudenti suffragio non antè probasset; & è Regio Senatu vix quisquam foret, qui suam illi conscientiam non credidisset. In enodandis quæstionibus intricatis ipse pro extemporalis oraculo erat, atque unus instar omnium, seu vivus liber, seu spirans bibliotheca habitus, ab omnibus consilij causâ adiri consueverat.

§. III.

Non tamen hisce honorum gradibus quicquam elatus est, aut evanidâ humani *Maximè in* plausûs aurâ intumuit, verùm sui deipicien- *plausu modestiam ex-* tiâ invictus, ad minima quæque domûs mi- *erces.* nisteria sponte se abiecit, stabulum sibi purgandum sumere, aliorum lectos componere, mediastinum agere, & quod forsan magis admirationi est, ad inferiorum classium lectiones explicandas, prout repentina quâdoque necessitas exigebat, operam suam offerre; quin & non infrequenter uni alteriûe aliquam Theologiæ partem privato studio discendam explicare solitus, ut suo non levi incommodo, animos sibi primùm obstringeret: deinde è mundi fœcibus extraheret, Deo in sacra quadam familia æternùm devinciendos. Itaque in hâc virtutis & scientiæ

riæ palæstra duos & viginti annos exegit; decem scilicet Philosophiæ; duodecim Theologiæ Magister: incertumque fecit, doctiorne, an sanctior habendus esset.

CAPUT VII.

*Dum mundo stultus haberi cupit, ad
summum sapientiæ culmen à
Deo evehitur.*

§. I.

*Quatuor
Vota pro-
fessus.*

OB hæc præclara virtutum scientiarumque tam divinarum quam humanarum decora jam erat Bernardus eorum numero, quos quatuor vota professos dicimus, merito suo adscriptus, & quartum ac trigessimum ætatis; initæ autem Societatis undevicesimum agebat annum: cum ardentius divina meditantia, ea repente de cælo injecta mens est. Si suis quæq; momentis rectè pensitentur, liquidò constare, Dei amorem, sui que odium esse per omnia exequandum. Itaque si Deum impensè amaret, seque hostiliter odisset, iret protinùs, religiosâ rogâ se exueret, & centonem indutus, incondito gestu, moribusque incompertis

*Ad insignè
sui victo-
riam divi-
nitus exti-
mulatur.*

fitis, amentis in modum obiret urbem, omnium sannis & cachinnis liberaliter onerandus: ita mundi fastum amorisque ingeniti mollitudinem generoso pede calcando, Civitati, quæ illum hucusque non nisi admirabatur, se deinceps exhibendum præberet.

§. II.

Voluebatur tunc annus supra mille quingentos nonus & sepruagesimus, quo Bernardus Neapolitano Collegio eas, quæ de Deo sunt, disciplinas tradebat summis infimisque æquè charus ac notus: à cujus sci-

*Refragatur
vocanti
Deo sensus.*

licet ore nutuque sacri homines & profani pendere soliti, quidquid diceret, pro oraculo habebant. Occursabat itaque, hanc esse intempestivi ardoris imprudentiam, plus utique damni allaturam, quàm commodi: ideoque vel maximè à Societatis rationibus aberrantem. Quibus ad eum diem doctrinæ & melioris vitæ magister fuisset, averfatos ducem, quem audirent, spectarentque stultitiæ auctoratum; cum stultescere magnæ sit infelicitatis: stultitiam simulare, extremæ res væcordiæ. Quis deinceps sanum ab infano consilium expectaturus sit? quis non olim datum, velut ab amentiae candidato repudiaturus? quis etiam sapientissima quæ-

B 4 que

que monita non habiturus suspecta, si ab eo proficiscantur, qui olim palam deliraverat. Qui semel fuerit emotæ mentis, raro tantum sibi constare, ut aliorum regendis par esse queat mentibus. Quos ergo tam diuturno labore studioque excultos DEO lucratus fuerat, ob unius simulatæ ad horam stultitiæ famam jactura irreparabili asperam virtutis semitam deserturos. Adhæc tolerabilem fore, si in hominis unius infamia pernities sisteret, at verò universo Ordini, ac communi omnium famæ insignem aspergi maculam, obstare leges, exempla deesse, non desore autem vel domi gravissimos, ætate rerumque ulu præstantes viros, qui ejusmodi inconsultos imperus & damnent, & non perfunctoriè castigent.

§. III.

Contra in-
stat Deus.

Non minùs tamen ex adverso pugnat DEI amor sanè invictus & omnipotens: cui in facinore tam raro, quàm arduo morem gerere, calebat animus. Urgebat Servatoris pro mortalibus ludibrium facti irrefragabile exemplum. Stimulabat jam conceptum ingens sui persequendi studium: excitabat gloriosa ex tam illustri certamine victoriæ palma. Itaque ingens æstus animis

&

& insolita mentis jactatio secuta est, cælestia quidem jussa piè alacritèrque amplexantis; impendentia tamen ludibria veluti pestem extremè formidantis, ita quidem, ut Bernardus multò post P. Nicolao Lancitio (quocum ei summa fuit animorum conjunctio) ingenuè, ut inter amicos solet, affirmaverit, in ea se lucta ita comparatum fuisse, ut multò satiùs sibi duxerit, ad pontem ire capite mulcendum, quàm per urbem hoc probroso habitu incedere, pueris puellisque deridendum.

Tenuit ergo ipsos triginta dies hæc Bernardi ambiguè pugnantis secum ipso *Præsidem hæc super re consilio.* gravis insolensque dimicatio, donec vano profligato metu Divinus Amor, qui dies noctesque reluctantem undique premebat, & sive mensæ accumbentem, sive cum alijs sermones ferentem per frequentiora urbis compita pannosum squalidumque ductitabat animo, tandem suaviter subactum, victor in suam redegit potestatem. Quo facto Bernardus jam ludibriorum avidus, ne quid tamen inconsultò aggrediretur, aut à Majorum voluntate quid alienum suscipere, ad Collegij Rectorem adit, repulsæ, ut opinabatur, certus: trepidè quidem januam pulsar: deinde admissus, breviter cordatèque exponit menstruam in corde suo divini pro-

B 5 prijque

præque amoris pugnam: addit, sibi in animo esse, Deo jam diu sic jubente, sui deprimendi causâ Neapolitanæ urbi fabulam se facere, perque plateas malè factum malè re-ctum ad vulgi ludibrium, veluti mente captum, incedere: ideoque nunc, siquidem Rectori, ceu divinæ voluntatis interpreti, è majore DEI gloriâ futurum videatur, hujus exequendæ rei potestatem sibi fieri, supplicibus votis efflagitare.

§. IV.

*Facultatē
impetrat.
ludibrio se
exponendi.*

Vix effatus erat, cum Rector: (is ea tempestate fuit Petrus Antonius Spinellus, vir litteris, prudentiâ, & vitæ sanctimoniâ, clarus) facile liberalitèrque annuit; utique diviniore motus impulsu, alioqui rem à consueto Societatis more diversam, legibusque veritam, procul dubio nunquam permissurus. Tunc enim vero cohorrui inexpectato responso Bernardus, dum nobilis animus ad solam contumeliæ umbram obrigit; at mens, ut erat ex æquo pia, ac generosa, quàm primùm cælesti roborata spiritu, torporem impigrè excussit.

§. V.

Ergo talarem exutus togam centonibus se involuit, detritam, brevem, laceramque collo

collo lacernam iniicit, humeris dein manti- *Neapolitan*
 cam imponit, & sic pannofus ridiculéque *amētis ha-*
 ornatus, fune cinctus, malè perafatus, stul- *bitu per-*
 to propior quàm mendico, ceteris rei novi- *ambulat.*
 tate attonitis, domo in publicum prodit:
 frequentiores urbis plateas, eo quidem tem-
 pore, quo fora compitæque commeantium
 multitudine feruebant, lento passu obam-
 bulat: ex alijs in alios vicos transit, contu-
 melijs sannisque os præbiturus. ac tandem
 ad nostram Professorum Domum ita squali-
 dus & gestu, incessu, oréque incompositus
 divertit, ut à nostris quoque haberetur men-
 te captus, divini potiùs amoris captivus.
 Nec defuere experita tot votis, & tam am-
 bitiosè quæsita vulgi ludibria. Nam & pro-
 miscuæ fæcis homines, alij sibilo & cachin-
 nis sordidè lacernatum excipere; alij luto
 & rancidis pomis tergo impactis largiter
 infectari: & mediæ fortunæ cives hi admi-
 rari, ac de potestate mentis dejectum crede-
 re: illi nescio cuius culpæ reum existimare: *Liberaliter*
 amicorum etiam & discipulorum pauci ad- *contumelijs*
 modum, id quod erat, arbitrari, latentem *afficitur.*
 sub hoc schemate virtutem, & lucem oculis
 fanioribus affulgentem suspicere sunt ag-
 gressi. Multi quoque ex domesticis plùs æ-
 quo rigidi censores factum initio carpe-
 bant: at ubi exitus aperuit, ad magnum di-
 vine

vinæ gloriæ incrementum, & oppidò claram Societatis commendationem id celsissime, laudatores effecti, mirabantur, quem mordacibus dictis sugillaverant.

§. VI.

Hac sui victoria maximam ferè opera pretium.

Nova è celo lumina.

In hunc ferè modum triumphatâ mundi gloriâ sui que victor admirabilis domum per longas ambages revertit, palmis meritisque cumularus, nondum tamen satur contumeliarum. Ex eo tempore, ut ipse fatebatur, in alium formatus virum, admirabilis nullisque exprimendas verbis voluptates toto pectore hausit, tantumque simul illâ, quâ sapientem stultitiam absolvit horâ, cælestis sapientiæ combibit, ut & se & alia admiranda, novo quodam lumine collustratus, penitissimè perspexerit, scriptisque consignaverit. Mundo, cujus etiam partem ajebat in in religiosa claustra irreperere, deinde velut hosti & proditori rotis infestus viribus nuncium remisit, Deo tutius & ex integro sedaturus. Et favebat tam pijs conatibus munifica DEI clementia, rarâque sui victoriam in Bernardo insolitis cumulabat beneficijs: posthac enim, multò quàm antè magis, facillimum illi fuit, animum ad divina erigere, humana aspernari, mirâ serenitate
mentis

mentis gaudere, ad supremum perfectioris
vitæ culmen eniti, in DEUM veluti centrum *Cælestes de-*
arcanâ quadam vi raptim transferri, *liras, &*
& cælesti dulcedine nunquam non largiter *lacrimarū*
perfundi. Tantum in omnem vitam valuit, *donum,*
paucis horulis pro DEO sapienter stultum,
fuisse.

§. VII.

Quantâ verò cælestium deliciarum co-
piâ circumflueret, quoties ad aram sacris ope-
rabatur, vel maximè patuit: qui enim prius
quartam horæ partem sacrificando vix ex-
cedere consueverat: post dimidiam præter
gressus est horam. Quin perfrequens illi *Præsertim*
fuit tanta lacrymarum divinæque volupta- *in sacro, et-*
tis affluentia, ut etsi duas ipsas sacrificando *iam ad*
horas transegisset, id non adverteret, & *duas horas*
quidquid etiam accideret, vix ab arâ, quâ ve- *protracto.*
luti cælesti magnete defixus erat, divelli pe-
démque referre posset. Certè ex hac tam
illustri victoriâ, de se ipso reportatâ, illam
excelsam vitæ sanctimoniam, præsertim
verò concionandi ardorem, & incensam *Concionan-*
alienæ salutis sitim profluxisse, communis *di ardorem,*
habet opinio, maximè eorum, qui cum Bern- *& lucran-*
ardo id temporis vixere. *dorum ani-*
morum si-
tim.

CAPUT

CAPUT VIII.

*Deo duce & hortatrice Deiparâ con-
cionandi munus aggreditur, pari
ardore & excellentiâ.*

§. I.

Sunt tamen, qui illius initia ex alio ca-
pite deducant: ferunt enim à Bernardo
nostro conspectam aliquando fuisse ca-
nem, quæ ad catulos in profundissimam vo-
raginem fortè coniectos, de sobole servan-
da, plus quàm à fera expectes, sollicita, im-
mani saltu in certissimam mortem sponte
sua præcipitem se dederat: Eoque specta-
culo Bernardi pectus, cælestibus flâmis sub-
actum, protinus in accurandam mortalium
salutem mirum quantum exartisse. *Quid e-
nim? ajebat ipse secum, à cane me vinci pa-
tiar? plus illa catellos, quàm ego animos dili-
gam? fortiùs illa nitatur eruere forvè à demer-
sos, quàm ego inferorum barathro, & vitio-
rum cæno propè jam absorptos? majus aliquid
pro periclitante prole audeat fera, quàm ego
pro immortalis mente: cujus amore s' premium
Numen Filium in terras usque demisit, inter
crude-*

*Aliene sa-
lutis studiū
à cane di-
scit.*

crudelia tormenta vitam mortalibus infami
 nece quaesitum? Itaque totus humanæ sa-
 lutis studio accensus, de Majorum voluntate
 sanctum juxta ac laboriosum illud, ad popu-
 lum de superiore loco dicendi, munus in se
 suscepit, & in eo ardore & cōtentione admi-
 rabili, nec dispari audientium utilitate, us-
 que ad vitæ exitum perseveravit. Unde con-
 cionantis habitu alterâ Crucifixi effigiem
 gestans, alterâ dictionem gestibus illustrans,
 pingi sculpique solet.

*Concioni-
 bus à Ma-
 joribus ad-
 movetur.*

§. II.

Magis verò exarsit in Bernardi pectore
 insatiabilis animorum lucri faciendorum
 cupiditas, quando ad divinas, inque illius
 corde succensas meditando flammās, etiam
 Deiparæ Virginis imperium accessit, quod
 ipse in amici aures sinumque aliquando, ut
 erat candore, & charitate plenus, effudit.
 Cùm enim super admirabili pulchritudine
 Matris Virginis sermo illis esset, confessus
 est, spectatam sibi Deiparam, & cum eadem
 admirandæ suavitatis sermocinationem fuis-
 se. Tum alter, quâ, oro, formâ est Cæli Re-
 gina? cui ille: facie oblonga, inter candi-
 dam fuscâque media: eâ tamen vultûs ele-
 gantiâ, ut nullis adumbrari verbis queat.

*Deiparâ
 hortante
 & conspi-
 cua.*

Rur-

Rursum alter : quæ, obsecro, benevolentia
 signa exhibuit? ad quæ Bernardus : impo-
 sitâ meo pectori Virginea manu, *labora gna-*
viter, dixit, & indefesso studio ad hoc commi-
tere, ut peccatorum salutem nunquam non qua-
ras, & quâ publicis de suggesto præfertim, quâ
privatis sermonibus animos mihi adducas,
 hoc enim obsequio neque mihi, neque Filio ju-
 cundius gratiusque præstari potest.

§. III.

Et sanè præstitit Bernardus cum cura
 & prolixè, quod jussus erat, docuitque, non
 tam se ab hominibus ad munus concionan-
 di delectum, quàm à Superis missum do-
 ctumque. Totâ Siciliâ auditus, & à clariss-
 mis Italiæ urbibus cum plausu exceptus
 Catanam, Messanam, Panormum, aliâsq;
 civitates Siciliæ : tum Venetias, Brixiam,
 Mantuam, Genuam, Anconam, Luccam,
 Neapolim, ac denique Romam ipsam, to-
 tamque Italiam famâ implevit : quibus in
 locis adeò copiosam animorum messem in
 Cæli horrea convexit, ut passim ambireta
 ad divinam sementem undique jaciendam
 rantusque ad eum fieret concursus, ut Nea-
 poli armato Germanorum satellitio, Roma
 Helvetiorum custodijs lepiendus fuerit, n
 ad

Varijs in lo-
cis ad Con-
cionem di-
xit.

Maximo
hominum
concurfu &
fructu.

ad concionem proditurus, vel ab ea regres-
sus, pio turbæ confluentis imperu aliquan-
do opprimeretur, & templa quantumvis à
magnitudine celebrata multitudinem con-
fertam non caperent, adeoque necesse foret,
jam sacras ædes, ne quid ab ingredientibus
turbaretur, excubijs munire, jam omnino
in apertos & publicos campos prodire.

§. IV.

Diſtio illi fuit elegans; ſed maſcula: *Facundus*
ſine fūco verborum, ſtipata rebus & ſenten- *& gravis.*
tijs, cui, quando res ita poſtulavit, tanta ad
nucum famulabatur facundia, ut noſtri ævi
Demotheſes crederetur; audiretur tamen
non ut orator, ſed ut de cælo miſſus cadu-
ceator, cujus oratio docta ſimul eſſet & ſim-
plex, ſacra & neruoſa; præſertim verò in-
perorando tam incitata & ardens, ut nemo
non divinum aliquid perſentiſceret. Unde *Vulgò Apo-*
vulgò Apoſtolus audiebat, & Seraphini, *ſolus audie*
Theophili, vel novi Pauli cognomento paſ-
ſim appellabatur. Neque ad eum audien-
dum, niſi ut ſanctum quis advolabat, gaude-
bátque, magnum ſe operæ pretium tuliffe,
qui peregrè adventans, etiam multas emen-
tus leucas, dicentem audire potuiſſet. Brix-
enſes certè Mantuam uſque excurrerunt, ut
C divi-

Brixiani divinas ex ore concionantis flammam exci-
ad ipsum perent: cujus etiam vel solus corporis ge-
audiendum stus, quem præ foribus templorum affula-
excurrunt multitudo populi, & ab ingressu exclusa a-
Mantuanam. vidis oculis pijsque mentibus observabat.
 pro florida dictione fuit: & in omnem par-
Spectatus tem versare animos potuit, ut non minùs in-
tantum, et flammam recederent, quos angustia Templi
si non audi- Romæ etiam arcuerunt, quàm quos dicen-
tus movet. tis vox ardorque propiùs afflavit. Inter
 quos Turca non procul Neapoli, cum dicen-
Turcam ad tem vidisset, non verò intellexisset, solo die
fidem. centis ardore, gestu, spiritùque se commove-
 ri adeò sensit, ut Christi sacris initiari serio
 constantèrque experierit.

§. V.

Panormi quoque Bernardo de superiori
 loco ad populum verba faciente Raphaèl
Raphaèlem Martinez, decem ac septem annos natus ju-
Martinez venis, templum hæc ingressus est, ut illuc
ad insignè rursum egrederetur, seu compendium via
vite emen- seu umbram quæsiturus. Ut verò dicentem
ationem. audijt, firmato gressu substirit, ac dictioni-
 dulcedine captus tantisper hæsit: mox ani-
 mus accendi, percelli, totaque concionan-
 tis vi ac vehementiâ peti se unum, medullis
 tus vulnerari, atque in alium hominem mi-

rifi-

rificè formari sensit. Quare dimissa concione, cum displiceret ipse sibi, & jam mundus illi totus, mundi què fastus & voluptas stomachum moveret, omnem ab ipsa infantia ætatem exhomologesi apud Sacerdotem re-
 texuit: & melioris vitæ studio, ut profanis curis nuntium remitteret, sacris initiari voluit, tandem eò usque in laudatissimo virtutum stadio progressus, ut supra consuetam hujus ordinis probitatem ascendisse, publicè celebraretur famà, & Religiosarum Virginum cætui conscientie arbiter ac moderator datus cum laude præesset, nec sine eximie virtutis opinione sexagenarius vitam clauderet. Hanc verò suam metamorphosin gratà sæpe memoriâ ipse in medium proferbat, quando de præclaris Bernardi virtutibus rebûsque gestis illi sermo fuit.

§. VI.

Quales porrò essent Bernardi conciones, hinc æstimare licet, quòd eas præsertim, quas de Christo passo habuit, quia nil nisi flammæ spirabant, simul tamen exquisitam sapientiam præbent eloquentiam, primi nominis in Italia oratores sacri studiosè, conquirere, & de scriptas suis concionibus inferere non dubitarint, veluti dictatas ab amore divino declamanda.

Eius conciones expectantur describenda.

*Inusitata
concionan-
di ratio.*

clamationes. Poterat enimvero cælesti
quædam Siren videri, & arcana vi mentes
se pertrahere, quando inter dicendum
pentè crucifixi Servatoris imaginem suâ
de evulsam jam concioni perterritæ ostē-
tabat: jam dulcissimo amplexu stringebat,
modò spineâ Christi coronâ fronti capiti
que impressa faciem cruentabat, modò sp
ritûs ardore colliquescens animo linqueb
tur: nunc amœnissimis modulis cantilla
do divinâ quadam suavitate intimos sensus
audientium permulcebat; nunc grave mi
stûmque inronans, largis ipse infusus lac
rimis, totam adedò concionem sive cum p
riente Christo dolentem, sive delictorum
niam rogantem in uberes fletus, & pios e
latus demergere in promptu habebat.

§. VII.

*Lacrimas
elicit.*

Enimvero Caranæ, cùm Dominicâ d
quâ DEI hominis Passionem commemor
mus, in suggestû concionaturus ascendisset
arque in eo crucifixi imaginem ex more
latam conspexisset: hæsit primò velut an
nirus hac eclipsi, dein lacrimis perfusus
lum avulsit. Et, *quæ est ista, ò IESU mihi*
ne! obscura nubes? exclamavit. *Absit hoc*
mundo infortunium. Ah! tenebræ plusquam
Ægyptiæ

Aegyptiaca involvunt orbem, cum tu lux mundi velaris. Quomodo sine te vivent mortales, o sol justitiae? haec ubi dixit, conticuit, tota interim concione in lacrimas abeunte. Tum paullò post. Si hoc velum, inquit, signum est, te Domine velut sacrilegum caput esse coopertum, erravit profectò Synagoga; Ego, Ego ille sum scelestus, de me sumantur pœna. Iniqua lex est, quæ reo parcat, Te, Te, innocentem condemnat. Quòd si faciem abscondis ipse, ut iratus à nobis discedas; ah! non tam severo supplicio in nos animadverte. Sine te esse, gravis est infernus. Sine te, o vita, qui vivet mundus? Non ita Domine, non ita, absit hoc à te Domine. Ad has voces, auctoriùs faces ex æstuantis Bernardi pectore certatim erumpentes, alrùm ingemuit liquefacta concio, flerùque ubertim perfusa, & ex abrupto soluta, domum inter doloris ac pœnitentiæ suspiria diffluxit.

§. VIII.

Ajunt sanè, cum Bernardus de supremo Christi Judicis tribunali ad concionem diceret, hos passim auditos esse, præsentium sermones. Quem hæc non flectit oratio, quique ad has voces de salute sua incuriosus notorum se vitæ in melius commutandæ im-

Ante concionem se verberat.

Post concionem ad nos se accingit labores.

pendit, næ is vel hæresis manifestus, ve
irrevocabili Numinis decreto inferis jam el
addictus. Quid verò non exprimeret ab au
ditore dictio, cujus orator antequam pr
concione diceret, flagellis è proprio corpo
re cruorem expressit? dicendi verò argu
mentum admirandâ submissione animi ill
teratis hominibus, an id utile idoneumqu
crederent, Cocco etiam, dijudicandum expo
suit? post sudore madidus, viribusque fra
ctis non aliam corpori fesso quietem indul
gere solitus est, quàm ut dimissâ concion
de suggesto ad sacrum tribunal festinus ac
curreret, & quibus expiare mentem corp
erat, aures præberet, persæpe una die quin
quies vel sexies diversis in locis verba face
ret, tandemque exhausta laboribus mem
bra paullisper duro asserere vel nuda humo
clinaret? unde non mirum, res vulgi judic
admirandas, fuisse hujusmodi concionum
appendices.

§. IX.

Famâ quoque publicâ pervulgarum, est
Bernardum nostrum cum Antonio Paravi
no, & Paullano Francisco Divis suis chari
simis conciones communicasse: idque e
propius fidem verumque est, quòd Genu
non

nonnemo S. Francisci Seraphici alumno-
rum, quos Conversos Reformatorum de Ber-
gara vocitamus, spectatæ probitatis, & non
vulgaris sanctimonix vir, Colnago nostro
ad D. Ambrosij concionante eisdem Cæli-
tes conspexerit dicentis latera stipare, &
quæ dicenda essent, utrinque gnauiter di-
ctando identidem suggerere: id quod ante
beatam vitæ clausulam, jam ad Superos abi-
turus, moderatori suo manifestum voluit.
Accedit & illud, quod inter dicendum ad
emolliendam mortalium, qui in peccatis la-
pidescunt, duritiem vetus illi consuetudo
fuit, in utrumque latus alterno corporis fle-
xu, velut ad præsentem hosce Divos se con-
vertere, & magnâ contentione vocis excla-
mare. Age mi beatissime Antoni, & meo
loco fare; dic, amabo, ad hanc concionem:
utque verbis meis pondus accedat, tu quo-
que hanc decretoriam supremi Judicis sen-
tentiam tuo testimonio firmatam enuncia.
Caveant sibi, qui peccatorum cæno merfi
computrescunt, certumque habeant, nisi
moribus maturè in melius commutatis effre-
natæ peccandi licentiæ modum finemque
fecerint; execrandam scelerum telam cum
vita incidendam, & flagitiosæ vitæ finem,
initium æternæ mortis futurum. Deinde
ad alterum conversus: Te quoque compel-

lo, inquiebat, gloriose mi Francisce : age, fulgore tuo animos collustra, ardore mentes inflamma: & dum mea momentum non habet oratio, tu perora: tu populo huic fidem facito ; scelestis, quos pœnitudo subit, veniam esse paratam ; procrastinantibus verò lucem quoque crastinam non esse promissam. Sapiant ergò ; ne malo suo docti serò tamen, & frustra sapere discant, aliòsque doceant, mortem nihil tale opinantibus irruere, & æternos inferorum cruciatus male actæ vitæ certissimas esse appendices. Vos ergo Divi pro testibus este, me huic populo fideliter, apertè ista seriòque occinuisse, inculcâsse.

CAPUT IX.

Vberes ex concione publica fructus colligit, celo frequenter administrante.

§. I.

IN comperto est, maximos semper animorum motus concionante Bernardo excitatos fuisse; non tamen breves & evanidos; sed qui admirabili quadam metamor-

morphosi perditissimum quemque frugi facerent, & ex inferorum titione cæli Candidatum. Fuit, cum sic dicendi initium fecit.

Amor cor meum in Cruce posuit, idque lanceâ vna concione transfixit. hic mihi benignè in aurem loquitur, & amor meus ab illius amore consumitur. ne multos ad religionem hanc exordio in animos illapsus totam concionem ad singulos & fletum impulit, eo operæ pretio, ut plurimi ex prima nobilitate utriusque sexûs damnato mundi fastu in Religiosa claustra convolârint,

Catanzæ principem inter prostituti pudoris feminas, & cum illa complures alias è libidinum cœno extraxit. Hinc familiare fuit, vulgò sub vesperum ejusmodi victorias percensere, & non sine admiratione plaususque Bernardi triumphos in compitis & foro commemorare. Hodie Colnagus tot induratos in sceleribus viros emollivit: hodie tot infames virorum scopulos submovit, dum tot procacissima scorta ad frugem revocavit.

§. II.

In quadam Italiæ urbe, (nomen consultò præterire placet) per verni jejuniij dies non multis concionibus viginti quinque lupas declamando perculit, & ad honestatis leges reductas saluti asseruit: omnes,

C 5 quot-

quotquot eam urbem infederant, uti fama tunc ferebat, ad frugem revocaturus, si ad audiendam tanti viri orationem omni gladio penetrabiliorem adduci potuissent. Neapoli quoque hominem nefandis sceleribus immersum è fæce malorum evoluit.

Anconæ rogatus, ut ad eas mulierculas, quæ ex Veneris hara in pudicitiaæ asyllum translatae erant, verba faceret, statuit pudoris honestatisque prærium ac splendorem graphicè expingere; sub re divina tamen, cum sacris operaretur, compulsus est mutato consilio peccati fæditatem, damna, poenâsque exaggerare. Et sanè percommodum accidit, ut profligati pudoris femina Romanæ nomen erat, concioni interesset. Sensim enim tonantis è suggesto verbis eò usque percussa est, ut erubescendas scelerum maculas à dicente ad unguem expressas initiò perhorresceret: mox eidem inter singultus & lacrimas, veri doloris indices, damnatam prioris vitæ turpitudinem aperiret, castis que moribus emendatam deinceps urbi etiam se probaret.

Postera die ad S. MARIÆ, quam à foro nominant, inter concionandum laudatâ sacræ Confessionis admirabili energiâ, de inexplicabili clementia DEBI multa fatus. Si quis, inquit, præsto est, qui solidos viginti
quin-

quinque annos in summis quibúsviis crimi- *Induratos*
 nibus defossus, nunquam ad sacrum tribunal *in sceleri-*
 se stitit, intrepidus ad me veniat; faxo, ut *bus viros*
 tantorum mole scelerum deoneratus sentiat, *expugnat.*
 proniorem esse Numinis ad ignoscendum
 facilitatem, quàm conscelerati hominis im-
 perum ad peccandum. Divinatio hæc vide-
 ri potuit. Siquidem dimissa concione, cum
 pro tribunali sederet, inter ceteros, qui bene
 multi de noxis apud Patrem Bernardum se
 accusabant, duo adrepère, quorum alter vi-
 ginti quinque: alter ipsos quinquaginta
 annos non expiatâ mente sceleribus obru-
 tus, sine pœnitentis animi signo, atque à
 Confessionis consilio semper alienus, æta-
 tem contriverat.

§. III.

Et verò plùs quàm ferrei pectoris *Hanc in-*
 fuerit, quem non emolliverit vel dicentis *rem Caluna-*
 ardor, vel illustraverit fulgor, aut proftra- *habet ad*
 verit tonantis auctoritas, quam illi cælum *voluntatē,*
 nunc radijs circumpositis, nunc corpore in
 altum elevato, nunc submisso ad imperan-
 tis arbitrium fulgurum ac tonitruum farel-
 litio conciliavit admirandam ut, mox dice-
 mus.

Frater Innocentius de Juliana S. Fran-
 cisci

Quando il-
lud radios
modò cir-
cumfundit.

Ipsè sagit-
tas ex ore
iaculatur.

cisci alumnus, spectatæ virtutis ascera, vidit P. Bernardum in suggesto dicentem, & fumo, qui ex dicentis vultu densus exibat, in modum claræ nubis undique cinctum; quod cum obstupesceret, visus est sibi non jam verba, sed sagittas, quæ ex ore concionantis erumperent, & sceleratos metu percellerent, spectare.

Ejusmodi autem divini oratoris telæ experti sunt bene multi: inter quos & illi accensendi homines profligatæ vitæ, qui fortè cum infami scorto non procul Cassino monte in idem delati hospitium, à Patre paucis verbis, ceu totidem sagittis expugnati, & lasciviam dedocti sunt. Cùm enim tantùm dixisset: *O quàm pulcher est Christus JESVS!* ducti pœnitentiâ meditati sceleris, quàm primùm expiatis confessione animis, desertoque prostibulo abierunt: quorum secuta exemplum procax femina, animi noxas apud eundem deposuit, vitamque in melius commutavit.

Duo quoq; sacri Præsules accuratè observârunt, cùm in Italia Bernardus pro concione diceret, nullam ab ipsius corpore umbram projici: quin totû illud spatium, in quod umbra incidere debuerat, clarâ luce coruscum, eumque splendorem cunctis admirabilem, ad omnem corporis motum moveri.

Ro-

universâ urbe inter summos quoque viros feminâsque tanta ullius seu auctoritas seu dicendi facundia, ut obduratam frangere, atque à concepto transfugio malè sanam dimovere posset. Quare cùm illius miserata sortem Proregis uxor, tum manifestam animorum cladem, Numinisque offensam detestata: scilicet non nescia, quantam secum una ruinam tractura esset, consulto suppliciter DEO à Moderatoribus per epistolam, quid facto opus edoctis, impetravit, ut Pater Bernardus quamprimum in illo pœnitentium asylo pro concione diceret. Neque abnuit ille; sed ut confestim eò se conferre posset, domesticum pistorem, quòd alius lociùs ad manum non esset, in subigendo formandoque pane strenuè adjuvit. Eo denique confecto mox ad monasterium provolavit, suggestum conscendit. Et principio quidem audiente, quam diximus, Proregis conjugè multâsque è primâ nobilitate illustrissimis matronis, blandè prolixéque dixit de Magdalenæ ad pedes Christi affusæ lacrimis; dein sensim acerbè invecus in eas, quæ ad volutabrum obscœnitatis redire parant, ostendit vindicem illis DEI manum imminere, eò graviùs, quò tardiùs animadverturam. *Manus tua, Domine, inquebat, sera; sed severa. Carve tibi, quæcunque illam*

lam experiri non formidas. Si moram fecerit,
 expecta eam; quia *veniens veniet, & non
 tardabit*. Quæ cum aliquoties iterâisset, deni-
 que toto vultu flammâ spirans, & ad cælum
 conversus, vindices ignes, tonitrua, fulmi-
 nâque poposcit, quibus pessundati DEI ho-
 minumque contemptores, tandem in bara-
 thrum inferorum detruderentur. Mirum di-
 ctu! ad has voces subita ferrugine inductæ
 cælo tenebræ, nubésque spissæ conglobari,
 undique fulgura emicare, volare ignes, mu-
 gire tonitrua, & extemporalis tempestas ul-
 tima omnia minitari cœpit. Itaque mise-
 randa illa meretricula cælestes iras verita,
 in medium profiliit, scelus detestata veniam
 petiit, manus dedit, atque ad Patris provo-
 luta pedes, omnem vitæ prioris lasciviam
 confessione, suspirijs, lacrimis que ad tertiam
 usque noctis horam eluit, vota nuncupavit,
 & crines, scelestos juventæ laqueos ipsa
 sibi incidit.

Pòst in monasterio spontaneis suppli-
 cijs, & mille pœnis seipsam exercens, vitam
 ad pœnitentiæ leges adeò religiosè exegit,
 ut, quæ priùs cunctis offendiculo fuerat,
 nunc pro eximiæ virtutis speculo esset: id
 quod Bernardus non falsus vates dimis-
 sâ concione prædixisse visus est, quando
 lætitiâ exultans, exclamavit: gaudendum
 esse

esse omnibus, quòd tunc meretrix in Magda
lenam, inferorum torris in paradisi florem
Aphrodisiæ fax, in Stellam siderei cæli fue
rit conversa. Ita quidem dicente Bernardo
hanc cælum prostravit: aliàs verò de supe
riore loco dicentem Bernardum vis quædam
cælestis in sublime evexit.

§. V.

*Aliàs Bern-
ardum in
altum su-
stulit.*

Inter ceteras Italiæ urbes Ancona quo
que Bernardi concionibus animata, post pa
tris discessum mira de eò hospicibus peregr
adventantibus narrare consueverat. Qua
cùm nonnemo è Divi Dominici familia vir
religiosus juxtà ac doctus audiret. Novi, in
quit, in Sicilia Patrem Colnagum, ò viri, &
vobis juratus affirmo, fuisse illum à me co
ràque concione duobus cubitis supra sugge
stum in ectasi elevatum, magnâ omnium ad
miratione sensuque hisce oculis conspectum.
Decebat scilicet etiam corpore in cælum ar
toli eum, qui semper animo habitabat in
cælo: neque poterat è suggesto non flam
mas & imbres cælestes spargere conciona
tor, qui divinis aestuabat incendijs, pijs ma
debat lacrimis, & quæ pro concione dictu
rurus erat, paupertatis, quidem studio in ab
scissis & reijculis chartæ frustulis exarabat.

sed

sed ut pondus & lucem haurirent in vulne-
 ra Crucifixi schedas immergere solebat.
 nimirum succosa est oratio, quam Servato-
 ris cruor irroravit.

*Conciones
 sacris Christi
 si plagis
 immergit
 Bernardus*

CAPUT X.

*Privatis quoque cohortationibus mi-
 ras efficit animorum con-
 versiones.*

§. I.

Raram equidem Bernardus in dicendo
 vim exseruit, quando ad circumfusam
 concionē de superiore loco dixit; pari
 tamen vehementia, quoties sive in privatis
 sacrijs, sive profanis ædibus familiari ser-
 mone de divinis rebus agebat, mentes in-
 omnem partem flectere consuevit: cujus
 rei præclara etiam hodie est memoria. Cæ-
 tanæ suis allocutionibus sacratarum DEO
 Virginum Cœnobium, in quo religiosæ vitæ
 splendor plurimum fuerat obfuscatus, pri-
 stino nitore restituit, atque alibi passim
 quoties ad velatas DEO virgines verba fecit,
 mirabiles animorum conversiones facere
 solemne habuit. Sequebatur enim illico
 D ingens

*Virginum
 Cœnobia
 ad religio-
 nē instau-
 rat.*

ingens in pijs mentibus arctioris disciplinæ amor, odium sui implacabile, solidiorum commutatio, tantusque divini Spiritus ardor invadebat omnes, ut quæ ante profano cultu corpus ornaverant, suis ad vitæ commodis, peculium habere, divinæ oscitanter interesse, & animæ nitorem per incuriam negligere consueverant, orationibusque ad crates confabulationibus temperate malè contriverant; post certatim ferociter indui cinctus, sacris operam dare commutationibus, attritas prensare vestes, recubantibus quas supervacaneas religiosa verbarum peritias, ad Antistitæ pedes deponere; lacrimis suspiriisque indulgere, jejunijs, vigiliisque domare carnem, nuda cubare humo, affere, linguæ frænum iniicere, in delictis haberent, & perenni, piæque psalmodiâ Angelicam in terris vitam æmulari gauderent. Quæ res uti Cœnobiorum Antistites, cum admirationem tum in gratulationem misericordie rapiebant; ita ijs ipsis palàm enunciationibus magnam Bernardo sanctimoniam famam conciliabant.

*Multas
Christo sp̄-
sas adducit*

Et fuere non paucae virgines, quæ intra monasteriorum septa eò usque à parentibus inclusæ, donec conjugio maturescerent, ardentibus Bernardi sermonibus accensæ repudiatis, quos profapia obtrudebat, sp̄-

sis, æterno virginum sponso in manus con-
venire maluerint, quàm mortalibus nubendo
virginem pudorem violare.

§. II.

Itaque passim in Sicilia, Romæ, Nea-
poli, Anconæ, ad Religiosa Monachorum *Ad Religio-*
Monialiumque claustra expeitus, paria vel *sas quoque*
majora factitare solitus, ubique velut oleo *Vivorum fã*
largiter affuso pietatem aluit, & ingentes *miliã in-*
divini amoris flammã excitavit. Locuple- *vitatus*
tissimos produco restes integras RR. *verba fã*
PP. *dorum cit.* Dominicanorum, Camaldulensium,
Carthusianorum, & Carmelitarum Neapoli
familias, ad quas cum rogatus diceret, sic
animos commovit, ut nunquam non audien-
tium pectora vultusque cælesti igne rube-
rent, & oculi pijs innatarent lacrimis: ipse
verò charis omnium amplexibus excipere-
tur, sanctus, Deoque plenus consalutaretur.
Dixerat aliquando in Insula quadam, roga-
tu Matronæ Principis ad Sanctimoniales, in *Nutantes*
quibus fuere tres, quæ tirocinio necdum *in Religio-*
exacto jam strictioris vitæ angustias pertæ- *nis propo-*
sæ ad blandientis mundi illecebras, & liber- *to confir-*
tatem adspirabant, nec adduci poterant, ut *mat.*
nuncupatis ritè votis DEO se consecrarent.
Vix tamen audierant Bernardum, & statim

D 2

in

in proposito confirmatæ, ad Episcopum ubertim flentes supplicésque miserunt, qui suo nomine efflictim rogarent, dignaretur illas consueto ritu sacris DEO spontis sine mora accensere.

Quare Cœnobium summopere exhilaratum Principi grates habuit: ejusque Antistita confessæ est, majore beneficio Moniales affectas esse, quando Bernardum adduxit, quàm si facultates suas Princeps monasterio ex asse reliquisset.

§. III.

Eò usque verò auditorum animos tum Dei amore, tum suimet odio inflammavit, ut sæpe nimio mentis æstu longiùs, quàm par erat, abrepti fræno indigerent, ne sanitatem vitamque perditum irent. Certè virgo nobilis in Monasterio auditis Bernardi sermonibus tanto sese afflicti studio exarsit, ut limites prudentiæ supergressa, vires sanitatémque omnino attriverit, ideóque vel invita parentibus fuerit reddenda. Jam sextum mensem desudaverant in cassum medici, ut febrim sanguinísque fluxum è naribus sisterent. Quare mater illam Bernardo, in quem fortè in templo inciderat, commendare statuit. Is converso ad sacram Eucha-

Virgini nimio rigore sanitatem pessundanti & a Medicis deposita salutem pristinam prædicat.

Eucharistiam vultu; Vade, inquit, filia tua bene habebit: & secuta est sanitas prædicationem; ut qui morbo inscius & nolens ansam præbuit perorando: medelam quoque sciens volensque ferret orando.

§. IV.

Adhæc diversi Sodalium cœtus, quibus *Sodalitibus præ-*
 ob admirabilem in exhortando suaviter *est.*
 potentiâque præesse iussus est, amplifsi-
 mos præbuere campos Bernardo, suæ qui-
 dem explicandæ virtutis; alienæ autem sa-
 lutis cum fœnore comparandæ. Neque flo-
 ridos ingenij conceptus venditabat, ut plau-
 sum nundinaretur: sed grandia veritatis di-
 vine oracula mentibus inferebat, ut animos
 mercareretur. Ut alias raceam Sodalitates, cum
 Romæ eam, quæ Prælatorum est, regendam
 suscepisset, plurimi summæ auctoritatis Prin-
 cipes ad eum audiendum adventabant: quos *Maximo Sa-*
 inter Cinthius Aldobrandinus Clementis *daliū emo-*
 Octavi nepos, & Purpuratus, illius ductu eò *lumento, in-*
 profecit, ut sacris Principibus pro speculo *ter quos*
 fuerit. Cardinalis Montaltus Ecclesiæ sacre *Clementis*
 Procancellarius, ut vocant, dicere habuit, se, *VIII. nepos.*
 quoad vixerat, tam luculentam & multipli- *Cardinalis*
 cem Fidei nostræ veritatem non audisse, *Montaltus.*
 quantam simul unâ solùm die ex datis à P.

Bernardo responsionibus hausisset. Nequid mirum novumque erat, divino quodam spiritu, quo illius æstuabat pectus, per os sese largiter evolvente. Unde factum, ut minime opus esset proluxa librorum volutione, sed ad repentinam quoque dictionem, res verba, sententiæ, copiosè fluere, & velut aurum ignitum dirarent, simul & accenderent auditores.

§. V.

Invitaverat aliquando Colnagum, Mediolani hospitem, Pater Joannes Stephanus Menochius, vir scriptis & rebus in Societate gestis clarus, ad consuetam domi nostræ exhortationem Patribus Fratribusque faciendam. Non detrectavit Bernardus sive laborem dicendi, sive cohortandi honorem, De causâ sibi delatum, etsi postero die discessurus Mediolano accingere sese ad iter necesse haberet. Dixit ergo sub vesperum, pro more, & consuetum horulæ dimidium dicendo, prætervectus ad duas ferè horas sermonem protraxit, tanta omnium voluptate, ut neque tunc saturi, tota nocte ad Patrum conclave catervatim convolârint, alij super alios, salutaria rogantes consilia, & divini ex ore illius solatia captantes, ut adeo, ne chari-

Extemporali dictione duas ferè horas perorat, nullo auditorum fastidio.

charitatis officio, & tam incensis optimorum Patrum desiderijs deesset, omnem omnino noctem transmiserit in somnem.

CAPUT XI.

Piis etiam colloquijs inescat mortales, & Deo prædam facit.

§. I.

Totus enim verò Bernardus, ut erat divinitatis Oceano immerfus, Deoque plenus, ita aliud nihil nisi de Deo, Deipara, Divis, vel animo versabat secum, vel ore ac linguâ in alios effundebar, ardore mentis vultusque maximo, nec dulcedine minori. Unde ipse dies noctesque de cælestibus loquendo nec frangebatur lassitudine, nec alij audiendo satiabantur; sed ab ejus ore pendebant, & ad lacrimas suaviter expressas missa ex imo pectore certatim suspiria cumulabant: atque eò facilius à dicente in omnem flectebantur partem, quò manifestius, quisque adverit, verbis facta consolare, & Bernardum non docere, nisi quæ ante

Nunquam non divina loquitur.

Non tamen magis sanctè loquitur, quàm vivat.

antè longo usu trivisset ; nec sanctiùs lo-
qui, quàm viveret.

Solenne autem habuit, initio privatis
blandisque allocutionibus eorum, quos ca-
ptabat, animos sibi devincire : dein caele-
stium rerum, Numinisque amore ; contra
verò sancto quodam sui odio succendere, ut
luxu deliciisque proculcatis, ac fastu abjecto
jejunijs flagrisque corpus hostiliter habe-
rent ; porro sic accensos ad altioris vitæ stu-
dium, Deique famularum, & intimam cum
summâ Majestate consuetudinem promo-
vebat. In hunc ferè modum complures
magni nominis adolescentes, Papacoda,
Alsisa, Capece, aliòsque ; inprimis verò Fran-
ciscum Caëranum, Marchionis de Sortino
fratrem, & Robertum à Ponte (qui proprio
rejectione, Bernardi nomen in Præceptoris gra-
tiam sibi delegit) dignos Magistro discipu-
los, cum litteris erudiret, ita pietate forma-
vit, ut fluxis rebus nuncio remisso se in
Societate nostra Divino obsequio mancipa-
verint, & ad excelsam perfectioris vitæ nor-
mam magnis progressionibus evecti, plus
gloriæ à virtutis luce, quàm à Natalium
splendore laudis ac famæ fuerint conse-
quuti.

*Ad amorē
Numinis,
& summet
odium in-
flamat,
nobiles ado-
lescentes.*

§. II.

Et illum quidem, quem dixi Caëtanum *Franciscū*
 non minùs magni animi quàm sanguinis *Caëtanum*
 heroëm , in equestribus clarum certamini- *ad magnā*
 bus, cantare, saltare, digladiari doctum, & *sanctimo-*
 ad mundi leges factum, crebris ardentissi- *niam pro-*
 misque domi forisque de virtutis studio, & *vehit.*
 cælestium rerum desiderio, atque æternita-
 re tam gaudiorum, quàm suppliciorum ha-
 bitis ultro citroque colloquijs, non solùm
 ad generosum mundi contemptum, sed et-
 iam ad perennem sui despicientiam, odiùm-
 que sic inflammavit; ut sui afflicti studio
 ad eam perfectæ virtutis eminentiam
 evaserit, quæ omnium iudicio supra com-
 munem religiosæ vitæ sanctimoniam emer-
 sisse credebatur, & quia intra domesticos
 hujus Ordinis parietes tota illius vivendi ra-
 tio cunctis exemplo fuit, ab Alphonso Caë-
 tano litterarum monumentis consignata, &
 post obitum typis vulgata est, ut publicam
 lucem aspiceret, & alijs quoque facem præ-
 luceret. Tantum profuit Francisco, Patrem
 Bernardum audivisse, deque animæ rebus
 consilia frequenter cum eo communicasse.

§. III.

Hunc verò, Robertum ajo, unica, quam

D 5

ad

Robertum ad Parthenios Sodales habuerat, dictione a-
deò inescavit, ut juvenis excelsæ mentis, fu-
turorum tamen ad id tempus improvidus
juxtà ac incurius, non modico exarlerit ejus
audiendi desiderio, ideòque in Patris fami-
liaritatē sese penetraverit: à qua etsi nun-
quam non divinorum plenus abibat; sem-
per tamen magis magisque famelicus iden-
tidem redire compellebatur. Alebat is equi-
dem immortalitatis beatæ desideria, vitæ-
que melioris procul mundi illecebris, & ina-
ni honorum fumo, fallacique divitiarum
ludibrio, missas de cælo cogitationes non-
obscurè præsentiebat; at verò illustria Do-
mûs decora; auorum imagines, paternæ
opulentiaë fulgor, spes ampla hereditatis,
quæ ad ipsum, inter fratres primum, & opes
& honores devolvebat, saniora Roberti con-
filia diu multumque morabantur. Nec ne-
sciebat ista Bernardus; operiebatur tamen
veluti peritus lanista dimicantis secum ipso
discipuli victoriam, suisque eam alloquij
de rerum caducarum inanitate strenuè velut
aliud agens accelerabat. Tandem Robertus
seipso major ultrò ad Patrem advolavit, &
se in ipsius potestate futurum promisit; de-
cretum jam sibi esse, mundi laqueis se extri-
care, & in religiosa familia inter DEI famu-
los veram quærere libertatem, Cui Bern-
ardus

que adiun-
xit.

ardus nullum quidem verbum reposuit; ductâ tamen in modum Crucis manu, ter bene precatus, suum illius capiti quadratum imposuit pileum; adhæc de magnitudine divinæ vocationis verba facere ingressus, totam Æt nam, quam antè Robertus sibi incumbere arbitrabatur, omnémque difficultatum molem explosit. Quare juvenis petita à Patre licentiâ è vestigio castitatis se voto obstrinxit, ac non multò post suppliciter obtenta ab universæ Provinciæ Moderatore ad id facultate, adhuc mundo implicitus, etiam obedientię & paupertatis vota nuncupavit: tandem anno sæculi superioris octavo & octogesimo Societati nostræ adscriptus, non jam Robertus, sed Bernardus, & Bernardi æmulus magnam doctrinæ & virtutis laudem celeberrimus nostra etiam ætate Ecclesiastes sibi comparavit, & Patri Bernardo, quoad vixit, unice charus, secreta illius persæpe didicit, aliisque ad DEI gloriam enunciavit, quandoque dolorum, quos Colnagus ob memoriam Patientis Christi acerbissimos sentiebat, testis oculatus.

§. IV.

Pares animorum vitæque conversiones etiam in sexu impari patravit Bernardus.
Femi-

*Femina
Princeps
suadente
Bernardo
Religioni
se consecrat*

Femina Princeps, Ducum de Adria matrimonio olim nobilis, post viduata conjugio pro multis erit testibus. Cum enim varijs agitata curis, de statu salutęque anxia hæeret, omnis expers consilij, Bernardum ad se invitavit, ejusque audiendi maximo se teneri desiderio confessa est, nec, nisi ejus alloquendi copia fiat, quietis spem ullam superesse. Aduit ille quidem, sed quia Pater in arula, ad quam illa flexis genibus præstolabatur adventantem, conspexit imaginem Servatoris à Pilato in carasta expositi, cum pleno mysterijs effato, *Ecce homo*, ad vivum expressam, in eo tam lugubri DEI patientis aspectu defixus tamdiu hælit Bernardus, donec à socio ad sese ut rediret, commonestus, Quid tandem, inquit, est Domina? cujus rei gratiã me accersire placuit? Tum illa, jam diu meditata consilia, mentisque angustias pandens, tandem subjunxit, ex illo se tanquam Numinis interprete scire percipere; quid divina Majestas à se postuleret. Cui Pater, oculis tantisper in cælum elevatis: DEI voluntas est, ut mundo nuncium remittas, & inter velatas DEO Virgines vitam velata transigas, agasque non multò post animam. Secreti verò sis amantissima, ut secretorum cælestium particeps esse queas. Ita ille domum abiit, Princeps molimur
reli-

religioni nomen vitæque reliquum consecravit, quasi indubium cæli oraculum ex ore Paris hausisset, eo virtutis incremento, ut multis maximisque sanctimonix signis coruscata, diem clauderet extremum.

§. V.

Eodem artificio sacras Monialium *Do-* *Monasteria*
 mos implebat : in quibus magno numero *Virginibus*
 tam sanguine, quam virtute illustres femi- *sacris etiam*
 næ, (& inter has Catharina in Benedictino *illustribus*
 Conceptionis Monasterio sanctitatis famam *replentur.*
 in vita & in morte vulgò nota) multis per-
 fusæ lacrimis persæpe non injucunda nar-
 ratione secum reperebant, quæ à Bernardo
 audierant monita : quibus corda flammis eo
 dicente aestuaverint : quibus solatijs mentes
 fuerint delibutæ : quibus modis ab inanita-
 tis amplexibus abstractæ, & Cælesti Sponso
 in manus traditæ : quos divinæ lucis radios
 ex loquentis ore vultuque hauserint : quæ
 dum gratâ memoriâ revoluerent, mirificè
 prædicare solebant Bernardi in dicendo
 energiam, quâ supra communem hominum
 sortem excellit.

§. VI.

Sed hæc parva sunt ; neque enim tanto
 molimine opus est, ad certas feminarum
 men-

mentes expugnandas. At robusta virorum pectora domare, veluti ceram fingere, quantumvis barbara cicurare, id enim verum non est nihil. Nemo autem tam ferreus fuerit etiam ex viris, quem non tandem flecteret Bernardus: nemo tam glaciatus, quem non liquefaceret sensim in lacrimas dictionis suæ flammis: ut in loco sæpius ad liquidum patebit. Tum verò vel maximè, quando de immensa DEI misericordia, de Christi meritis, de spei nostræ magnitudine amplificanda dicere ingressus erat, seipso major admirabiles in audientium animis cordatissimæ charitatis & fiduciæ sensus excitabat. Cælum aiebat esse nostrum, nobis conditum, nobis in illo paratas sedes & coronas, factæque volentibus ingressum: illuc nostrum amores ac desideria vocari & trahi animo nisi repugnent. Neque aliter, quàm nauticarij passim obvios quosque ad suas intrant naviculas, Neapolim transportando ita DEVM, velut Archithalassum, nos ad Cælestis Solymæ beatum littus securè trahendos vocitare, & tantùm non complere.

*Bernardus
in amplificanda
DEI misericordia
mirè disertus.*

§. VII.

In his rerum divinarum sermonibus quantum lucis ex anima per vultum emicuerit

cuerit, facilis est conjectura, quando etiam *Bernardi*
 manus, inter loquendum decoro gestu ele- *divina lo-*
 vata, & ad rei modum huc illuc versata, *quæis dex-*
 quandoque insolito fulgore visa est splen- *tera splen-*
 descere. Evénit enim, ut in cubicu- *det.*
 lo Patris plures è prima nobilitate viri de
 divinis sermocinantem audirent attentione
 & voluptate mirabili: eam tamen multò
 magis accendit insolitus, nescio quis, splen-
 dor in dextera loquentis manu, quem vide-
 bant attoniti, atque alij alijs quâ nutibus,
 quâ oculis commonstrabant, rati initio be-
 ne magni carbunculi, vel adamantis esse
 fulgorem; post verò rebus omnibus dili-
 genter exploratis, cum nihil nisi nudam
 manum deprehendissent, in eam juere sen-
 tentiam, DEO placuisse, Bernardi ver-
 ba cælesti gemmâ si-
 gnare.

CAPUT XII.

Longè latèque virtutem suam explicat, in animorum corporumque salutem non sine plausu, & eventibus admiratione dignis.

§. I.

REbus in hunc modum præclarè gestis dum mirificè in dies Bernardi apud summos infimosque fama crescit, ipse sanctè religioseque censuit, sibi quoque totis viribus augendum esse perfectæ virtutis studium; satis nimirum gnarus, non tam referre, quid quantumque facias, quàm ut bene: inanem esse gloriam, quam absoluta virtus non impleverit. Itaque virtutem omnem, ut libro 2. docebimus, animo quidem complexus, sibi propriam fecit; maxime verò totus in id incubuit, ut quò magis in pretio erat, eò se despiceret magis: omnibus esset omnia; sibi nihil: alios lucrifaceret, se non negligeret: summam vitæ innocentiam cum alienæ salutis cura connecteret: dum promiscuè inter bonos malosque

Dum alienæ salutis studet, summum ipso virtutis culmen cõscendit.

verfa-

versari necesse erat, DEO intimâ mentis conjunctione nunquam non adhæreret : arderet ipse prior, si pietatis studio alios accendere veller : denique DEI filium æmulatus veluti sacra charitatis victima suâ etiam sanitatis, virium, vitæque impendio mortales cælo vindicaret. Quæ res adeò divino Numini jucunda fuit, ut quantum hinc Bernardus virtutem exacuit; tantum illinc DEUS gloriæ lucisque adjecerit : quò amplius ille animis curandis sese totum consecravit; eò magis cælum in corporum quoque curationem supra naturæ usum arcana vi & ope, velut ad arbitrium Bernardi, præstò fuerit. Unde factum, ut passim ad ipsum convolarent, quotquot vel adversa valetudo, vel casus afflixit, nihil hæsitantes, se cum animorum emolumento, corporum simul salutem facillè inventuros.

Explorata, publicisque tabulis testata res est, Bernardum in Italia Siciliaque plurquam centum claudis, cæcis, & vario morborum genere oppressis, non absque insigni fama & admiratione gressum, oculos, perfectamque sanitatem impertivisse : tamen si de ijs, quæ Romæ, Genuæ, Mediolani, Neapoli patravit, ad nostram notitiam vix quicquam pervenerit. Multitudo certè & frequentia ejusmodi prodigiorum fecit, ut Bern-

E ardo

Non tantum animis medetur, sed & corporibus.

ardo in consuetudinem abiret, ea patrare: & mirum esset, mira non facere, si vel nominaret sanctum Antonium Patavinum, vel manum ipse admoveret, precésque funderet. Hoc in loco ex multis pauca afferemus: alii suis daturi locis.

§. II.

Anconæ inter sacras Deo Virgines sub divi Dominici tutela constitutas degebat. cui manus erat jam multis annis arida & contracta. Hæc Bernardum, cum ex majorum imperio ad illas verba faceret, enixè precabatur, ut ægram manum impresso Crucis signo notaret; quia verò obnitentis Patris modestiâ suâ spe frustrata erat, malè affectam manum, ut potuit, per crates paulò laxiores porrexit, quò non observata Concionatoris ipsa manum prehenderet. Cecidit ex voto consilium: tetigit, quam prensabat, Bernardi non advertentis manum, suamque ex integro sanam retraxit. Ita qui nesciri voluit, nescius sanavit.

*Paralysin
multorum
annorum
momento
pollit.*

Ad feminam fortè inviserat Pater, multis jam annis paralyti prostratam. Huic cum tandem morbo levari percuperet, ideò que ipsius preces exposceret, Non sum ego inquit, medicinæ peritus; bene tamen spe-

ra:

ra: surge. simul, ut majore confidentia surge-
ret, prehensam manu erexit. Mirum dictu!
è vestigio vita vigorque emortuis dudum
membris redijt; ipsa tam annoso extricata
morbo parùm habuit surrexisse; etiam inam-
bulavit, & eodem adhuc die ad telam texen-
dam non impares labori vires convertit.

§. III.

Hoc quidem manus Bernardi potuit, *Particula*
plus etiam panniculus ex ejusdem pallio re- *ex Bernar-*
cisus, & inscio quidem Patre, patravit. Cùm *di veste re-*
enim ex more ægrotis pervestigandis cir- *cisa muta*
cumiret, & ad Vincentiam Chianam venis- *loquelam*
set Pater, frustulum ex ejusdem pallio clàm *reddit.*
abscissum nescio quis, ægrotantis ori, post
Patris discessum inseruit. Ecce tibi! dum id
Vincentia, & muta, & paralytica masticare
pergit, loquelam & plenam paralyfi depul-
sa sanitatem recuperat: nimirum decuit, ut
Bernardi laudes etiam muta loqueretur.

Franciscum Nicolosum Catanensem *Sanguinis*
longo gravique renum dolori exemit, ac *fluxu orar-*
triennem sanguinis fluxum eidem stitit, *do sistit.*
non alio medicamine, quàm precibus in-
ectasi per quartam horæ partem pro ipso fa-
ctis: quem scilicet non potuerunt pharma-
ca cruorem sistere, precantis ardor siccavit.

E 2

Mas

*Fatalem à
pectore tu-
morem ar-
cet.*

Matrona nobilis, Nunciae Bonanno
men erat, hereditario quodam tumore in
mamilla torquebatur, quem non nescieb
Matri, & alijs fuisse fatalem, nec sine man
festo vitae periculo aperiendum. Oraba
fortè in Panormitanæ Professorum Dom
templo Bernardus: ad hunc ergo propi
accedit mulier, animi corporisque expo
ægritudinem, auxilium orat, obsecrat. In
flexis humi genibus oculis manibusque
cælum erectis, principiò quidem inter ora
dum rubore suffundi, tum exardescere &
ectasin abripi, demum ter altiore semper
ce ingeminare. Exi maledicte, exi, tande
serenato vultu ad matronam convertit
sanam esse pronunciat, domumque rever
juber: ne cui tamen, dum ipse in vivis esse
rem gestam panderet, severè prohibet.
valuere preces. Reversa domum cum pect
inspiceret, ne vestigium quidem tumoris
liquum deprehendit.

§. IV.

*Scabiosum
caput oscu-
lo sanat.*

Et hi quidem Bernardi precibus con
fospiratores experti sunt: alij etiam senti
re vatem minimè fallacem. Inter quo
& Maurus de Paterno, dignus est comm
morari, quem cum Benedictinæ familiæ
hu

huc tiro esset, sœva invasit scabies, quæ uti pilos capitis defluere fecit, ita propter enormem capitis deformitatem cum non obscuro contagionis periculo conjunctam, Religioni inhabilem reddebat. Jam medici frustra exhaustis pharmacorum & artis viribus malum incurabile pronunciaverant : jam Abbas de eo proximè dimittendo consilium ceperat : cùm illuc delatus est Bernardus. Ad hunc ergò à Tironum Magistro veluti virum sanctimonix famâ clarum adducitur Maurus : adduntur preces, ut impetret sanitatem corporis, à qua salus penderet animi. Mater in primis de filij incolumitate sollicita Bernardo supplicat, ne patiatur Religionem excidere eum, qui DEO se consecrare tantopere gestiat. Iraque commiseratione tactus jussit matrem bono esse animo, filium & sanitate potiturum, & in Religione Abbatis munere cum laude perfuncturum esse prædixit : deinde imperavit in genua provoluto Tironi, ut ad Divi Antonij Patavini honorem Dominicam semel orationem cum Angelica salutatione recitaret ; ipse verò precibus aliquantisper fufis adolescentem complexus, tandem scabioso capiti faciem admovit, idque exosculatus depulsâ scabie sanitati sic restituit, ut bidui spatium ex integro convalesceret. In hunc ergò modum

*De Tirone
vaticina-
tur futurũ
Abbatem.*

reddita salute, venientibus annis sua quoque
varicinio stetit fides, quando Maurus Car-
næ Abbas tanti beneficij memor & uerius
que gratiæ amplissimus testis, hodièque
tam degit, à virtute & prudentia magnopere
commendatam.

§. V.

Virgo sanctimonialis diro carcinoma
jam vigesimum propè annum exedebatur
pectore, adhibitis in cassum, quæ ars & na-
tura suggererat, medicamentis. Hæc in
eam denique spem venit, si à sacrâ Bernar-
di manu tangeretur, dubio procul inuictum
alijs malum tam potenti dexteræ cessurum.
Interea tali desiderio æstuantem nox
somnia occupavit, in quo opinabatur à Pe-

trite marcidam tangi mamillam, simulque
ex integro sanari. Agebat tunc in Collegio
Bernardus, & tamen opem tulit licet absen-
ti. Ut enim dies illuxit, virgo simul somnia
& lævâ cancri lanienâ se exemptam stupens
animadvertit.

*Claudio
gressu im-
pertit, na-
no staturâ
auget, &
periculum
vita prædi-
cit.*

Puerum septennio toto claudum, & cal-
caneo turpiter distorto, curvisque tibijs ægri-
tudinè incedentem miseratus Bernardus, & invoca-
to S. Antonij nomine suis met tibijs claudum
pedes complexus, rectè facillèque gradi ju-

fit. Ille dimissus à Patre mox è loripede, rectus maxima omnium admiratione libero pede terram calcavit, concinnè promptèque incessit. Non tamen intra hos fines Bernardi charitas se continuit; sed ut unum puerum simul triplici beneficio bearet, eo contractu fecit, ut qui plurimorum annorum nanus nihil omnino creverat, deinceps quotidianis incrementis justam obtinuerit staturam. Tandem præmonuit, Vincentio (ita puero nomen erat) grave periculum imminere, quod biennio post incautum comprehendit, non extinxit; quando de summo majoris tempsi tholo decidit, à casu tamen incolumis surrexit: ejus fortè meritis, qui ut periculum diu antè perspexit; ita in tempore, ut quartum beneficus esset, avertit.

§. VI.

Antonius Requesenius, Comes Busce- *Zetbalè*
mi, lethali pressus morbo, & à medicis de- *morbo libe-*
positus jacebat Marsalæ, quæ est Siciliae *rat.*
civitas, nec plus quàm triduum vitæ habitu-
rus communi peritorum sententiâ credebatur. Itaque humanâ destitutus ope, divinam implorat, & Bernardum accersit. Ille curriculo advolans bonum attulit nuncium, Divi Antonij Patavini meritis ægrotum hoc

E 4

mor-

morbo fatis non concessurum. Interea ta-
men in dies horásque ingravescente mal-
volentia, in dubium vocabatur prædictio,
jámq; vicesimus fluebat ab ægroratione
cæptâ dies, quo propter frequentia animi
deliquia Comes jam in mortis esse faucibus
sibi videbatur, cum denuò ad eum invisit.
Pater, atque omnes domesticos de exigua in
DEVM fiducia castigatos in spem erexit me-
liorem: & languido asseveranter pollicetur
brevis fore, ut DEI gloriam manifesto de-
prehendat argumento, pias quasdam prece-
tiunculas consueto animi ardore super æ-
grotantem pronunciavit; nec incassum fu-
las fuisse preces, eventus docuit: quando
repentino sudore madidus æger noxiis
humorem, & cum eo vim morbi omnem
effudit, meliusculè habere incepit, & paucis
post diebus sanus valensque lecto valedixit.

§. VII.

*Cæcæ puel-
læ sacrifi-
cando illu-
minat. Et
omnibus
membris ca-
pæ sanat.*

Panormi Vidua de paupertina plebe
cui duæ erant filiæ, utraque non tantum
membris capta; sed & oculis orbara, Bern-
ardum jam sacris vestibus, ut litaret, indu-
tum vocari iussit. Ille seu de cælo monitus
seu ardore charitatis impulsus, sacrificantis
habitum properè deponit, viduæ querelas
audit,

audit, & miseratus infelicem, se pro afflictâ sobole ad aram in sacrificio Divinæ Majestati supplicaturum sponder.

Aderat sacrificanti Mater, quæ ubi redivinâ peractâ domum redijt, utramque filiam gemino liberatam infortunio attonita vidit, cùmque vix fuisset fidem haberet oculis, sciscitata est modum causamque tam repertinæ felicitatis. Cùm filia: Mater, inveniunt, non ita pridem, cùm in templo abesses, vox ad nostras allapsa est aures. Eja surgite, aperite oculos, ambulate; & illico lux affusa est oculis, membris vigor, & animo confidentia. Itaque exploraturæ vires consurreximus; videmus, ambulamus. Advertit Mater, non ingrata benefactori, vocem eo ipso tempore auditam, quo Bernardus sacratam in sublime hostiam extulerat, ideoque accurrit, & ut sospitatori grates referret, uberes lætitiæ lacrimas persolvit, totaque urbe famam tam novæ rei propalavit: si tamen res nova Bernardo fuit, quæ ipsi erat tantum non quotidiana.

§. VIII.

*Nobili adolescentulo
improvisam
mortem
præannunciante*

Ut verò multis sospitatem corporis ita nonnunquam alijs mortem clademque vaticinatus est, ut animis mederetur. Panor-

mi fortè classẽm grammaticæ ingressus honoris causâ Bernardus, mox in laudem castitatis extemporaneus poëta benè multos eosque non inelegantes versus facili veni profudit, ut teneras puerorum mentes ad illius virtutis amorem studiũmque accenderet. At repentè in DEVM abreptus, defixis in pavulum Grammaticæ tironem (Franciscus Justinianus is erat, fortunæ nobilissimæ puer) oculis, submissa quidem voce, ita tamen ut à vicinis intelligi posset, inter singultus dixit. *Ab oculi, oculi!* Ita attonitis qui adstabant, subticuit: mox tamen toto vultu ad commiserationem composito iterum. *Ab oculi!* inquit. *Ab oculi modò plurimum virvaces!* *Claude illos, mi fili. Quando maximè te credes felicem, tunc enim verò tibi eos, mi puer, atra mors claudet in meridie, quãdo scilicet minimũm expectabis; sed à Sirenibus fasciatus floridam sperabis vernãtis vitæ adolescentiam. Eãdem falce, quã maturas Pæca secat spicas, hunc quoque florem truncabit.* *Non parces, inquam, non parces tuæ iuventuti.* Hæc effatus non sine mœrore abiit. Elapsis ex ea prædictione non multis annis, cum jam puer adolevisset, & genitori favientis morbi violentiã ad extrema vitæ redacto jam exequias pararet, heresque paternæ futurus opulentæ longam sibi vanus au-

gur
ratò
repu
rat,
verè
men
ma
cepu
xit

octo
palæ
ex f
mè
eulu
stell
tant
liæ
rina
væ
runt
impr
cto f
coqu
sicut
est, j
stell
gur

gur polliceretur senectam; ecce tibi insperato conualefcit parens, ardenti febre correptus filius, & eadem, quam Patri paraverat, pompâ funebri tumulatur. Rei novitas veterem Bernardi vaticinationem conscijs in mentem revocavit, & didita per urbem fama eximiam de ejusdem sanctimoniâ conceptram jam diu opinionem vehementer auxit.

§. IX.

Eadem in urbe cùm anno illius sæculi *Castelli* octogesimo octavo pro concione diceret, *maritimi* palam omnibus irati Numinis vindictam *everfionem* ex fuggesto denunciavit: nimirum proxime ruituram magno imperu in propugnaculum *pro concione vaticinationem* maritimum, urbi vicinum, quod castellum ad mare, vulgò Castellà mare dictitant, eâ tempestate, carcerem omnium Siciliae reorum, simulque vitiorum omnium sentinam. *Væ tibi!* exclamabat, *Castellà mare, væ tibi!* scelera inter tuos muros excreverunt in immensum: obscenæ voluptates, & impietas detestanda, quibuscum tu veluti pacto fœdere in portu navigas, horrendas in te coquunt tempestates. *Væ tibi Castellà mare!* sicut Ethnicorum opinione libido aquis nata est, sic tua flammis extinguetur. *Væ tibi Castellà mare!* Rapinæ tuæ sunt manifestæ; sanguinem

guinem pauperum pessima sanguisuga hauris,
 quem nisi supra cineres pœnitentiæ evomas, in
 cineribus sepeliere. Hæc itaque, & id genus
 alia cùm detonuisset, non ignarus eos, qui
 ibi commorabantur, in sceleribus obduruis-
 se: *Deus, inquit, juste iudex! quid moras ne-
 ctis? cur non flammam depluis? tot scelerum
 vapores jam in altum euecti sunt, quid aliud
 restat, nisi tempestas, grando, fulmina? flam-
 mas mitte.* Ardebat interea toto vultu jam
 non Concionator, sed fecialis de cælo mis-
 sus, qui ultima omnia scelestis intonaret.
 Itaque concione solutâ merus imminenti
 mali cordatum quemque incessit, quod ne-
 mo nesciret, vanas non esse Bernardi prædi-
 ctiones. Paucis post diebus, tormentarius
 pulvis, incertum quo casu, accensus Castel-
 lum ipsum magnâ ex parte funditus ever-
 sum in auras explosit, saxa immania longè
 lateque dispersit, incolas ferè omnes aut
 flammis suffocavit, aut in frustra discerpit
 vel denique violenter in altum euectos in
 profundum mare excussit, tanto quidem im-
 peru, ut quasi impatientius quassata tellus
 solum omne tremefaceret, soloque nixis ca-
 dibus ac Civitati ruinam minitari
 videretur.

§. X.

Sed ut hasce infaustas prædictiones mis-
 las faciamus, placet lætiora his asserere, seu *Morientis*
 vaticinia, seu miserorum solatia. Petro An- *vitam im-*
 tonio Castello, nostri Ordinis Sacerdoti, *petrat.*
 Messanæ tunc Meraphysicæ studioso, sex
 non amplius horas vitæ superesse pro-
 nunciaverant Medici. At ijs necdum elapsis,
 quia Bernardus pro illius incolumitate, uti
 rogatus erat, sine arbitris preces fudit, depul-
 sa est febris, & integra paullò post valeru-
 do redijt. Id antè Pater divinitus edoctus, ad
 ægri cubiculum se contulit, eoque morbo
 non moriturum edixit.

Mineum urbs est Siciliae, in hac ipsos *Lethargum*
 quadraginta dies lethargo sopitus decubuit *suo stro-*
 Franciscus Sidorus à medicorum turba pro *philo di-*
 deposito habitus. At parens peritissimos *scussit.*
 consulturus Archiatros, ubi Catanam venit,
 in amicum virum nobilem incidit, à quo jus-
 sus est posthabitis medicorum consilijs à Pa-
 tre Colnago sospitatem filio expetere. Abe-
 rat eà tempestate Catanâ Bernardus, ideoque
 epistolio raptim exarato de periculo ægri fit
 certior: rogatur, celerem ut ferat opem.
 Itaque & ipse pauculas in charta preces, sibi-
 que familiares conscribit, monerque mœ-
 stum Patrem, cum scheda in patriam redeat,
 neque

neque dubitet, filium meritis SS. orum Antō-
nij de Patavio, & Francisci de Paula sanita-
tem recuperaturum. At his non contentum
Parens, antè Cātanā excedere noluit, quā-
lipiani vicem aliquid rerum Bernardi secum
aufferet. Tanta erat jam passim apud omni-
ordinis homines ejus veneratio. Tandem
ergò cū strophium impetrasset, lætu-
discessit, illudque morituro applicuit. Cū
ecce tibi! apertis oculis lethargum discuit
æger, cibum poscit, vescitur, recuperat vires,
luce posterā omni profligata in valetudine
salvus è lectulo confurgit. Indè factum, ut
tota vrbs rei novitate attonita, in sententiā
de P. Colnagi eximia virtute jam dudum
conceptā, oppidò confirmaretur.

*Cruce si-
gnari jubet
absentem
& morbum
fugas,*

Alium quoque absens absentem confa-
navit. Cū enim amicus apud Bernardum
pro amico domi inter febriles æstus anhe-
lante opem quæreret, is expresso super ami-
ci pectus Crucis signo, idem super ægroti
ut faceret, hortatus est. Nec id sine prodi-
gio. Signavit is, quem diximus, amicus ami-
cum, & confestim depulsā febre surrexit æ-
ger incolumis. Ita nimirum Pater, ne res
ipse admirandas patrāsse diceretur, alios pa-
trare docuit.

Non potuit tamen effugere, quin ut pro-
desse, miranda faceret. Accersitus fortè, ut
in Domo Principis feminae parturientis sa-
cris operaretur, cum sesquihoram sacrifican-
do insumpssisset, prædixit masculam fore
prolem. Eam deinde lustrico fonte abluit,
ac non multò post graviter ægrotantis pue-
ri faciem pileo suo totam contegens: *Sanet*
te, inquit, *S. Antonius*, & mox egestis hu-
moribus infantem integrè sanatum reliquit.

D. Fabricio Ribbibæ Româ nunciatum
erat, amitam gravi morbo oppressam de-
cumbere. Eam cum P. Bernardo commen-
dasset, hic in conclave remotis arbitris ora-
turus secessit; at mox in ecstasi raptus, &
per horæ spatium pro eadem Deo supplex
factus, pro mortuo jacuit, ita ut medici hu-
jus rei ignari propè conclamaverint. Ubi
ad se redijt, non vana spe Fabricij animum
implevit, securum gratiæ esse iussit, & sani-
tatem divinitus ægrotæ concessam liberè
edixit. Nonnullis inde lapsis diebus Româ
perlatæ sunt litteræ, quibus nunciabatur eâ
ipsâ die & horâ, quâ Bernardus Orator inter-
cesserat, consanguineam incolumitati fuis-
se restitutam.

Creditus est autem hanc ægrotanti gra-
tiam

*Masculam
gravida
prolem præ-
dicit.*

*Catana o-
rans, Romæ
ægrotantē
consanat.*

tiam per S. Antonium Patavinum impetrat
se, quia eo die auditus est dicere. *Sanctus
meus Antonius hodie in meam gratiam Roma*

*Prolem di-
vinitus
promittit.*

ivit, & redijt, ut bono me nuncio exhilarare
Drepani prædixerat Illustri D. Francisco
Grimaldi Baronissæ de Mangiadaini par-
turam quidem masculum, Bernardi nomi-
ne appellandum, minimè tamen longæ
vum: alterum verò, quem enixura esset, si-
miliæ bonorùmque fore heredem. Peperit
illa utrumque, & quia vulgò nota erat præ-
dictio, uterque vulgò vocatus est prodigio-
sus Bernardi filius, ut Patrem Bernardum ne-
mo nesciret prodigio similem fuisse.

Usu fortè venit, ut Siculum mare tra-
cienti opportunitas se offerret ad nautas
vectorum turbam pro concione dicendâ.
Itaque magna animi contentione, & pro
salutis alienæ studio exorsus est dicere: se
brevi quadratum pileolum, nescio quo pe-
cto, excussum, atque ex capite in pelago
prolapsum amisit. Monitus eam ob rem
vectoribus, animo tranquillo subjunxit, red-
turum ad suum locum, cæptumque sermo-
nem pertexuit: quo ad finem deducto, pile-
lus undis innatans navem insecutus est,
quòdque omnibus admirationi fuit omni-
parte siccus, ut manibus prehendi posse
sua sponte accessit,

Carac

Catanæ ad litrus maris inambulabat Bernardus, cùm enixè rogatus à piscatoribus, ut suis apud DEVM precibus felicem impetraret sandularum piscationem. *Et ego, inquit, quis sum? filij. vultis ergo, ut orem Dominum?* pòst elevatis in cælum oculis, ductâque in crucis formam super mare & retia dexterâ, prædixit, proxima nocte voti compotes futuros. Et verò cessit è sententia piscatio, captâ sandularum magnâ copiâ, quæ tamen pluribus antè piscationibus spem laborémque deluserant. Unde factum, ut è piscatorum tribu aliquis eo Bernardum apud DEVM esse gratiæ loco crederet, ut nihil non posset: quare piscatum fortè progressus, in nomine Bernardi retia consuevit jacere, & luculentis testibus maximum se lucrum semper fecisse, gratus agnoscit, & affirmat.

§. XII.

Vehebatur aliquando navi in amico-
rum comitatu Bernardus per mare Siculum,
cùm labores, sudorem, lassitudinémque re-
migung miseratus, aliquantum vini, quod
vix in unius alteriúsve haustum, nedum duo-
bus ex integro recreandis sufficeret, ab ami-
co supplex periit, atque exscensione factâ,
clam ceteris, vixitum inter complures nau-
cas

*Emendica-
to permodi-
co vino mi-
rabiliter
plures ad
satietaem
reficit.*

F

CAS

eas distribuit, ut omnes largiter haurirent
 quod cum secundò fecisset, atque universi
 satietatem bibissent, gens nautica prodigi-
 um advertit, & miraculum! miraculum! *lustrum*
 clamare cœpit. Ad quas voces exciti com- *clarum*
 res Patris, quid rerum gessisset sciscitanti, illi *celebrum*
 in alium sermonem digresso, nihil extorsit *runt,*
 runt. Res tamen tot celebrata hominum *tam p*
 sermonibus ad Episcopi aures delata est *matem*
 Hic Patrem adortus, & per omnia amicitia *gnâ f*
 jura obtestatus, rem uti gesta erat, sibi ex *Berna*
 poni voluit. Cui ille, DEVS prolixè libera *credel*
 lis est in eos, qui erga pauperes sunt benef *currit*
 ci. Nescio sanè, quò vinum creverit: id scio *comp*
 me, cum illud siticulosis hominibus propi *ponis*
 narem, DEO, ut abundè suppeditaret omni *& jam*
 bus, supplicâsse. Hæc ubi prolocutus fue *profec*
 rat, veluti magni sceleris reus, quòd arcano *sanctè*
 DEI favores temerè enunciâsse, in pœn *animum*
 labra dentibus admordens ad sanguinem *& cor*
 usque castigavit; insuper tam largo lacrimæ *&*
 marum imbre culpam diluere est aggressus *morueb*
 ut ipse Præsul sibi indignatus fuerit, hujus *enim?*
 se tormenti causam præbuisse. Hoc verò *impetr*
 prodigium per sæpe patravit aliàs. Unde *vivan*
 factum, ut vinum ejuscemodi curandis infir- *ad ped*
 mis religiosè asservatum, vulgò diceretur *ter rub*
 prodigiosum P. Bernardi vinum. *ctus, I*
se leni

§. XIII.

Tantis ergo incrementis cum in dies illustrius sese panderet, hinc vitæ virtutisque claritas, illinc rerum gestarum nominisque celebritas latius se explicaret, non defuerunt, qui eum crederent etiam mortuis vitam posse impertiri. Neapoli certè lugebat mater infantem in fascijs extinctum, magnâ simul ferebatur fiducia, eum precibus Bernardi, tota urbe jam sanctitatis famâ, ut credebat, notissimi, ad vitam rediturum. Accurrit ergò ad Collegium, demortuum in complexu filium portans, eo quidem temporis articulo, quo Pater in procinctu erat, & jam ad domûs januam equo insidens profectiõnem aggrediebatur. *Et, ô Pater sancte!* inquit, *Pater admirande, ecce filiolum meum non ita pridem defunctum!* ocellus erat & corculum matris: *redde illum mihi vivum, lacine & matrem mori cogas: non ego hinc me revocabo, nisi filiolo in vitam revocato. Quid mihi jus enim? tot matribus infæcundis prolem à Deo verè impetrâsti, & mihi orbatæ prolem restituere unde vitam non possis?* Et cum dicto puellum infra pedes equi deposuit. Hic enim vero Pater ter rubore perfusus, partim miseratione tactus, DEO preces fudit, atque ubi auditum se sensit, admotis equo calcaribus illinc se

*Infantem
mortuû vi-
ta restituit
Neapoli.*

proripuit. Mater anceps consilij, dum filium, ut opinabatur, mortuum à terra subleuat, viuum sanumque deprehendit, & lacrimas gaudij testes sospitatori licet absente læta persolvit. Quæ res, cum in multorum oculis gesta sit, tot habet testes, quot spectatores.

Alium Panormi.

Panormi etiam non absimile quid enuisse memorant, quando ad Probationis Datum iturus, in ipso limine infantem in matris brachia extinctum, vitæ non rogat restituit. Certè parens ad Bernardi pedes affusa, inter lacrimas magno clamore sublato, dixit; P. Bernarde Tu in vitam revocasti mihi hunc, quem cernis, filium. Cuiusque ille ad has voces in ruborem datus, Dilectas agendas esse grates, non sibi quidquam tribuendum, respondisset; subiecit illa: Responde mihi quidem; at scias, hunc parvulum in sinu meo animam egisse, & loqui per ætatem non potuisse: ut primùm verò tu pedem extra limen protulisti, ille apertis oculis, sicut è somno expergefactus, hæc mihi verba disertè protulit. *Pater me sanavit.* Quis infanti præter naturæ consuetudinem querenti non credat? nec magnitudo reverentiam exhaurit, quando non minus admirabilitatis habet, quod Caranæ pariter travit.

§. XIV.

Transierat illic domestico comitatus so- *Catana a-*
 cio Ecclesiam Divi Francisci Afsisiatis, ut *dolescenti*
 scilicet ad S. Antonij Patavini aram se con- *tumulando*
 ferret, dulcem amicum & tutelarem sanctum *loquitur, ut*
 deveneraturus. Stabat fortè in aliquo Fran- *vivo, eri-*
 ciscani templi Sacello inhumatum demor- *git, deponit*
 tui juvenis cadaver, paullò post terræ man- *ut vivum.*
 dandum. Hic Bernardus ex coronâ multo-
 rum nobilium virorum digressus, ad sepul-
 chrale feretrum accessit, juvenem viginti
 & unius annorum obesum, procerum, &
 corporis mole gravem, quem vix plures
 commodè elevarent, ipse unâ manu prehen-
 sum perfacilè in pedes erexit, atque in o-
 mnium oculis diu multùmque secretis cum
 eo sermonibus habitis, denique eâdem faci-
 litate, quâ erexerat, rursus unicâ manu pre-
 hensum in sandapila reposuit. Quæ res
 cunctis visa est portentosa, neque aliter à
 circumstantibus accepta, vel à Catanensibus
 credita, quàm facinus humanis majus viri-
 bus, & prodigium, quo nempe optimus Pa-
 ter adolescentem, qui fortè non satis expia-
 tus ex hâc vitâ migraverat, vitæ restitutum,
 & salutaribus pœnitentiæ remedijs procura-
 tum, cœlesti gloriæ vindicaverit. Nos tamen
 hæc & id genus alia, sanctiori foro excutien-

da relinquimus. Illud apud majores nostro pro indubitato habebatur, centum retrò annis Thaumaturgum illi similem non fuisse.

CAPUT XIII.

Experimenti causâ diu multumque exagitatus, se divino agi spiritu periculisque sic dicit, modestiâ minimè fucatâ.

§. I.

*Bernardi
virtus ex-
ploratur,
ad Lydium
patientie
& demissio-
nis lapidem*

Videbatur hucusq; Bernardi virtus, ut pote consueros egressa limites, non minorem sui excitasse admirationem quàm blandientis ubique famæ periculum, ideòque viris etiam cordatis, si non suspectè certè lubrica, & penitiùs rimanda credebatur. Neque enim fieri potest, ut qui in omnium oculis versatur, in multorum denique non incurrat, & unus omnium sententiâ fiat obnoxius. Perstringebat oculos ceteris eximiæ doctrinæ, tum illustris & indefessæ charitatis fulgor: radiabat mira in afflictis commiseratio, in pœnitentes lenitas: emicabat in dicendo vis, in operando nervus: in consilijs prudentia, in laboribus hilaritas: in

pre-

precibus ardor, in sacrificio raptus : perpetuus cum DEO nexus, arcta cum Cælitibus familiaritas, & arcanum cum natura obsequente fœdus : grandia quidem alijs ; sed Bernardo perexigua : cui scilicet non sat fuit, multa ac magna facere, nisi & pateretur non parva; ita nimirum noverat, amorem fidemque DEO liquidius probari : qui consuevit in utraque palæstra suos exercere : ut non minùs patiendo, quàm agendo fortia, generosa virtus inclarescat. Ut ergo pijs hinc desiderijs obsecundaret DEVS, non passus est inter prosperos cælestis gratiæ afflatus adversos unquam deesse ventos, quibus Bernardi patientia probè exercita firmiores ageret radices, & explorata virtus claritùs innotesceret.

Omitto hinc loci, quas adversa valetudo, quas concionandi docendique labor, quasque sinistri casus tot annorum fluxu corpori tolerantia exercendæ occasionès copiosè subministraverint, commodius libro 2. referendas : id in præsens strictim attingo, quod in animum sævit, & crudelitùs excelsas mentes ferire solet, quando scilicet calumnijs injurijsque nullo suo merito proscinduntur ; vel malè audiunt apud eos, quos innocentia patronos esse oporteret.

§. II.

*Sugillatur
illius do-
ctrina.*

Grave igitur vulnus Bernardo fuerit quando periculofam in vulgus doctrinam fpargere infimulatus est. Monuerat forte pro concione, ex Philofophiæ legibus non probè dici, *S. Petrus est in cælo : S. Paulus delicijs Paradifi fruitur* quod & hic & ille magnâ fui parte nondum cælestis gloriæ fit compos, corpore necdum in cælos translato : De Deiparâ verò id rectè pronuncians eum Ecclesia Catholica indubitatè teneat, eam corpore & animo gloriofam in cælis triumphare. Offendit hoc effatum, etfi doctis neque novum, neque dubium, imperite plebis aures ; hinc indignatio, querimonia & fama dubia, quæ etiam alios, non ex integro de verbis Concionatoris edoctos in suspicionem eò usque traxit, ut illum falsæ doctrinæ & erroris in fide reum agerent. Doluit enimverò hæc calumnia Colnago multumque fudoris exprefsit, ut eam dilueret, ac denique ex hominum mentibus aboleret. at infractum viri animum nihil admodum turbavit ; sed contrà potiùs excitavit, ut copiofis doctrinæ, quâ pollebat, radiis ignorantia nubem fugaret ; id quod brevifavente Numine feliciterque magno bono publico est affecutus.

§. III.

§. III.

Hæc patientiæ seges Bernardum foris,
domi alia gravior ac diuturnior exercuit;
quamdiu enim ab hominum commercio se-
cretus, velut in secessu latuit, vir omnibus
numeris absolutus, & omnium amore di-
gnissimus communi suffragio est habitus:
ut primùm verò virtus Bernardi velut ex
umbra in arenam prodijt, & ad pulcherrima
quæque, sed inusitata facinora, se extendit;
non hastatæ quidem, sed infestæ acies con-
trà steterunt, præsertim in Sicilia, & Nea-
poli, quin & in urbe orbis Domina, justo
majorum Zelo, sinistris æqualium judicijs,
insolitâ omnium admiratione in Bernardum
excitatur.

Consueverat is inter orandum persæpe *Carpitur à*
à sensibus alienari, neque rarò ad spectanti- *domesticis*
bus etiam externis in altâ contemplatione *nonnullis.*
cælestium defixus hæere: quibus rebus fie-
bat, ut vulgò sanctus haberetur. Carpebant
hoc in illo Moderatores, atque indignè fere-
bant: non nescij ex mente B. Ignatij, qui
primus Societatem condiderat, eamque non
minùs sapientissimis legibus, quàm exem-
plis firmaverat, sanctitatem ejusque cælestes
radios silentij latebris solitudinisque pallio-
lo occultandos, neque sine ostentationis no-

Reprehen- râ palàm & promiscuè emicare. Graviter
ditur à Pra- ergò publicè privatimque non perfunctoriè
sidius. in eum inveci, reprehendebant acriter, mo-
nebant severè, minitabantur, animadverte-
bant; eoque magis, quòd in dies innocen-
tia Bernardi novis querelis obrueretur.

Ad hæc persæpe ardentissimo animo-
rum Zelo abreptus, corporis modicam vel
nullam habebat curam, incænatus, impran-
sus humanæ saluti consulebat, sui imme-
mor, usque ad defatigationem, prout aliena
necessitas exigere videbatur, studio semper
indefesso in animorum messe desudando
mensam serò accedebat, vel negligebat.
Hinc iterum varij sermones novi hoc mo-
ris esse, mensæ aut neutri, aut secundæ ran-
tùm asidere, ad arbitrium suum vivere, com-
munes Domûs leges morésque insuper ha-
bere, & sic Ordinis firmamenta convellere.

§. IV.

In hunc modum unus undique pereba-
tur Bernardus, & ut erat in omnium oculis,
ita linguarum omnium judiciorumque erat
scopus & scopulus. Nec defuerunt, qui eum
vel deceptum, vel inessum à malo genio at-
bitrabantur, qui à potestate mentis deje-
ctum, aut certè, ne ob mirandas res, quas pa-
trabat,

Pro energu-
meno habe-
antur.

trabat, ad sacros Quæsitores vocatus, Societati labem aspergeret, publico prohibendum esse censebant.

Commovit ea res vehementer juvenem *Nihil tamē* ex nostris aliquem, qui cū videret ferè *turbatur;* omnes in unum insurgere, veritus, ne tantos *sed gaudet.* imperus sustinere solus non posset: mi Pater, inquit, quid facies tot adversariorum, cuneis circumseptus? at ille placido serenoque vultu: Ne hoc tibi sit curæ, vel meâ causâ angat: *Rectè ordinèque faciunt, sancto nimirum Zelo inflammati. Dominus illis præcepit, ut maledicerent mihi. gaudeo itaque, hac etiam in re fieri, quod Deus vult. Magno peccatori majora debentur supplicia.* Ita dixit, & tacuit. Aliàs quoque interrogatus, quî *Laudat moderato-* tantis lætitijs infusus incederet tot inter *rum vigi-* tempestates, etiam cū majores tonant: *lantiam,* respondit, eos rem facere DEO sibi que gratissimam: illi quidem, quòd adeò infractè calidèque pro legibus sanctè observandis pugnent; sibi autem, quòd nunquam satis suppliciorum peccatori, qualem se meminisset, possint irrogare. Etsi verò Bernardus hac tempestate nihil admodum movebatur, domesticorum tamen aliquos ejus tenebat miseratio; & exteros quoque infracta inter hos turbines constantia mirificè occupavit. Ex quibus vir S. Dominici alumnus, cum

non

*Qua sua
modestia
multos in
admiratio-
nem rapit.*

non vulgari sanctitatis existimatione mor-
tuus, jam olim, cum adhuc inter vivos age-
ret, dicebat, Bernardum dubio procul san-
ctum esse, quod etiam à Religiosis, virtutem
ipsum bono Zelo excutientibus, adversa to-
leraret, ut sancti solent. Cuncta siquidem
æquissimo ferebat animo, neque verbulo si-
bi ægrè esse, vel indignis se modis accipi-
questus, semper ore animoque serenus, blan-
dus & hilaris, satis habuit, DEVM suæ mentis
arbitrum, eundemque & cordis raptorem esse
se, qui præter Superiorum placita illud ad ce-
lestia contemplanda vel invitum elevabat,
quique Messanæ aliquando orantem, hæc
aliâque fortiter illi ferenda esse, manifestè
jam antè commonefecerat.

*Iam olim
hac sibi e-
ventura
divinitus
cognoscit.*

§. V.

*Obedientia
custos &
aliens fide-
lissimus.*

Tametsi (ut totidem verbis testantur arti-
nales nostræ Societatis) nihil unquam incon-
sultis majoribus aggrediebatur, & si rei cuius-
piam facultatè impetrasset, eam scripto comple-
tebatur, in quo notabat singulari studio, quæ
& quamdiu sibi liceret, semperq; ob oculos scri-
ptum illud habebat: Quamvis etiam Collegii
Minister à Provinciæ Præposito jussus animi
in omnem Bernardi vitam intendere, dicta
factaque sagaci oculo, solemter curiosèque
per-

perspicendo, operamq; suam gnaviter loca-
do, nil nisi quosdam divini Amoris excelsus observare poterat; in multorum tamen dentes & linguas incurrit, qui nonnulla ab eo fieri sine majorum consilio, nutuque frequentes sugillabant. Ignorabant scilicet, à Claudio Aquaviva totius familiae Moderatore indultum esse Bernardo, ut ubi major Dei gloria ita postulare videretur, ipse sibi legis gratiam quandoque facere posset: quam tamen, ut nimis honorificam Generalis Praepositi concessione, pro ea, qua erat animi demissione, ne qua pra alijs eximius haberetur, nunquam manifestavit; sed potius poenas idcirco impositas subire maluit: arbitratus videlicet, ita se ab obedientiae ductu nec latum unguem discedere; modestiae tamen palmas, & simul uberes generosae patientiae fructus lucrifacere.

Tanquam inobediens & exlex traducitur. Legis gratiam, quam habebat, supprimit.

§. VI.

In simulabant alij, quod compluribus optatas è caelo gratias, liberè, an temerè potius? polliceretur, multa quoque patreret, quorum ambitioso schemate omnes sibi faceret obnoxios, ac denique à Societatis moribus aliena non pauca factitaret, quibus unus praeter ceteris notari & insigniri velle vide-

Affectu sine sanctitatis arguitur.

videretur. Unde factum, ut is, qui universa
 Provinciae praeerat, P. Joannes Baptista Car-
 minata, ob praeclara virtutis & sapientiae de-
 cora Romae, Veneriſſque clariffimus, tot-
 querimonijs tandem feſſus ex aliorum quo-
 que Patrum ſenſu Bernardo per Collegij
 Miniſtrum ultima omnia denunciârit: niſi
 modum faceret ſuo inconſulto feruori, quo
 contrâ quàm deceat Societatis hominem, ut
 ſingularis eſſet, affectare credatur: ſibi que ca-
 veret, ne vel minimam Ordinis noſtri legem
 violaret: fore ut ſeverus ultor exquiſitis in-
 eum poenis animadvertat; Patrem ergò be-
 ne monentem audire, quàm experiri vindi-
 cem malit. Sed non improvifa hæc erant
 innocenti tonitrua. Vix ad Bernardi cubi-
 culum Miniſter propiùs acceſſerat, ut Præ-
 poſiti nomine iſta referret, cùm ecce, de
 cælo futuri præſcius, occurrit ipſe, & Patri
 Miniſtro, totus animo vultuque innubis:
 Age Pater, inquit, fatiſne in me armatus ad-
 es? non neſcio, cujus rei cauſâ huc pedem
 ruleris: ſcio quid Provincialis, quid Patres
 tibi in mandatis dederint: & cum dicto ex-
 ponit exactè ſingula. Tum ſubjungit, Non
 ſibi perſuadeat R. dns P. Provincialis, in mea
 manu eſſe id, quod præter opinionem plau-
 ſibile mihi quandoque accidit, alij in me vi-
 dent, & cenſoriâ notant ſeveritate. Vellem
 ani-

*Quid Pro-
 vincia Præ-
 poſitus Pa-
 tri Mini-
 ſtro det in
 mandatis,
 abſens co-
 gnoſcit.*

*Purgat ſe
 modèſtè.*

animicus abstinere; sed nequeo, quia supremus rerum arbiter non finit. Cæli decretis & impulsione nemo impunè aut sine noxâ repugnat. Neque ego sum, aut cupio singularis videri: absit hoc à me; neque in leges peccare me puto, cum animorum, divinæque gloriæ proferendæ studio, moderatoribus utique non adversantibus, dictatorem summum audio tardiùsque ad mensam venio. Dicat ergò R.^a V.^a R.^{do} P. Provinciali ex me. Paratus est P. Bernardus studèrque magnopere, ut ad nutum pareat in omnibus; ipsius tamen iudiciò multa, quæ nostris legibus adversa videntur, talia non sunt: quia à DEO supremo Legislatore, cui præ omnibus parendum, ad illa rapitur. Vellet facere satis omnium votis, & iudicijs; dolet non posse. Non verò hæc sui purgandi causâ affert, ut se ferulæ pœnisque subtrahat, quas, ubi non est culpa, exosculatur & ambit: quemadmodum omnes inferorum cruciatus subire pro DEO desiderat, modò amaram DEI faciem non amittat. *Amor loquitur, qui Dominum nescit; Amor meus, pondus meum. eò feror, quocunque feror.*

Obstupuit ad hæc Minister, nescius, quomodo Patri innovissent mandata, quæ secretò solus in conclavi Provincialis acceperat; at hic, ubi dicta Bernardi intellexit, cer-

certus, DEO revelante absenti compertum
fuisse, quod agebatur, illico mutatâ senten-
tiâ: Mittamus, inquit, hominem, neque
deinceps negotium creemus: faciat quod
DEO aspirante videbitur; magnus enim est
sanctus. Ceteri quoque omnes explorati
satis viri constantiâ, & invicto in adversis
animo, quem neque plausus efferreret, neque
deprimeret procella, admirati tantam mo-
destiam, charitati religiosæ insolubili neque
conjunctam, laudabant prolixè, quod primi
imprudenter laceraverant. Nempe re ma-
liùs discussa, sapienter in eam juere senten-
tiam, eum à recto tramite non deflectere,
qui obediendi studiosissimus (qualem esse
Bernardum non nesciebant,) totis viribus
majorum iussa exhaurire saragit; etsi qua-
doque secus quàm veller, vel divino nutu
vel humanis consilijs sic ferentibus, præ-
opinionem accidat. Hinc timendum non
est, ne Bernardi vita legibus fraudi sit, vel si-
cuius offendiculo, cujus obedientia omnibus
absoluta numeris & affatim spectata, suo
heret exemplo non ad libertatem, sed religio-
sam potius submissionem. Præstat ve-
obedientem sequi, quàm insolita &
mira patranem.

CAPUT XIV.

*Romam accersitus, ut lateat, divino
prorsus consilio inclarescit.*

§. I.

VT tamen populari plausu exemptus, ^{Evocatus}
alibi ignotus viveret, scilicet minore ^{Romam de-}
Societatis periculo, Romam evocatus ^{nno.}
est librorum futurus censor: cui muneri, & ^{Creatur li-}
perhonorifico & gravi omnium suffragijs ^{brorum Cē-}
judicatus apprimè idoneus: sibi tamen per-^{for.}
omnia ineptus videbatur, & ab insigni do-
ctrina censendis aliorum elucubrationibus
necessaria penitus destitutus. *Et quomodo,*
ajeat, indoctus doctorum iudex esse poterit?
Et verò gessit hoc munus cum dignitate sub
annum 1605. simulque suiipsius censor.
acerrimus plurimùm in eo posuit operæ, ut
non tam doctrinâ, quàm sanctitate excelle-
ret. Interea sæpenumero non secus ac hester-
nus tiro aliquis inter abjectissima Domus
munia aliquamdiu delirescens, velut clausa
sub modio lucerna, fulgebat cælo, brevi et- ^{Etiam ibi}
iam ex orbis capite radios terris omnibus ^{pertenta-}
quaquaversum liberè sparsurus: quod hunc ^{tur suspecta}
in modum evenit. Fortè orabat ad S. Catha- ^{sanctitas.}
rinæ,

G

rinæ,

rinæ, cui à Senis nomen est, cum in mentem illi venit, fore, ut Ecclesiastæ S. Joannis in Lateranensi Basilica ægrotanti succederet. Vix domum reversus est, cum à Patre Ludovico Massello juberetur in Laterano pro concione dicere. Dixit ergo tali omnium approbatione, ut ejus Ecclesiæ Canonici gratiam legis ipsi fecerint, cumque alijs median dicendi horam non amplius concederent. Bernardo nullum perorandi limitem fixerint, audituri, quamdiu divinus ex illius ore spiritus fermocinaretur. Fama deinde per urbem sparsa, non infimos tantum, sed summos quosque auditores attraxit, & quia famam superabat virtus, maximum ei apud

Suspicitur à Cardinalibus. octo Cardinales, præcipue verò Pamphilium Purpuratum, conciliavit amorem & exificationem: ut jam & Romæ crederetur, ob vitæ integritatem nihil non apud Deum posse, licet naturæ leges forsitan transcederet: nec rarò suffragabatur Cælum optioni: non minùs ibi quàm in Sicilia Bernardum sibi rapiendo, vel admirandis curationibus varicinijsque in dies clariorem facièndo.

Non obscuram sanctimoniam colligit.

§. II.

In permolestæ febris incendio jacebat & octo jam dies noctesque perpetuâ laborabat

bat infomniâ nostræ Societatis Parer. Ad hunc Bernardus Tusculo redux cum inviseret, rogarétque, quid maximè in votis haberet æger; illéque respondisset, tot diebus noctibúsq; fugientem somnum unicè nunc à se desiderari, mox dulcissimus senex utraque manu languentis tempora blandè complexus, frontémque exosculatus pulvillo molliter composuit, atque ego tibi, inquit, impero, ut dormias. Obdormivit illico æger, & post suavissimum aliquot horarum somnum brevi tempore convaluit.

§. III.

Inter complures alios Romanæ Curiaë Proceres, qui concionantem cum admiratione audiebant, fuit quoque Ioannes Baptista Brivius Cremonensium Episcopus, Bernardi studiosissimus, spectatæ virtutis, & multarum, quas ille gesserat rerum, gravissimus testis. Hic fortè cum curru Tusculum secum abduxerat, sed vix extra portam S. Ioannis profectus, duobus è nobilitate viris comitatus, vidit Patrem mutari vultu, & divinarum contemplatione rerum extra se rapi. Spectabat tum Bernardus augustissimam Cæli Reginam, atque unâ S. Antonium Patavinum tantâ lucis claritate radiantem.

In ecstasi rapitur.

G 2 dian-

diantes, ut oculis in hoc spectaculo defixis
 hæreret penitus immotus. At Divus Anto-
 nius vel ita consistere videbatur, ut inuen-
 ti Bernardo Virginis æternæ vultum obre-
 geret, vel certe, parcius quàm Bernardus ab
 amicissimo Sancto speraverat, suos erga Deum
 parâ amores in amici sinum infundebat. Ita-
 que Pater blandè questus, *quid hoc rei est?*
Domina! Hic te sibi totam vendicat, quasi
 diceret, *iniquè sanè mecum agitur: oportet*
Sanctum potius esse in alios perbenignum,
quàm sui nimis studiosum commodi. Interea
 hæc verba copiosus toto corpore manabat
 sudor. Socij verò etsi animadverterent, non
 modicè afflicti Patrem; non tamen à cæ-
 lestium alloquio illum avocare, vel inter-
 pellare sunt ausi, donec ad Tusculanum
 ventum esset Collegium. Bernardus id lo-
 ci ad se reversus, ubi se deprehensum ad-
 vertit, pudore suffusus & dolore stimulat
 quòd in hominum oculis Dei donum non
 cautiùs celare adlaborasset, comites suos
 supplex veniam rogavit: deinde in horum
 sibi ipsi iratus se contulit, è spinis cor-
 nam texuit, eamque adeò validè capiti in-
 xit, ut sanguinei per caput rivuli decurre-
 rent: interea sic se ipsum affarus. *Stolide*
Bernarde! ita regis cæli favores? itane de-
ignus es, cui Numen sua dona tam plenâ im-

perciatur dexterâ ? Lue tuam stultitiam,
proterue, & erubescere sanguine, qui verecun-
diâ rubere nescis.

§. IV.

Quæ res uti Bernardo sese deprimendi
ausam præbuit ; ita apud comites conce-
ptam de illius sanctimonia sententiam fidu-
ciamque vehementer auxit, qua de causa i-
dem ille Brivius, Cremonæ Antistes, cum
tristis illi, Romæ tunc agenti afferretur nun-
cius, optimum senem Marchionem Sfor-
ciam Brivium, Præsulis genitorem Medio-
lani agrum, modo propius mortem abesse,
Bernardum obsecravit, ut supremo Numine
exorato fugientem Patris animam tantisper
retineret. Hic ubi in secretius cubiculum
secessit, positus humi genibus per diu in pre-
ces effusus tandem exclamavit, *surge & am-
bula.* quæ cum sæpius ingeminâisset, ad An-
tistitem conversus, *Ego Domine, inquit, mo-
dò Mediolani Dominum Patrem & reliquos
affines in-visi, ideoque de salute Patris jubeo
esse sine metu ; & cum dicto propinquos
Antistitis ad unum omnes verbis descripsit,
locumque, in quo jacebat infirmus, adeò
probè expressit, ut, tametsi nunquam antè
ad loci fuerit, nemo tamen tunc præsentem*

*Lethifero
morbo Me-
diolani de-
cumbentem
ipse Roma
orans con-
sanat.*

omnia inspexisse dubitaret: Eventus fidem oraculo fecit. Paucis enim interjectis diebus nunciatum est, Mediolani Sfortiam Brivium planè convaluisset, eo quidem tempore, quo Bernardus in oratione exclamaverat, *Surge & ambula.*

§. V.

Hunc quidem è mortis faucibus absens corpore, at spiritu præsens eripuit apud Insubres; aliam ex profundo mœsticiae barathro extraxit Romæ, præsens, an absens dicam, nescio.

Romana mulier, & honesta in paucis (Clementinæ Bruni nomen erat) rogaverat Bernardum, mœstæ & animo nimium quantum afflictæ ut auxilium præberet in tempore, ac serenitatem mentis omni ope maturaret. Nocte igitur insequente advertit illam se à somno excitatam: nimirum sonitu commotæ storeæ, pro foribus cubiculi appensa. Expectabat itaque, si quis fortè pedem intrò ferret; at neminem videre erat; memor tamen Patris, quem absentem crediderat, disertè sibi veluti si coram adesset, clarèque ad rem suam dicentem audiit. *Quarite primò Regnum Dei.* Simulque multum mœroris propullatum esse per sensit. Postero

Absens loquitur mæstione mœsticiâ absorta, & luctum absergit.

ro die cum ad eam visendam venisset Bernardus: Timuistine hac nocte? inquit, & mox sententiam absoluit. *Et hæc omnia adjicientur tibi.* Hunc in modum curas animo infixas plenè extraxit, anxiam vanis timoribus absoluit, atque ita satis planum fecit, se quo tempore matronæ locutus est, per quietem, duobus simul in locis fuisse præsentem, aut ubi non erat, verba fecisse, vel certè cælesti quadam vi eò delatum, ut in tempesta nocte tempestivum afferret solatium perplexæ; quòd quantumvis longa dies, charitati Patris angusta esset.

§. VI.

Non paulò minorem absterfit mœstiam à duorum conjugum præcordijs, quando masculam illis prolem vel impetravit, vel opratus vates prædixit.

Referebat jam sæpius honoris causâ nominatus Cremonæ Præsul, Brivius, virum ^{*Sterili prolem masculam prædixit & par-tus diem.*} nobilem Societari nostræ addictissimum, liberis tamen destitutum, summis precibus Bernardo supplicem fuisse Romæ, ut sibi heredem sobolémque è cælo impetraret. At ille principiò cunctatus, elapsis tamen aliquot diebus his illum affatus est verbis. Bene sperare jubeo ruam conjugem, sui sci-

G 4 licet

licet futuram voti compotem: cūque aliter subijceret, quando tandem id futurum esset, ait Bernardus. Brevi sanè, & quindecim non amplius dierum spatio. Hic gaudio exultans homo, marè mne, an fœminam paritura esset uxor, interrogat. Cui Pater filius erit, & hoc die (nominabat interea diem) in hanc lucis usuram veniet, atque aliquanto supervivet tempore. Neque defuit vaticinio eventus,

§. VII.

Sed neque deerat, qui tam liberè vaticinantem miraretur, quæreretque, ecquā tandem fiducia auderet futura, adeoque oppidò incerta, tam asseveranter edicere: cui ille, *Deus* inquit, *omnia manifestat; ille est, qui, quæ dico, affirmat: oportet quidem primo non nihil blandiri; postea tamen aperit omnia.* Amicus nempe; non omnibus tamen, & sine delectatione sed intimis duntaxat. Et quia in his vel maxime fuit Bernardus, etiam aperuit roganti liberandum gravi, quo premebatur, morbo Vincentium de Dominicis, qui Eminentissimo Cardinali Ioanettino Doria Vicariā præstabat operā, virū prudentiā, eruditione rebusq; gestis inclytū: quē año sæculari Romanæ peracutus sævusq; lateris dolor invaserat.

*Calculi doloribus ab-
soluit.*

rat. Cùm enim is eodẽ hortatore Brivio, Episcopo Cremonensi ad Bernardum recurrisset, mox ab eo spem salutis indubiam reculit, quando illius causam S. suo Patauino Antonio se commendaturum facile promissit. At augescente magis magisque doloris immanitate redijt post ridie Vincentius, auxilium rogaturus Patrem: qui subridens iteratò optimè sperare iussit, secururam ope ejus, quem dixerat, Sancti sanitatem. Quo id pacto credam? ait alter. Eòusque enim idirus evasit dolor, ut jam ferri nequeat, & vel mentem vel vitam sepepturus sit. Ad hæc tertium Bernardus: Confide, brevi sanabere. Itaque domum redijt, neque diutius factum: inter spem merùmque dubius lapidem è vesicà enixus est, materiem causamque cruciatuum, quos deinceps in omni vitâ nullos sensit.

§. VIII.

Porro, qui aliena Deo revelante cognoverat, sua etsi longè positus non ignovavit. Romæ agebat Bernardus, quando sororum una è vivis excessit Catanæ, id tamen nemine denunciante divinitus intellexit, & piacularibus sacris, precibusque post fata opem ferre studuit. Multò post adest nuncius cum litteris, quas antequam reciperet,

*Sororem
Catanæ
mortuam,
cognovit
Romæ, antequam
venirent nuncij.*

ret, ne dum aperiret, *Soror mea*, inquit Pater, *jam fatis concessit. bene habet; jam in portu navigat; salutis aeternae modò certa in paradiso est.* Cùm verò alter explicata fronte affirmaret, nihil adversi Catanæ quod sciat, venisse. Dudum, ait Bernardus ridens, an tequam adventares, sororem vitâ functam somniavi. Quid multa? *in paradiso est.* Quod equidem vir prudens, & parcus verborum tantâ confidentiâ non asseverâset, nisi id supremi Numinis beneficio didicisset, cujus illi sapientia ad magisterium, potentia ad auxilium præstito erat, ut multa sciret agerêque in vulgus admiranda: quæ charitas suadebat ut faceret; Deus fecit, ut posset.

§. IX.

Certè quæ sequuntur, nisi hortatrix charitate non esset ausus. Romæ domo egressus obviam habuit rusticanam mulierem, quæ multis perfusa lacrimis & ejulans deplorabat infelicem viri sortem. Cædenti ligna incerto ictu aberrâsse securim, inque pedem totis viribus impactam propè propriam abscidisse. Accurrit ergo Pater, hominem animo sensibûsque defectum inter extremos dolores suo natantem sanguine reperit; sed per brevi fusâ ad Deum precatiuncula cruciatu

Pedem graviter saucium repente sanat

ce pedem signavit, & abiit; æger verò abs-
que alio medicamine postera luce in pedes
se erexit, & ad pristinos agriculturæ labo-
res incolumis lætusque redijt. Propemo-
dum idem fuit, cernere calamitosum & ad
miserationem flecti; tetigisse misellum &
sanasse.

In itinere, quod Româ Lauretum ad
Dei Parentem Virginem Bernardus confece-
rat, incidit fortè in mendicabulū, cui oculus
è fronte prominens, atque in maxillam fæ-
de pendulus dolorem creabat, & deformatem
ratem. Hic cum malo remedium supplex
rogaret, descendit ex equo Pater & suâ dex-
trâ repositum in foramine oculum mox sta-
bilivit, simulque dolorem, frontisque deho-
nestamentum momento abstulit. Pro-
digium hoc, qui in comitatu erat Romani
Seminarij alumnus, ad suos Romam conru-
bernales testis oculatus perscri-
psit.

Oculum
fæde emi-
nentem cu-
rat.

CA-

CAPUT XV.

In Palestinam cogitat; sed à Pontifice prohibetur, Romanae destinatus purpurae.

§. I.

*Sepulchrū
Servatoris
visere in ai-
nimo ha-
bet.*

DUm hæc aliâque id genus, non videris in Deum fiduciæ, amoris homines, sempérque ardentis ad gloriam gloriam amplius propagandam, sicut dii præclara edit Bernardus Romæ documenta, vetus in illius pectore adeundæ Palæstinæ cupiditas in dies magis exarsit, et tandem adegit, ut nihil, quod per obedientiæ modestiæque jura liceret, non tantum sibi duxerit, quò consilium tam antiquum ac pium tandem aliquando exqueretur. Nempe Crucifixi amor, patris desiderium, Servatoris vulnera, Bernardi mentem adeò profundè infederant; ut ipse veluti sacro magnete tactus, Palæstinam identidem respiceret. Nec aliud animo visere posse videretur. Itaque à Majoribus enixè flagitavit, copiam sibi fieri, beatam illam tellurem, sanguineis Christi vestigiis nobilitatam visendi, ut Sancti Patris Ignacii

ext

exemplo eam oculis lustrare, pijs venerari
 osculis, & lacrimis irrigare posset: quodque
 permirum est, tantâ facundiâ apud Mode-
 ratos in hanc rem peroravit, tam potenti-
 bus rationum momentis causam egit, tam
 incenso pietatis studio obsecravit, ut pote-
 statem sibi facturos Terræ Sanctæ ex animi
 sententia ad eundem minimè dubitaverit.

§. II.

Iam ergo profectioem adornabat, jam
 itineris socios circumspexit, in quibus es-
 se voluit non nemo ex scelerum simul &
 calamitatum cœno Bernardi operâ extractus. *Ad vivē-*
 Iosephus Lanzafames is erat, homo Siculus, *mes conde-*
 qui jam olim huic profectioem sub annum *mutatum*
 1599. se obrulerat. Cùm enim Bernardus *liberat.*
 Genuam sub id tempus ex itinere venisset,
 mox ut solemne suum teneret, ad infelicem
 reorum, qui ad remos damnati sunt, tur-
 bam perrexit, ibique sedulo, num Catanen-
 sis aliquis in eo numero esset, apud illos
 inquisivit, quod ut faceret, à Divo Antonio
 se commonefactum ajebat. Ita reperit for-
 tē hominem Siculum usque ad mortem tri-
 remibus addictum, scilicet Iosephum Lan-
 zafamem, quem modò nominavi. Ab hoc
 vitæ non minùs flagitiosæ, quàm calamito-
 sæ

fæ historiam edoctus, & impendentem ani-
 mi corporisq̃ue perniciem miseratus, supre-
 mum classis Præfectum, Carolum Dorianum,
 ejus liberandi causâ accessit, apud quem
 quòd Pater in primo gratiæ loco esset, non
 difficulter desideratam homini libertatem
 obtinuit; neque hac contentus, evolutò anni
 spatio, Româ iterum delatus Genuam, di-
 vino, ut putabat, consilio eundem Iosephum
 etiam servitute, quam in aula Archichalasi
 annum integrum pro Oeconomo servire
 debebat, exemit. Ut ergo Patri gratum se
 exhiberet Iosephus, sponte animi in Palæ-
 stinam comes ire voluit: à quo tamen in
 societatem itineris non adlectus; sed viatico
 optimisque instructus monitis Romam, inde
 in patriam dimissus est.

§. III.

Genuâ Ro-
mani revo-
catur.
 Hunc in modum ipse quidem Iose-
 pho Palæstinâ interdixit. Sed divina pro-
 videntia, summusq̃ue Christi in terris Vica-
 rius etiam Bernardi consilium turbavit, e-
 jusq̃ue opera magno Ecclesiæ bono Romæ
 usus, in Urbem accersivit ex Liguribus,
 Solymas frustra meditantem,

Is fuit Paulus id nominis V. supremus
 sacrorum Antistes, qui Bernardi eximiam
 cum

cum doctrinam, tum viræ integritatem famâ
 primum comperit, deinde varijs ad Dei glo-
 riam gerendis rebus admovit, adeò felici
 semper eventu, ut tandem eidem Sanctissi-
 mo Patri in mentem venerit, Bernardum in
 summo honorum sacrorum cardine colloca-
 re, quò Collegio Purpuratorum Ecclesiæ
 Patrum non modicum decus ab ejuſdem
 doctrinâ & viræ sanctimoniâ accessurum
 crederet. Exploratas nempe habebat is
 Pontifex Patris dotes, & longa consuetudi-
 ne, & experientia, fidei indicibus veritatis.
 Ea præsertim tempeſtate, qua Romanam
 Sedem inter & Venetos eruperat in aperum
 bellum diffensio: de cuius eventu cum illi &
 Bernardo sermo eſſet, mirificè animatus est
 Pontifex, quando Patrem audiit, paucis qui-
 dem verbis, sed disertis & vaticinio gravidis
 finem exitumque belli prænunciantem, to-
 ram scilicet flammam sine moleſto fumo
 intra dies quindecim ſopiendam: quod even-
 tus docuit, non conjecturam fuiſſe; sed vati-
 cinium.

*Destinatur
 Purpura à
 Paulo V.*

*Belli Vene-
 ti euentum
 antè denū-
 ciat.*

§. IV.

Itaque jam magis animum obfirmavit,
 illique purpuram deferre ſtatuit. Id con-
 ſilium ubi Pontifex Bernardo aperuit, mox
 ille verecundo rubore ſuffuſus, atque initio

*Purpuram
 erubescit &
 à se repellit*

ve-

veluti sideratus hæsit, tandem verò resur-
 ptis animis supplex Paulo factus vehemen-
 ter obstitit: non esse, aiebat, eò usque abij-
 ciendam purpuram, ut à tam vili capite
 dehonestetur. Pateretur Sanctissimus Pater
 se procul honoribus, eo, quem manu ferebat
 pileolo utpote sibi, qui pœnitentiã profite-
 retur, apertissimo, contentum vitam exigere.
 Neque antè destitit, quàm Pontifex præcla-
 rà viri virtute plurimum delectatus, præ-
 bus acquiesceret, ne premeret afflictum, &
 gravis illi esset, cui vel purpuræ metus tam
 molestus erat, ut ruborem expresserit.

CAPUT XVI.

*Morbis annisque gravis in patriam
 revertitur, nondum tamen labo-
 rum satur, fati jam diu præ-
 sciss.*

*Amortuis
 mori discit.* Crescebant interea cum annis morbi-
 nunquam intermissa virium contentio
 jam dudum fatiscente corpusculo
 gorem omnem exhauserat; perstabat tam-
 in acie Bernardus, ut non nisi stantem me-
 aggredi posset. Quam ne timeret invaden-

rem, occupavit ipse prior provocando; quique alios vivere docuit, à mortuis etiam mori didicit. Tamen enim inter excellas virtutis exercitationes ætatem exigendo id unum agebat, ut ad omnes sanctimonie leges vitam componeret, atque ita ad beatæ mortis aleam strenuè se compararet: id tamen præcipuè confecit perpetuâ mortis memoriâ, optimâ nimirum sapientiæ mortuumque magistrâ. Eam ob rem mortuale *Mortuale* cranium jam diu ad caput lectuli affixum *cranium ad lectum se-* tenere solebat. Subijt tamen animo cura, *net.* ne fortè spoliū esset, & quondam domicilium animæ ad inferos damnatæ. Itaque certus, Deo inimicum caput in suo conclavi non tolerare, supplicavit vivorum mortuorumque Regi, palam sibi faceret, quo loco spiritus, illius olim cranij hospes *Damnate* *hominis* esset. Concuteret illud, si æternis crema- *esse intelli-* retur ignibus. Cum ecce tibi, funesto ca- *git celesti* put tremore succutitur. Itaque Pater de *indicio &* cælo doctus, infelices damnari hominis exu- *abiicit.* vias procū à se abjecit, fregitque. Aliam porrò ejusdem loco calvariam meliori sorte adeptus in cubiculo statuit, & huic quadratum imposuit, quo utebatur, pileum, *Aliud sub-* rogat & tum se velut in speculo contemplari, cum *multum* demortuo prolixè loqui, præsentia con- *contempla-* temnere, futura prospicere, æternos annos *tur.*

H

me

medirari, & hisce colloquijs ad summum virtutis apicem semet urgere in motu habuit.

Vbiq; mortem sibi representat. Non verò intra domesticos tantum periculis morietes mortem ab oculos sibi posuit; sed ubi ubi esset, quidquid rerum ageret, frequenter ipse secum volutabat animo, & celebrabat sermone. Fortè fessus & sudore madidus à concione, quam incitato spiritu ad Dominicanas Virgines habuit, rogabatur, ut conscenso curru se domum portari patretur; at ille novo ardore alteram exorsus ad horrationem, de morte, iudicio, inferis, caelo prolixè dixit, has scilicet esse quatuor rotas, illius, quo vehebatur religiosæ vitæ currus, Timore Dei aurigante,

§. II.

Ex mortis spectatione aeterna vita concipit desideria. Dum verò ipse sibi tam triste mortis spectaculum identidem contemplandū proposuit, interea ad amoenissima cælestium vitæ gaudia, & claram Dei visionem ipse spectaculum enim verò Angelicum ardentissimis suspirabat desiderijs: quæ quia melius ex illius calamo, quàm meo fluunt, epistolam Bernardi ad Ioannem Mariam Colanigum quindecim ante mortem annis exactam tam hîc inserere placuit: quæ sic habet.

O que

O quam vellem, inquit, Domine mi, hoc etiam momento extricatus sordidis mundi nexibus a volare: quibus jam diu ad fastidium constringor. Ut dicam, quod res est, nihil hucusque promovi, procū absūm à meta. Saltem gratia dulcissimi mei IESU irem, ubi culpas præteritæ ætatis eluerem. Non omne quod splendet, aurum est. Cæterum, o quam pulchra est illa cælestis regio! Gloriosa dicta sunt de te civitas Dei: Et gloria quidem est, videre, amare perfectissimè illud summum, ineffabile, infinitum pelagus bonitatis: illum amabilissimum Deum, illum dulcissimum, clementissimum nostrum, nostrum, nostrum bonum IESUM: qui in dura, sed amata Cruce, tam indigna passus pro miserando peccatore & omnis beneficii indigno, ut & animam innocentissimam violenta clavorum impressione inter injurias, opprobria, tormenta exhalaverit, gemens & clamans, atque, ut magnus ait Apostolus, pro sua reverentia exauditus. Vellem nunquam dicendi finem facere, de tam excelso sanctoq; loquendi argumento, meo scilicet vestroque Redemptore, pulchro & charo IESU.

Non mirum est, tam insolito me scribendi modo usum; qui enim supra consuetum eget, etiam minimè consueto rogat more: qui peregrinum aliquid corde sentit, peregrinum

quid etiam ore loquitur. Crede mihi, Crede, inquam, mihi, Domine mi, Ioannes Maria, valde magna urget me necessitas Dei mei aspiciendi. O munde! o quam turpiter nos fallis, & abscondis tam grandia, tam pulchra, tam tranquilla, tam multa ac mira, (ut nequam efferre) tam multa ac mira, nescio quae illa, illa, inquam, quae sunt in empyreo DEI mei palatio. Et quando te videbo Deus meus? quando tibi loquar? quando totus in gratia infinitae bonitatis tuae mari, & abyfso immensa submergar? quando tu mihi Deus meus aliter, quam nunc ministerio rerum creaturarum, sacrorum voluminum verbis, vel dulcissimo solatij alicujus susurro, loquere? Et quando, & quando mihi inexhaustas tuae divinitatis opes dabis spectandas? quando mihi divites. Veni, tandem veni, ut post tot tamque feras jactationes quiete fruaris aeterna.

Ignosce mihi Domine Ioannes, Maria, quod dum ad te scribo, mei tuique immemor mihi tibi scribo. Causam ignoro: culpam fateor, deliqui &c. Cataniae 25. Augusti. An. 1995.

Dominationis Tuae

Devotissimus servus in dulci ministro IESU.

Bernardus Colnagus patris per & miser homulus.

§. III.

Ita ille. Quia ergo desideria dilata quodidians crescebant incrementis, ne nihil di-
 vinæ dulcedinis velut primoribus labris
 deliberaret, non infrequenter cælestibus re-
 creabatur ostentis, quæ pleraque alium in
 locum reijcimus; duo tamen hîc comme-
 morare necessum est, illustria nimirum bea-
 tæ mortis prælagia. Cùm enim Drépani
 ad aram Magnæ Virginis preces funderet,
 arcanam ex Parthenio simulacro vocem
 hausit, quæ annum, diem, horamque mortis,
 & triumphalis in cælum ingressûs claris
 verbis denunciabat, animûmque cælesti
 gaudio cumulabat. Pòst sub annum 1601.
 Panormi concubiâ nocte precanti Petrus,
 Apostolorum Princeps, cum Agatha & Ur-
 sula beatis Virginibus adspectabilem se
 præbuit, simulque ut felici nuncio anhelan-
 tem ad æterna mentem mirificè demulce-
 ret, haud dubia fide reculit, supremo Numi-
 ni decretum esse, decimo abhinc anno i-
 psium, Catanæ morientem, ad laborum præ-
 mia evocare; interea tamen divinæ gratiæ
 donis sic communire, ne gloriâ perenni
 excidat. Non potuit hîc se cohibere Ber-
 nardus, quin Cælitûm delicijs ebrius, & vel-
 ut extra se positus amico præcæteris fide-
 li rem omnem enunciaret: divino scilicet

*Annum,
diem, locū-
que mortis
à B. V. deo
cetur.*

*Denuò cer-
tior fit, à
SS. Petro,
Ursula, A-
gatha.*

impulſu, ut tantæ felicitatis gratulatores
teſtēsque non deeſſent, quam dein clam
palamque ſæpe pluribus aperuit.

§. IV.

*Aperit a-
mico felicē
& calo nun-
tium.*

*In dubium
vocat
prædictio.*

Inambulabat fortè Bernardus per Col-
legij Panormitani hortum, & inſolitâ cir-
cumfuſus lætitiâ orationi dabat operam.
Cùm ſupervenit vir ex æquo nobilis, do-
ctus & pius: quid eſt, inquit, hoc novi, Pa-
ter: cur ſuprà quàm ſoleas jucundior mihi
hodie videris? cui Bernardus. Scio cui lo-
quar, ſecretorum ſcilicet tenaci, qui me vi-
vo non effunder in aliorum aures, quod ſi-
do pectori ego nunc committo. Ampli-
mihi profectò gaudiorum ſeges eſt. Siqui-
dem tres è cælitibus chariſſimi, Petrus, U-
ſula, Agatha, nocte, quæ effluxit, proximi
coràm ſpectabiles adſtitere, & triplici me
nuncio Dei juffu planiſſimè beârunt. nem-
pe decennium adhuc vitæ ſuperſeſſe, diem
ultimum Catanæ clauſurum, ac denique
Dei gratia confirmatum eſſe. Tum ho-
ſpes. Cave mi Pater, ne te ipſum fallas
ne intrumeſcas; ne falſo ſchemate ludaris
At ille. Nihil mihi, quæ Dei eſt gratia, ve-
dubij vel periculi eſt, quia hîc nihil meum
ſed quidquid eſt, Dei munus eſt. At ecce
admiranda æternæ providentiæ conſilia
Panormo, ubi hæc contigerant, Romanam
ac

accerfitus est Bernardus, ibique multis annis commoratus, propè propiùs vaticinio fidem ademerat. Apperbat enim jam propè decimus à prædictione annus, & Bernardus nec Româ unquam discessurus, nec Siciliam visurus ferebatur. Itaque amicus ille se deceprum ratus (is fuit Cataldus Fimia) ad dubitare cœperat, Patri, cui Romano nomen, Panormi apertè conquestus ~~ita~~: decennio jam ferè exacto Bernardum nuspiam comparare: Scilicet opinione suâ falsum esse, neque DEUM omnia Prophetis, nisi quæ mortalibus scitu necessaria ipse manifesta *Sed immo ritò,* veller, aperire. Nondum effatus erat, cùm litteras accipit, Bernardum Catanæ vicinum. Obstupuit igitur, & ocyùs in viam se dedit, ut amicum complexus morienti assisteret.

§. V.

Ita Bernardus peropportunè sextum supra sexagesimum ingressus annum ex Italia redijt in Siciliam, Româ ac Neapoli Catanam; nimirum ut subductis bene calculis eo ipso adesset tempore, quo ex vaticinio decem abhinc annis edito, sibi que biennio antè divinitus iterum confirmato, mortalis corporis exutus sarcinâ ad immortalem gloriam liber evolare, aliud suum vaticinium hoc pacto confirmaturus. Cùm e-

Stat vaticinio fides,

Catana Româ venit.

H 4

nim

nim Panormi ad populum pro concione
 diceret, non paucis ante mortem annis u
 auditoribus suprema veluti Patris optimi ver
 ba aliùs in animos adigeret, disertis edixi
 verbis, *Discedam, ô chara mihi Civitas, nun
 quam ad te rediturus: vate ergo ô Panormum
 valete Auditores, quia faciem meam amplius
 non videbitis.* Neque secus evenit quamvis P
 Iordanus Cascinus Societatis IESV Panormi
 tanæ Præpositus anno 1611, ab admodum R
 P. Claudio Aquaviva Generali obtinuerit, ut
 P. Bernardus Româ redux in Siciliam Pa
 normi per quadragesimam verba ad concio
 nem faceret, stetit tamen prædictioni fides
 Bernardo, ubi vix in Siciliam appulsus est, lo
 premâ ægritudine occupato, & paullò post
 ut mox dicemus, ex humanis sublato: ita ut
 neque ipse Panormum viderit, neque visus in
 Panormitaniis, quando Messanam appulsus
 vix biduo ibi hæsit, ut in Patriam festinare
 non tam paralyti, quâ cum jam diu multu
 rumque luctabatur, levamen quæsiturus
 quàm ex divina voluntate ibi daturus Con
 ditori Spiritum, ubi hauserat,

§. VI.

Exceptus est Caranæ à Nobilitate ha
 aliter, ac hominem cælestem sanctumque d
 cer. Verùm quòd aërem videlicet ficcum
 & subtilem affectæ valetudini sentiret in
 mi-

micum, ideoque in dies peius haberet, ipse
caelum cogitabat, quò invitabatur.

Et verò etiam scivit, se jam non procùl
esse. Uni ergo sororum, quam præ cæteris *Sorori ita
dicat, se
breui mo-
riturum.*
amore prosequabatur, vitæ finem sibi immi-
nere lætus edixit. Bonum fero nuncium,
inquit, soror optima; Evangelia mihi debes;
non lacrimas & suspiria; sed risum & gau-
dia. nisi fortè gemitus fletumque extorque-
at heberudo ingrati animi, quâ divinam in
me beneficentiam tam parcè agnovi, frigi-
deque colui. In foribus adest mors, & sanè
peroprata in cælestem patriam profectio.
Si amas fratrem, gratularis sexagenario ca-
privo seram quidem, diu tamen suspiratam
libertatem. Breui erit, cùm me in æde
nostra frigidum & exanguem spectabis, ac
osculo extincti dexteræ impresso, bene ut
tibi precer, inter cæteros rogabis: quare ut
tunc cælestibus te donis supremum Numen
augeat, ego nunc in antecessum supplex oro.
Hæc affatus & ne cui mortalium enunciaret,
obnixè obtestatus, sororem, quæ in fratre
varem multoties experta fuerat, mœrore la-
crimisque mersam reliquit.

§. VII.

Alios quoque complures suæ felicita-
tis fecit conscios: in quibus fuit Thomas
Aimundus, cui osculum in fronte impressit,

*Alios quoque
sua mortis
conscios fa-
cit, & bre-
vi secutus
eos docet.*

H 5

fi-

simulque migrationem indixit; fore scilicet brevi, ut in paradiso rursus conveniant, Et verò is octavo post Patrem die ex hac vita migravit.

Octavius Ramondetta Catanensis, vir erat clarissimus. Hic domicilium Panormi fixerat, negotiorum causâ; sed peracto Ducis, quem ea in Urbe gesserat, magistratum Catanam reversus, & gravi invalerudine correptus, cum à medicis pro deposito haberetur, intra triduum ex illorum sententiâ vitâ exturbandus, id unum vehementius doluit, procul domo, & à suis charis filiis avulso moriendum sibi esse. Neque morerem posuit, donec P. Bernardus officij causâ ad ipsum invisens, nuncium bonum solatiūque attulit. Is enim Octaviū bono iussit animo esse, convaliturum ex hac ægitudine, & Panormum maximâ suorum voluptate reversurum. Sciret autem non longas fore inducias; paucis mensibus, quæ jam repulsa esset, longè infestiorum ac certam mortem redituram. Ita in cælo decreverunt esse, ut Octavius quindecim non amplius dierum intervallo ante Bernardum à vitâ evocetur. *Ambos enim nos, inquit, quam primum oportet manifestari ante tribunal DEI Iudicis. ita Deus omnium Dominus jubet.* Excepit hanc vaticinantis Bernardi

voce[m] soror Octavij, quæ lectulo ægrotantis adstabat, atque eam identidem animo occursantem fratre jam confanato eliminare non potuit. Non multò post evenit, ut Bernardus eo, quo infra memorabimus, modo ad supremam vitæ horam properare totâ urbe lugeretur: itaque Octavij soror jam vaticinij certa ubi audivit Bernardi luctam, Octavium suum Panormi vitâ functum sine hæsitacione credidit, & deplorare cepit: neque opinione falsa est; nam mox allatus de fratris obitu nuncijs quindecim planè diebus ante Bernardi excessum, vaticinationem explevit.

§. VIII.

Interjectis diebus non multis ex medicorum sententia, & Majorum imperio necesse habuit Bernardus in oppidum (cui à via Grandi nomen) tres Catana leucas distantum se conferre, ubi modico thermarum usu contra paralytin aliquantisper obfirmatus, properè in patriam concessit, ut per eursuales dies pro concione extremum diceret, quo tempore ingenti spiritûs ardore, nec minore audientium fructu sic declamavit, ut liquidò constaret, quemadmodum naturæ ductu motus in fine est velocior; sic etiam gratiæ cælestis pondere, quæ ad vitæ finem sunt, concitatiùs rapi, potentiùs-

*Per Ieiunij
Verni dies
dicit ad po-
pulum.*

*Neque his
contentus
pergit post
Pascha.*

*Valedicit
& ultimā
concionem
fore denun-
ciat.*

usque in metam ferri. Defunctus hisce ve-
ni jejunij laboribus, qui recentes in vege-
quantumvis corpore vires atterunt, si no-
etiam sternunt, nihil ipse sibi indulgendum
nihil exhausto corpusculo dandum quieti
existimans, proximis à Servatoris anastasi-
diebus ad concionem dicere perseveravit,
ac secundā quidem Dominicā in sacra Di-
vi Francisci de Paulā æde concionatus va-
le supremum Senatui dixit, & penultimam
illam è suggesto sibi dictionem fuisse, u-
nāmq̃ue tantum in Templo Societatis de
bono Pastore habendam superesse, aperte
pronunciavit. Quare solutā concione hæ-
sit hic velut aculeus in omnium pectoribus
altum defixus, subiitque timor jacturæ tam
pretiosi hominis subeundæ: neque fuit re-
perire, qui non secum decerneret, supre-
ma Patris verba & cygneas voces constitu-
tā die sedulo curiosèque excipere. Unde
nondum albescente cælo ad dictam diem
ingens pro valvis templi & Collegij porta
præstolabatur hominum multitudo.

CAPUT XVII.

*Ultimum decumbit, & innocentis-
simam vitam beatā morte
claudit.*

§. I.

Ipsē interea non nescius sacrum Missæ *Animum*
 sacrificium cui se accingebat, sibi *confessione*
 ultimum, adeoque pro viatico in cælum *expiat: ad*
 abeunti futurum, animam exhomologesi *abitum.*
 apud conscientiaē suæ & simul Collegij Re-
 ctorem (P. Demetrius Licander is erat :) de
 more expiare statuit: qui tamen, cui scilicet
 perspecta erat Bernardi anima, nitorque
 eximius, sine curâ esse iussit. Iret modò
 sacrisque sine metu operaretur, expiatione
 nihil opus esse. At Bernardus contra mo-
 destè obniti, instare non levibus rationum
 momentis, ac supplicibus votis rogare, se
 ceterà semper dicto audientem fuisse: nunc
 verò, quo minùs ad nutum pro more ac-
 quiescat, majorem DEI gloriam & animæ
 suæ commodum postulare. gratificaretur
 ergò hanc sibi operam, & de noxis sese ac-
 cusantem lubens audiret. Id ubi impetra-
 vit, sine arbitris magnâ accuratione ad sa-
 crificium augustissimum supra consuetam
 comparandi sui rationem semet accendit, *Ultimum*
 idque inter suavissimos amati Dei amplexus *Missæ sa-*
 eò usque produxit, ut solitos duarum hora- *crificium*
 rum fines multùm etiam excederet, exar- *ultra duas*
 sit- *horas ex-*
 tendit.

sitque aded manifestis in pectore flammis
ut ob sparsum toto vultu & corpore incen-
dium chara Deo victima in cineres redigen-
da timeri posset. Exinde totum se graui-
agendis impendit, donec in concionem
fuit prodeundum, de bono Pastore, ut verba
faceret.

§. II.

*Inter con-
cionandum
defluxione
oppressus
succumbit.*

Vix tamen ingressus erat ad dicendum,
vix thematis verba paullo fusiùs explana-
verat, cum Deo sic moderante, repente
capitis defluxio cor dicentis oppressit, &
mùlque respirandi ac perorandi facultatem
propè omnem abstulit. At ille necquicquam
territus, animos sibi sumere viribus majores,
vim naturæ non modicam inferre, verba
quidem ægré moliri, cœptam tamen dictionem,
quoad licet, prosequi non destitit, donec
nec novo irruente fluxu prostratus, promissa
in suggestum incubuit. Tum exortus clamor
Auditoris, mœror & sollicitudo concionis,
commiseratio & pius in Patrem charitatis
ardor. Accurritur, levatur, & alienis
fultus brachijs ad valerudinarium à Patribus
deportatur, an ducitur; sequitur effusa populi
multitudo, precésque ut impertiarur,
jam non concionatorem, sed vatem obsecra-
crat. Ille ut primùm redeunte Spiritu for-
mare verba potuit, denuò exorsus prolixam
de

*Duas horas
verba fa-
cis ex lecto.*

de æternis gaudijs & cæli gloriâ, præmiis-
que Beatorum fermocinationem, duas ipsas
horas perorando, præsentibus flammis ad-
hibuit, nec antè dolore & amore saucios à se
dimisit, quàm tertium infestâ capitis non
jam destillatione, sed nimbo obrueretur; ita
quidem ferebat opinio. Compertum autem
postea fuit, extra se raptum esse; uti in tem-
pore dicemus. Certè momento citiùs o-
mnem sentiendî vim perdidit, neque aliud
potuit, quàm ut nutu extremum inungi po-
stularet: quod ubi factum, erumpentibus
extremæ febris indicijs sine voce, sine sen-
su à Medicis pro deposito est habitus.

§. III.

Eo adhuc vespere Senatus perijt, hunc
suum civem tam excellentibus gratiæ do-
nis illustrem separato in tumulo recondi,
haud dubius tam exquisitam viri virtutem,
claris olim indicijs divinitus manifestandâ:
simul omnes in funus impensas & appara-
tum, si non pro dignitate, saltem pro suis
viribus ministraturum, piè liberalitèrque
promisit. Itaque Bernardus sine cibo, clau-
lis plerumque oculis dies adeò quinque ve-
lut in mortuum jacuit, nisi quòd afluente
turbam, & sive manus ad osculum expe-
rentem, sive aspectu tam feliciter occum-
bentis defixam, ipse quoque paternis inter-
dum

*Loquela
desitutus
Christiano
ritu inun-
gitur.*

*Quinque
diebus in-
ectasi iacet.*

dum oculis & serenitate frontis oppidò exhilarârit: altrâ potiùs contemplatione defixus, quàm violentia morbi à sensu alienatus: qui enim attentius eum è vicino observabant, divinis occupatum colloquijs, psalmisq; recitandis audiebant intentum.

Quidquid tetigerat, in pretio fuit, & passim expetebatur religiosè conservandum: cui plurimorum desiderio, quòd nostri satisfacere non vellent, aut non possent, abundè morituri charitas vel in extremo vitæ articulo, naturâ subministrante præstitit, quando plurimus per nares effusus cruor sudario la largè imbuit, multòsque voti compotes fecit.

Quidquid tetigerat, in pretio fuit, & passim expetebatur religiosè conservandum: cui plurimorum desiderio, quòd nostri satisfacere non vellent, aut non possent, abundè morituri charitas vel in extremo vitæ articulo, naturâ subministrante præstitit, quando plurimus per nares effusus cruor sudario la largè imbuit, multòsque voti compotes fecit.

§. IV.

Die Veneris, uti prædixerat, moritur.

Appetebat interea Veneris, quam dicimus, dies, quâ cum moriente Dei Filio moriturum antè gestiens non rarò canillaverat; cùm propior morti, dato æris campani signo inter consuetas Ecclesiæ preces, quas circumfusa Patrum Fratrumque coronare citabat, velut è gravi somno excitatus ad se sensuumque officia revertit; & dum inter Cælites, ut in extremâ luctâ certant adesse dignentur, ex ordine compellatos, S. Agatha quoque, ceu Bernardi studiosissimè ad nomen vocabatur, oculos, in cælum sustulit, vultum omnem serenavit, & blanda sub-

subridens inclinato capite, Divam Martyrē,
velut matrem, quam sexaginta amplius an-
nis tenerē dilexerat, salutaturus, puram in
manus Conditoris animam exhalavit, idque
tam celeriter, ut qui preces Litaneuticas
fundebant, iteratō *S. Agatha, ora pro eo*, in-
geminare, aut præeunti respondere non pos-
sent.

Sequebantur autem abeuntem ex hac
mortalium orchestra non tristes gemitus ;
sed dulces piorum lacrymæ : non mœror ;
sed gratulatio, nemine non novum sibi in
cælo Patronum obvenisse plurimum exul-
tante, eò quidem magis, quòd vaticinio fi-
dem fecisset, quando non solum eodem per
hebdomadam die, verum eâ insuper horâ,
Italici 18. Germanici 12. plus minus, sub ipsum
meridiem, quando & Servator in crucem a-
ctus esse creditur. 11. Kal. Majas anno supra
mille sexcentos undecimo vitâ
functus est.

I

CAPUT

CAPUT XVIII.

*Apparatu maximo terre manda-
tur, & post funus apparet
gloriosus.*

§. I.

*Perhonorifi-
cè sepeli-
tur.*

VT primùm è vivis excessit, dato ei more signo in Collegio, mox in summo Templo aliisque, seu Canonicorum, quos vocant, seu Religiosarum familiarum Ecclesijs æs campanum lugubriter pulsarum, communem esse toti patriæ tanti viri jacturam ingemuit. Sequenti die Senatus ab universo nobilium ordine commitatus, & pullo habitu indutus, ut in magnorum Principum funere mos est, erectus insuper ad modum pyramidis theatro, dispositisque omni ex parte argenteis candelabris, ut quam plurimis faculis collucere atque odoriferis cædis latè fragrantiam spargeret, solennes Bernardo exequias & Religiosæ familiæ omnes sub suis quæque signis, cohonestârunt.

*Effertur à
Nobilibus.*

Extulerunt funus suis humeris ex primâ nobilitate Sodales, quos Albatos ajunt

ultimos illi honores quoque habuit mortu-
 tuali officio persoluto, & sacro funebri mu-
 sicis decantato modulis Collegium Canoni-
 corum. Mortuum denique jussu Senatûs *Pro concio-*
 pro concione laudavit R. P. Bartholomæus *ne lauda-*
 de Messana, ex Franciscanâ familia, quam *fuit.*
 Capuccinos indigitant, cui de præclaris
 Bernardi gestis differenti assensit publica
 vox; comploratio, & ejulatus fidem fecit.

§. II.

Et si verò inter postremos etiam nostra
 Societas defuncto justa ex more persolve-
 rit; ita tamen inter parentandum quivis a-
 nimo comparatus erat, ut suffragium sibi
 ab extincto potius exposcendum, quàm
 non indigo erogandum censeret. Et hic
 quidem non modò nostrorum hominum,
 sed communis omnium sensus fuit, ideò-
 que tam densa ad eum affluentis turbæ
 compressio facta est, ut mortuale ferculum *impensè*
 forti sepimento fuerit muniendum, triduo *colitur, ut*
 que jam altero exuviæ inhumatæ ad spe- *inculpata*
 ctaculum & religiosam venerationem ne- *viret, & ene-*
 cessariò relinquendæ. At brevi, velut im- *quisita*
 potens sui undarum moles perrupto agge- *virtutis*
 re, ita clathris undique effractis, & obtritis *homo*
 sese multitudo infudit: alij manum exoscu-
 lari,

lari, alij coronas precatorias vestibus admo-
vere, hi capillos vellere, isti ungues, vestes,
& id genus alia decerpere, deinceps velut
sacra quædam lipsana & præ gemmis fib-
futura.

*In omnium
ore versa-
tur.*

Pergebat interim civitas universa lo-
go æris pulsu excitata certatim applaudere
jamque nullus nisi de Bernardo sermo esse
jam beneficia è cælo impetrata, jam prodigi-
ose facta, modò infractus in adversis ani-
mus, modò perenne sui domandi, animòs-
que Deo operosè lucrandi studium, aliàque
complura Herois nostri facinora commemo-
rati.

§. III.

Tandem elapso tridui spatio perægi-
quidem, sub tertiam noctis horam corpus
felicissimi Bernardi ex ædè nostra in sa-
crum vestiarium ab oculis hominum pro-
perè subductum, plumbeo loculo ex Magi-
stratûs voluntate inclusum, post ad ipsam
Crucifixi Servatoris aram, sub gradibus, et
terræ mandatum: ad pedes scilicet illius
quem vivus in corde sepultum nunquam
non circumtulera. Ne qua verò tam pre-
tiosi pignoris aliquando obreperet oblivio
jussit Senatus, quem vivum in oculis fere-
bat, mortuum penicillo exprimi, ut in Cuius

*Depingi-
tur iussu
Senatus.*

ria inter illustres Catanæ viros collocari
 posset. Et quia triduum illud, quo inhu-
 marus publico bono jacuit, non obscuris
 prodigijs favente Cælo cohonestatum fue-
 rat, jam tum Senatus-Consulto decretum
 est, Summo Antistiti Romam supplices
 mittere libellos, ut ejus nutu fas sit, sacris
 Præsulibus de more super vita, rebusque
 gestis Bernardi quæstiones exercere, quibus
 contestata viri sanctitas patefieret orbi, olim
 dubio procul inter Divos publico ritu ce-
 lebranda. Unde factum, ut jam olim an-
 nuente Romano Pontifice Innocentius Ma-
 ximus & Octavius Brancifortus Catanen-
 sium Episcopi apud suos Cives: Ioannetti-
 nus d'Oria è Purpuratis Patribus ArchiPræ-
 sul apud Panormitanos, alij quoque pluri-
 bus in locis ejusmodi quæstiones haberent,
 & in publicas tabulas referrent, id effectua-
 ri, uti spes est, quò Bernardus beatorum, si
 ita Sanctæ Sedi videbitur, numero tandem
 adscriptus, pro Cælite coli haberique possit.

*Eiusdem
 Senatus
 presibus
 permotus
 Pontifex
 iubet qua-
 stiones ha-
 beri super
 rebus à
 Bernardo
 gestis.*

§. IV.

Eâ ipsâ, quæ mortem Bernardi præ-
 cesserat, nocte vidit per quietem Vincentius
 de Ramundo, Jurisconsultus gravis & do-
 ctus, post Societati nostræ adscriptus, splen-
 didi.

*Creditus.
 Ignatius
 morienti
 adfuisse.*

didum in Catanensi Collegio fieri apparatus, atque in aula Societatis hominem, venerandâ caluitie spectabilem, obambulare, cumque rogarer, quis ille esset, audiit Generalem Societatis Præpositum advenisse. Itaque manè expectatus, vereri se dixerat, ne Pater Bernardus animam ager, ad quem in cælos secum abducendum Sanctus Pater Ignatius descenderit: & vix ea dixerat, cum adest nuncius, & obiisse monet.

Eadem nocte sanat agrotum.

Eadem nocte in morbum incidit Paulus la Motta, cujus impetu mox obmutuit. Percussus repentino fratris malo Dionysius la Motta vir Ecclesiastica dignitate insignitâ, tertiâ ante solem horâ, ô Pater Bernarde, inquit, si vera est illa, quam de sanctimoniarum vitæ concepisti, existimatio, fac ne me fallat, quam in te collocatam habeo, fiducia, & ante solis ortum loquelam fratri restituit. Neque diutiùs factum, quàm quinquaginta annis decurri Psalmus possit: quem antè meo consilia donare nequiverant, is repente vocem & verba expedite facienda, lingua soluit, morboque penitus depulso sanus postera die se admiratus est. Ita Bernardus humanis quidem exemptus, in hominibus tamen animis magnum sui desiderium, clarioramque nominis memoriam reliquit: im-

primos illius seculi viros doctrinæ & virtutis consummatæ famâ recensendus.

§. V.

Fuit illi statura inter proceram par-^{Bernardi} vâmq; media, color subfuscus, facies & ^{vultus &} frons serena; gravis tamen & modesta: o-^{statura.} culi vivaces, caput parvo propiùs, quàm magno, calvum, & canitie venerandum. De sexaginta sex vitæ annis, ipsos quinquaginta in Societate sic exegit, ut omnibus esset in pretio: quod ex æquo hinc morum suavitas, illinc vitæ integritas passim emicans raperet intuentes, & animos etiam adversos tandem conciliaret.

Et si verò dum in vivis erat, arcano ^{Post mortē} Providentiæ divinæ omnia sapientissimè ^{apparet co-} librantis consilio multos aliquando habuit ^{ruscâ luce} obrectatores; à morte tamen multò plures ^{circumfu-} habuit præcones; quando illum vel maxi-^{sus.} mè rara quædam eventa omnibus venerandum, & profus admirabilem fecerunt. In quibus non postremum est, quod non rarò etiam post mortem amicis aliisque in cælesti luce se conspicuum præbuit. Vix animam exhalaverat, & fama de felici tejus obitu totam Siciliam pervolavit. Ea ad amicorum aliquem delata ingentem in illius

pectore dolorem creavit. Lugebat enim vero quàm qui maximè, quòd tam beatae morti præsens adesse, ac ultima officia præstare non potuerit. At mœrorem ipse Bernardus derersit, quando intempestâ nocte per quietem spectabilis adfuit, multaque circumfusus luce, facie serenâ & splendidâ, & sub umbellâ regio more consistens, amico promisit, ei se peccatorum veniam à Deo impetraturum. Quam pollicitationem non fuisse vanam, docuit summa & perpetua in multos menses animi tranquillitas, in amici pectore relicta. Mox ab obitu se quoque spectandum præbuit magnæ DEI famulæ, séque multis comitatum Angelis in cælum, ut inter Prophetas locum sedemque capiat, abire dixit.

§. VI.

Se quinque diebus ante mortem in ecstasy invenisse manifestat.

Fuit & alia mulier cum primis pia & virtutis laude clara, quæ suum nomen publicis inseri tabulis modestia verante prohibuit. Hæc Panormi avidè nuncios expectabat de suprema Bernardi ægroracione. Sed nuncios ipse prævenit, & se coràm stitit. Duo autem simul aperuit, & quis sibi vitæ finis fuerit, quisque futurus sit devoræ sibi feminæ, non obscure indicavit. Agonem

nem, aiebat, suum non nisi ecstasin & cælestium rerum contemplationem fuisse; mortem verò, rectum ad Prophetarum in cælo sedes transitum. *Ad te autem quod attinet* subjunxit, *scitote e brevi in cælo gemmis lucidissimis coronandam.* Nesciebat illa quidem, quæ & unde sibi hæc paranda esset corona, id tamen haud multò post liquidò cognovit: quando sævissimis calculi doloribus excarnificata post longam & insignem patientiam vitâ feliciter functa, ijs, quas ipsa sibi elaboraverat, gemmis est insignita.

Matrona morbi mortisq; genus prædicat.

Hæc, cum in vivis adhuc ipsa degeret, Panormi in nostræ Societatis templo rei divinæ intererat, quando nonnulli ex eadem Societate Patres supremis votis Religionem professuri, ad aram genibus curvatis procubuerant, quos inter vir erat nostri ordinis homo virtutis & sanctimonie non vulgaris.

Apparec cum aliis Beatis, tãquam verus Ignatii filius.

Hæc ergo sanctum Patrem Ignatium sub umbraculo gemmis distincto spectabilem habuit, sacris scilicet suorum filiorum nuptijs præfuturum; ferebant autem quatuor in angulis sublimem umbellam hinc Divi Franciscus Xaverius & Aloysius Gonzaga; illinc B. Stanislaus & Bernardus Colnagus. Cùmque curiosè pia, quid hæc festiva sibi pompa vellet, ex Ignatio quæsis-

I 5 visset;

viffer: ille hæc, inquit, uni eorum, qui vota nuncupant, solemnitas decreta est, mihi in patris charo, homini scilicet ex magnis Dei amicis & electorum numero non postremo: in cuius gratiam adduxi filiorum charissimos, inter quos & hunc, quem cernis Colnagum, profectum verum Societatis, meumque filium connumerat.

§. VII.

*Indusio suo
lethalem
morbum
depellit.*

Laudomia Gravina Catanensis, & genere, & virtute nobilis matrona nunquam quod mireris, Patri Bernardo, quoad ille vixit, vel locuta est, vel eum oculo conspexit. Jacebat hæc gravi infirmitate corporis pressa, & non dubia mortis victima: itaque propinqui humanis jam præsidij destituta, ut divinam accelerarent opem, Bernardi rogat, ut mortui indusium spe bonâ pleni iniiciunt. Cùm ecce tibi intermortuis illa vocibus à circumstantibus, quoad per fractas vires licet, auxilium rogar: adstare sibi supernè, nescio quem è Societate virum: admonita verò eum ipsum esse, cuius sacro pignore tegetetur, mirabilium patratore Colnagum, ac proinde magnâ illi se fiducia commendaret, dicto audiens, dum pias ipsam preces fundit: Bernardum impolitum super

super caput manu, audit renidenti vultu loquentem: age filia, quid habes? quid times? adsum ut te sanem; in Deo tamen spem reponere: hujus brevi potentiam maximo tuo bono experiere. Ita Bernardus ex oculis abiit, ægra mox meliusculè habere cœpit, palpitatio cordis posuit, lethalis pallor in vividum colorem vertit: postero manè ex integro sana à medicis totius rei ignaris, & ad mortuam se ingredi opinantibus, non sine ingenti admiratione est reperta, qui sponte suâ disertis verbis confessi sunt, in summo hinc febrilis æstûs incendio, illinc summâ virium debilitate, curationem adeò subitam supra omnes naturæ artisque vires, solius divinæ potentia indubitarum fuisse argumentum.

§. VIII.

Catanensium nonnemo ipsos decem annos immani renum dolore confixus, & jam remediij expers, sive morbi fatigatione, sive imbecillitate virium in somnum declinaverat oculos. Dum ergo sopitus tantulum quiescit capit, videre sibi visus est Bernardum in mortuali feretro jacentem, qualè scilicet multis antè annis, priusquam tumulto mandaretur, conspexerat; lætum tamen & venustum.

Ubi

Ubi verò propiùs se admovit, & manum exoscularus est jacentis, iteratò, quid sibi veller, ab eo rogatus, Pater, inquit, luctor cum hisce meis doloribus. Ad quem ille renidenti ore, formatòque crucis signo bene precatus: *Abi modò*, ait, quando jam sanus es. Ita Bernardus evanuit, simulque somnus, & cum somno morbus auffsugit, nunquam deinceps redire ausus.

§. IX.

Paula Pellirona, & ipsa Catanensis, sub auroram adhuc lecto decumbens spectabilem habuit quendam nostri Ordinis Patrem, qui linteatus, & velut pro concione dicturus, aperto capite, quadrarum manu pileum gerebat, hortatus Paulam, ut in cælum oculos attolleret. Paruit illa monenti, & patefactâ cæli regiâ spectavit humanæ salutis assertorem IESVM plusquam splendore luce circumfusum, sacratissimis tamen quinque vulneribus mirifico fulgore emicantibus. Iussa deinde ad Christi dexteram transferre oculos, vidit magnam DEI Matrem admirabili pulchritudine & maiestate præditam, compositis ad divinam quandam modestiam manibus adstantem, & in Filium, totius scilicet divinitatis theatrum

trum, defixo intuitu absorptam. Porro imperante, quem diximus, Patre, flexis in adversam partem oculis conspexit e regione Deiparæ Deique hominis Bernardum splendida Societatis veste mirabiliter coruscantem.

Et hunc quidem jam olim noverat ipsa, & ex adstante Colnagum esse didicit, alium verò simili vestitu ex omni parte radijs circumdatum, paulò tamen longiùs distantem, sibi hucusque incognitum, Paulum esse intellexit, cognomento Achillem. Fuit autem tam mira cælestis hujus spectaculi suavitas & vis, ut Pellironam compluribus diebus dulcissimo pietatis sensu impleverit: quæ sacris Quæstoribus sanctè affirmavit, se etiam tunc, dum ad tribunal consistebat, vel solâ illius recordatione divinis adeò delicijs accumulari, ut tantæ dulcedinis capiendæ impar, viribus & animo prope modum linqueretur, testata insuper ejusmodi spectaculum, si iteratò frui liceret, atque etiam oculorum jacturâ comparandum esset, fore sibi jucundissimum.

CA-

CAPUT XIX.

E sepulchro pergit esse beneficium.

§. I.

*Leprosus
vixit, eun-
demq; mu-
tum defū.
Et utroq;
liberat
malo.*

TAmetſi multis magniſque prodigiis Bernardus in vita claruit: multò rariorem plura majoraque ſunt, quæ eum mortalibus à morte ſua beneficium, & prodigiorum fonti proximum declarant. Notare recenſebimus hîc niſi perpauca, ne in tantum menſum excreſcat hiſtoria.

Proſpero Siragoſæ Medico triennis erat filiulus non modò mutus, ſed & facie quodam lepræ genere jam menſes aliquot tota facie coopertus. Et jam defecerat parentem & ars & conſilium, morbo omnino paternæ indiſtriæ vires ſuperante. Evénit autem, ut ancilla, puerum infelicem in brachio geſtans, Patri Bernardo adhuc vivente occurreret, eumque de morbi pertinaciâ & fæditate edoceret. Itaque miſeratus infan-
tem, imponit manum capiti, ſimulque lepram ſigno S. Crucis efformato quamprimum abſtergit. Quia verò nutricula Bernardo non expoſuit linguæ vitium: manū puer, ut erat, inſtar piſcis mutus, digitis &

nutri-
bitu-
huc
rem-
afflu-
mul-
ſa m-
prop-
recu-
deol-
prop-
fectu-
nera-
puer-
ſcul-
um
fari-
mū-
vit
qui
min-
eum
rum
trav-
nor

nutibus loqui conatus ad usque Bernardi obitum. Eo denique vitâ functo, cum adhuc in mortuali feretro Bernardi cadaver in templo in humarum jaceret, totius civitatis affluentis solatio expositum, mater cum trimulo infante in brachijs muto à circumfusa multitudine summis precibus obtinuit, ut propius ad pretiosas Paris exuvias admitteretur. Tum flexis humi genibus sacram deosculata manum defuncti, detractum è proprio digito annulum per Sacrarj Præfectum Bernardi labris non sine insigni veneratione & fiducia admovit, eumque ad os puelli importunis nutibus perurgentis deosculandum appressit. Et mox cum omnium admiratione puerulus, à mortuo scilicet fari doctus A.A.A. exclamavit: atque ita primum in vocem omnibus communem solvit linguam, sensimque infantum more loqui cœpit.

§. II.

Michaël Pappalardus sexennis puer gemino miserandus malo, scilicet mutus ad eum usque diem & herniosus, in reliqua piorum turba ad sandapilam Bernardi se penetravit, eamque magno animi sensu, nec minore confidentia pio osculo veneratus, illico fanus

Ex sandapila mutū eumq; herniosum gemino morbo eximit.

sanus ac integer surrexit, atque expedire
linguæ vinculo loquutus, omnes in admi-
rationem rapuit. Inde ad parentes domum
reversus, & ferè ad molestiam usque garru-
lus, lætum ipse tulit nuncium sanitatis, mi-
randam utriusque mali depulsiõnem expo-
suit, simulque famâ huius prodigij univet-
sos, ut de exuvijs Bernardi aliquid omni
studio conquirerent, accendit.

*Alium è
faucibus
mortis eri-
pit.*

Longa non minùs, quàm periculosa
duorum annorum inuaretudo Petrum Mic-
cichè ad extrema jam redegerat, de salute
suâ modò desperantem, idque unicè sollicitum,
quomodo supremum sibi Numen concilia-
ret. In hoc rerum articulo venit in men-
tem Cataldo Fimiæ, viro nobili & Bernar-
di imprimis amico, ut aliquid lipsanorum
Parris ad ægrum mitteret. Quid illud fue-
rit incertum, eâ certè fuit cælesti prædicitum
virtute, ut quamprimum solo tactu ægro-
tantem è faucibus mortis eripuerit: quando
ille mox clausos jam in mortem oculos pate-
dit, & redeunte membris vitali succo & ca-
lore ex integro sanus è lecto se proripuit.
Quam ob rem ut Deo & Bernardo gratum se
præberet parens, lauto convivio centum pa-
peres excepit, ipse modimperator &
mensæ administer.

* *

§. III.

Inter ceteras, quæ ad Bernardi exan- *Lac matris*
 gue corpus spectandum colendumque af- *impetrat*
 fluxerant mulieres, fuit, quam, cum non ita *ne pereat*
 pridem pulcherrimum infantem enixa es- *filiolus.*
 set, lac omne siccatis uberibus destituerat.
 Itaque cui vitam paullò antè dederat, hunc
 inopià lactis & domestica urgente pauper-
 tate brevi moriturum non ex vano augura-
 batur. Ubi verò ad Patris opem anxia
 convolavit, & ardentes ad Deum preces fu-
 dit, repentè pectori lac divino beneficio lar-
 giter affusum sensit, & *ò miraculum!* excla-
 mavit. *Vix Bernardus in cælum receptus est,*
& Advocati munere jam perfungi amat. cre-
dite expertæ.

Alterius genam toto quinquennij spa- *A genâ*
 tio erysipelas infederat, nullis medicorum & *quinquen-*
 chirurgorum seu unguentis, seu malagma- *te erysi-*
 tibus cessurum, imò adhibitis ab arte reme- *pelas ab-*
 dijs efferatius obstinatum. Hæc mirabilium, *stergit.*
 quæ ex capulo Bernardus in miseros conse-
 rebat, beneficiorum famâ in spem erecta, o-
 cyus ad sacrum pignus advolavit, & humi
 prostrata ardentissimis sanitatem votis ex-
 periit. Tum audentior facta defuncti ma-
 num pio delibatum osculo genæ imposuit,

K

mox=

moxque omnem pertinacissimi mali saevitiam superavit, momento citius perfecte con-
sanata. In hunc ferè modum & alia se-
mina aliam corporis partem adeò malè af-
fectam, ut vitæ periculum crearet, contracta
manùs Bernardi illico receptâ sanitate cu-
ravit, & discrimen evasit.

§. IV.

*Sanguinis
fluxum si-
stis.*

Franciscus Afflictus profluvio sangui-
nis ipsos 40. dies infesto nimium quantum
exhaustus, ac remedij consilii que expers tan-
dem ad Bernardum se contulit, non dubi-
spe fretus, contractâ tantùm vestimenti firmi-
bria se sanandum. At quia multitudi-
ne circumfusâ prohibitus erat propiùs ac-
cedere, cum, quod in voris habebat, osculum
sacratæ dexteræ imprimere non posset, *Sic
mihi erit, inquit, vel sandapilam continget
re.* Contigit & fluxum stitit.

*Tumorem
pectoris, e-
vasurum
in cancrũ,
dispellit
strophiole.*

Iacebat alia lectulo affixa mulier, cui
tumidum pectus medicorum iudicio gan-
grænam incurabilem parturiebat. Hac
acceptâ tot beneficiorum famâ, fratri stro-
phiolum, sive tæniam tradidit, eamque ad
Bernardi corpus ab illo religiosè applicitum
suo pectori admovit. Sentit enim verò tum-
se acutissimo dolore transfigi; sed evasit
scen-

scenre tumore malum omne depulsum.
 Quare damnato lectulo ad templum prope-
 re contendit, & ne unquam deinceps à can-
 cro sibi timendum esset, impositam defuncti
 manum suo pectori custodem vadémque ad-
 hibuit.

§. V.

Messanensis quædam mulier Catanæ *Lateris do-*
 commorata decem annos perpetuos ma- *iores decem-*
 gnis in latere doloribus veluti sagittis con- *nio tolera-*
 fixa, nec movere se liberè, nec expedire lo- *tos talis*
 qui poterat. Tandem verò ubi inaudijt,
 quot ex Bernardi sepulchro beneficia in
 ægros scaturirent, eò delata summis preci-
 bus opem efflagitavit; neque diutiùs fa-
 ctum, obrinuit, quam suspiraverat, sospita-
 tem. Audito enim signo accedentis ad a-
 ram mystæ, nullo adminiculante surgit à
 sepulchro, quod antè toto decennio non
 licuit, ad altare procedit, ac sacris ritè per-
 actis, domum ex integro constanterque
 sana revertit.

§. VI.

Quem supra diximus sanguinis libera- *Cephalat,*
 rum fluxu, is cæmentarius erat faber, & ma- *giã auffer*
 gno religionis gratique animi sensu, cum *suavis-*
 Bernardus terræ mandaretur, suam locave- *simo sepul-*
 rat *chri odore,*

K a

rat operam. At hic ipse haud multò pò
cephalalgia gravissimè excruciatu ad tu
mulum Patris recurrit, ex quo mirificà
creatus fragrantia, initio meliusculè habu
tum demisso in sepulchralem petram cap
omnem planè dolorem discussit. Verum
quò longiùs à tumulo recessit, caelestem
odorem ille deseruit, eò propiùs dolor
stinus sensim adrepsit, atque ita qui sanus
sepulchrum surrexerat, domum aeger reme
vit, donec octidua eijusdem tumuli vil
tatione, inter alternas mali fugitantis &
deuntis vices, peractà, tandem perfectam
consecutus sanitatem, liquido didicit, unde
caelestis illa suavitas exhalaretur.

Eam & Iosephus de Marino semel
parvulus manifestè sensit, & beneficam ex
pertus est; cùm enim epileptico correpta
morbo ad tumbam Bernardi pro tam ho
rendi mali depulsione deportatus, ei
impositus esset, admirandum ipse traxit
dorem, ut vernas olere violas ipsos o
dies videretur, eaque fragrantia caput robo
raturum, nullis deinceps lapsibus obnoxium
haberet. Eidem morbo alius quoque Berna
di tumulo advolutus remedium quae
sivit & invenit.

*Parem fra-
grantiam
epileptico
inhalavit
& morbum
discussit.*

§. VII.

Ludovicus Argentina perenni octo annorum dolore caput obsessum circumferrebat, neque in arte vel naturâ rerum opem remediûmque reliquerat intentatum, sed incassum. Ad cœlites ergò conversus strophium, quo Pater Colnagus olim usus fuerat, apprehendit, capiti imposuit, moxque dolorem omnem à se perpetuò fugavit.

*Ostennes
capitis dolores
strophium ab-
stergit.*

Erat illi soror, quæ diu luctata cum partu, ut primùm eodem strophium ventrem religiosè contigit, prolem feliciter enixa est, eamque in tanti beneficii memoriam Bernardi nomine insignivit.

Filia cæcitatem jamjam oculis infectam subuculâ Bernardi ægro capiti admorâ proseripsit.

Gemino quoque affecta est beneficio matrona, quando sævis renum stomachique doloribus, quos duobus ipsis mensibus exantlaverat, illico exempta fuit, quàm primùm Bernardum in clamavit, ejusque auspicijs malè affectas corporis partes curesignavit. Deinde cùm foetu gravida, simulque gravi oppressa morbo, abortum pariter mortemque non ex vano merueret, propitium sensit Bernardum; nam se-

*Febrim &
abortum
prohibet.*

cundum quierem Pater concionantis habitum indutus illi se spectabilem præbuit, & abortus periculum discussit. Cum verò mulier, fraudem dæmonis piè verita, manum erigeret, salutare crucis signum expressura, ipse prior allocutus ægram, ter cruce signatam monuit, postera luce consurrecturam lecto sanam, ideòque proli, quæ prematurè morbi effundenda fuerat, suo favore feliciter nascituræ, Bernardi nomen imponeret.

Ad hæc vinum, quod Pater in vivis delibaverat, à feminâ in ampullâ piè affectuatum mirificè profuit. Cum enim semestres tulisset ardentissimæ febris æstus, vinum hausit, eoque ceu frigidâ febriles extinxit flammæ.

§. VIII.

Vino mortem arcet.

Ad eum ferè modum adolescens non nemo, quem acutissimi viscerum dolores gravissimè tortum ad extremam vitæ lineam deduxerant, & medici jam propè proplorato habuerant, ejusmodi vino tum per exteras afflicti ventris partes disperso, tum hausto, & in viscera demisso, salutem bibendi.

Loquelâ ex casu perditam restituit.

Vincencia sexennis puellula ex infelici per scalas lapsu obmutuit. Multum qua-

mor totis mensibus sudatum est à Medicis, ut mutæ loquelam redderent; sed irito conatu. Hausit ejusmodi vinum, quod Bernardus olim degustaverat, & mox loqui cepit.

Eodem quoque vino nunc anginam, nunc tumorem dentiúmque dolorem fuisse depulsum, juratis testibus in comperto est.

§. IX.

Neque indusio Bernardi sua defuit vir- *Indusio in-*
tus, eam ob rem Caranæ à multis prodi- *iecto fe-*
gijs celebrato. Juvenem certè id loci (Pe- *brim sedat.*
tro Barbæ nomen erat) qui illud reverenter
exosculatus, contra sævientes febris ardores
pectori admoverat, largo rotius corporis su-
dore complevit, & pulsâ febrim quamprimû
sanitati restituit.

Lintheum quoque Bernardi sanguine, *Lintheolo*
tinctum, mulieri alterum, qui maligno hu- *sanat ocu-*
more rodebatur, oculum, ut primam teri- *lum.*
git, confanavit.

Iosephus Stilla chirurgus jam olim ex *Sanguine*
humeris Bernardi sanguinem extractum, & *phrenesi*
lintheolo exceptum, adhuc purpureo colore, *curat.*
suavique odore præditum pro sacro pigno-
re habet, eoque se phrenesi liberatum gra-
tus agnoscit.

*Oculis pro-
pè perditis
medetur.*

Sub annum 1630. sacrata Deo Virgula inter Moniales adeò omnem oculorum lucem perdidit, ut manu ducenda nigrum ab albo colorem non discerneret. Cùm ergo medici communi consensu irreparabilem oculorum usum judicassent, ipsa ad Superos conversa, Dominicam orationem, et salute Angeli, & Apostolorum Symbola recitavit: vix Bernardi strophium oculis religiosè applicuit: Et, ecce, exclamat, vadeo, simulque oculos multò quàm antè nubem clariore ostendit.

*Cingulo
auribus.*

Cingulum quoque Bernardi septemdecim annorum adolescenti salutem attulit, cùm enim peracerbos in auribus dolores sat diu tulisset, admoto ad caput cingulo Patris illico purulentus ex utraque aure humor erupit, simulque dolor excessit.

*Epistolæ
fragmento
dentibus.*

Quin & epistolæ fragmentum saluti fuit, quod Monialis ore prehendit, eoque dentium dolorem mox repressit, deinde penitus etiam fugavit.

*Capillis
brachio.*

Unde non mirum, pilos aliquot, è Bernardi barbâ brachiolo infantulæ cum pietatis sensu à parentibus impositos sanitate peperisse: quando brachiolum ex matris utero emortuum, & moveri nescium ex tempore confanârunt, atque ad omnes usus flexibile expeditumque reddiderunt.

§. X.

Linea Bernardi vitta Carolo Ciravinæ *Vittâ lineâ*
 viro nobili somnum conciliavit, & podagra *podagram*
 gram discussit, quæ tres omnino noctes in- *coërcet.*
 ter diros cruciatus infomnes ducere coëge-
 rat. Ut primùm enim vittam capiti im-
 posuit, somnus irruit, podagra pedes dese-
 ruit.

Baculus, quo niti solebat Pater, capiti *Baculo pi-*
 cum religione admotus, noxios pituitæ, *tuam sē-*
 imbres stitit: quin & tenue fragmentum ex *stis.*
 eodem forrè decerptum diros alui cruciatus,
 religiosæ feminæ discussit. Unicum pre-
 catoris coronæ granum morbis pellendis
 par fuit.

Paternò oppidum est Siciliae quatuor à *Lunaticum,*
 Catana leucis positum. Hic novennis puer, *san.*
 non modò cum deficiente luna defectum
 mentis perpeti solitus, menstruum furebat
 furorem; sed & podagræ doloribus confi-
 ciebatur. Mater tristi spectaculo tandem
 fessa ad Bernardi preces confugit, & se,
 si puero mens sanitasque constaret, cum eo-
 dem ad Patris tumulum accessuram, voti re-
 ligione obstrinxit. Vix aliquot lapsæ e-
 rant horulæ, cum pedes ad iter convalue-
 re, & integra peracto voto corporis animi-
 que

que sanitas tot annorum incurabilem mor-
tum secuta est.

*Lethiferū
ulcus tollit.* Catharina Buscemia in more positum
habebat, quot diebus certo precum numero
Divinae Majestati grates referre pro caelesti
gloria in Bernardum nostrum collata. Ho-
jus filia validâ febris excocta, simulque
cere secundum guttur enato miserè habita-
jam propè extremum ducebat spiritum: u-
ergo Pater devotam sibi matronam grati-
munere bearet, se dormienti in conspe-
ctum dedit, & cruce velut è filiae faucibus
extractâ ulcus aperuit. Divinabat ergo
mater filiam divinitus curatam; neque ani-
mi falsa est. Insequenti die Medici, qui
puellam jam fatis concessisse arbitrati vo-
nerant; incolumem attoniti repererunt,

§. XI.

*Morbum
incurabile
differt.* Catanæ sacrata Deo Virgo è monaste-
rio ad patrios lares remissa est, ut morbo
medicinam quæreretur. At neque ibi malo
in dies esferatiore, vimque medicam aspec-
nante ullum levamentum reperit. Itaque
ad Caelites conversa, omnem in Deo ejus-
que servis spem fixit, & Bernardo cum pri-
mis addicta, de illius veste particulam ex-
petijt. Quâ impetratâ, & capiti piè impo-
sitâ

fità mox febris ardor ejusque comes languor ac mœror è vestigio celsit. Remansit autem erraticus quidam dolor, qui per omne corpus serpens modò hanc, modò illam partem infestabat. Sed & hic ipsanis Bernardi admotis fugit, ijs verò remotis toties redijt, donec post octiduanam fugæ reditúsque vicissitudinem tandem expugnatus palàm faceret, à Bernardi lacinia se fuisse superatum. Quare ut sospiratori gratam se ostenderet Virgo, vigesimum primum Aprilis diem sibi deinceps jejunio sacrandum voto sanxit, & mater argenteam hujus rei testem laminam ad Collegij nostri templum dono misit.

§. XII.

Et hæc quidem mortuus in vivos potuit: non minora tamen mortuus in mortuum exercuit. Didacus de Valle, Doctoris laureâ insignitus, locuples testis esto. Erat huic filius, cui Bernardo nomen in fero fonte indidit, quòd Bernardi nostri ope infans, cum octo dies solidos ceu cadaver in tumulo, sine motu vitæque signo in materno utero jacuisset, salva matre salvus in lucem prodierat. Hic ipse multò post violentiâ morbi ad extremam vitæ lineam deductus, teste medico primùm à familia uni-

*Bis mortuò
excitasse
creditur iâ
mortuus.*

universa pro deposito, ac tandem pro meo
 tuo habitus, quod animam exhalasse nemo
 dubitare posset, totam domum mœrore le-
 crimisque funestavit. At parentes in com-
 muni omnium comploratione, dum ad Ber-
 nardi auxilium convolant, filio vitam re-
 stitui supplices orant, & aliquam expense
 partem in ejusdem, si inter sanctos aliquan-
 do referendus sit, solemnitate subministran-
 dam voto nuncupant, mox, qui diu exani-
 mis jacuerat, spirantem vivumque inveniunt
 Dei scilicet beneficio ad Bernardi preces
 vitam donatum.

§. XIII.

Dæmones
ex infessa Juvenis nobili oriundus genere, &
pellit. aliquamdiu malis infessus genijs, postquam
 infernos hospites depulsos sensit, quartana
 feбри se correptum animadvertit, vix etiam
 post diutinam curationem ex Medicorum
 sententia conſanandus. At verò haud ſæ-
 pius quàm bis ad Patris Colnagi ſepulchrum
 acceſſit, & plenam inde ſanitatē reculit.
 Unde factum, ut ejus Parens mox domesti-
 cam aulam eleganti peripetasmatum appa-
 ratu ſpoliaret, eoque ſacellum Collegij &
 parietes, inter quos Beatus Bernardus ani-
 mam efflaverat, exornaret.

Ecti

Et si verò hæc sint illustria Bernardi beneficia de cælo, uti credere par est, in hominescollata; illud tamen, quod subjungimus, & longè recentius, & palmarium est: neque minùs ac alia omnia publicistabulis consignatum. id hunc in modum se habet, quod Brixia Cancellarius, ut aiunt, luculenter Italico sermone conscripsit,

§. XIV.

Hoc anno, quem à Christo Nato trigessimum septimum supra mille sexcentos numeramus, Deo visum est, domum meam, inquit Augustinus Stilla Brixia Archigrammateus, pluribus gravibusque ærumnis exercere: quas inter illa mihi acerbior fuit, quòd filia mea (Elisabethæ nomen est:) sub mensem Majum anni superioris nobili viro D. Raphaëli Bova nuprui data, eo quidem tempore veneficarum artibus à malis occupata spiritibus: nunc aurem energumena clavisindicijs est deprehensa. Et trigesimo quidem Seprembris die, qui S. Hieronymo sacer est, operà D. Caroli Bains, qui Cor-teccensem regit parœciam in æde Marianâ, cui à Stella nomen, Cusagum inter & Sulmontem per sacros exorcismos principe dæmoniorum insidentium liberata spem fecerat,

*Diuturna
obsidione
energumena
liberata.*

rat, vel nullos superesse, vel & hos brevi fugam dandos. Ea tamen me spes fefellit quando 10. Novembris tres alij & contumaciores genij se prodidère. Unde anceps animi, ac diu inops consilij, tandem in memoriam mecum redeo, esse mihi ad manus P. Bernardi Colnagi, qui año 1605. & 1606. Gironæ, & Brixiaë, antequam sacris Reipublicæ esset interdictum, pro concione dixerat strophium. Illud ergò, quod in magna semper apud me meosque veneratione fuit, chartæ involutum capiti filiaë impono, cum ecce tibi horrendum contremiscens identidem exclamat dæmon: O Bernarde, Bernarde, tu me ustulas. quo factum, ut mihi meisque multum animi adderetur, atque ad hoc strophium confugeremus, quoties execrandas voces spurcissimus inferorum spiritus evomeret. Sub vesperam ejus diei, cum inter cœnandum malus genius filiam torqueret, nosque factâ strophii mentionem minitaremur, ille disertis verbis in hunc modum locutus est: *Necesse habeo vobis a-*

Bernardus liquid dicere, & vel invitatus imperor man-
Dei iussu festare. Strophium non sat religiosè ha-
à malis ge-beri, sed crystallo ad modum lampadis concin-
niis lauda- nata includendum: deferte illud ad Nosoco-
tur. mium, ubi Eremita colitur, & renuntiate eius
loci Magistratibus, ut summi crystallo etiam E-

remicolæ exuvias includant, quo omnium oculis & venerationi exponantur. Ita supremus jubet Dominus, qui utrumque colit vult. Poterat equidem per quemvis alium hæc imperia denunciare, sed ego maximo meo malo id facere sum coactus.

§. XV.

Interea inclinato in mensam capite filia meliusculè habuit. Et mihi, ô Genitor! dixit, quàm pulchra meis oculis objecta est species! Vidi hominem mediocriter grandem omni ex parte lucidissimis circumfusum radijs, qui in capite ferebat rem aded illustrem, ut comprehendere non potuerim. Hic mihi dixit. Ponemerum, filia: tum, aurea cruce, quam velut è corde extraxerat; me signans, illam eodem in loco, propè cordis penetralia recondidit, ex oculis abiit, meque solatio mirificè perfusam reliquit.

Vicesimo Novembris die, cum puellæ denuo graviter vexatæ, sacratam ceram, quam vulgò Agnum DEI vocitamus, unà cum monitis S. Philippi Nerei, & Patris Colnagi linteolo fronti imposuissemus, ater ille genius exclamavit, acerbius multò se torqueri strophio, quàm ceteris factis amuletis: illa quidem esse jam vulgò nota; istud

istud autem hucusque incognitum latuisse.

Posterâ luce cùm sacris carminibus irarum urgeretur malus hospes, & excedere pro imperio juberetur, disertè negavit, se vel socios unquam facturos, nisi strophilolum antè crystallinâ, ut decet, capsâ inclisum, & ad Eremitæ corpus delatum esset. Die jam in vesperum inclinante pressus solito linteoli antidoto, me inter ceteros proterui hostis aversationem cruciarumque demirante, & Bernardum quoque olim mortis metu perculsum commemorante, subjunxit ille *Heu me! si egrotâ vero, moriar.*

Bernardi Colnagum hisce verbis repræsentans
mors sine quæ ego abhinc 30. annis ex Patris ore, cùm
tormento. ab affluente hominum turba ejusque precor
exposcente propè propius suffocaretur irarato audieram. Ad hæc, inquit, habebatur equidem ille nonnullis pro mente capto; at non habuit aliud in discessu tormentum, quàm duarum circiter horarum intervitæ mortisque confinia languorem. Interrogatus, quid illud esset, quod puellam in capite Patris spectaverat, neque tamen discernere potuerat. Toridem, inquit, stellæ erant; & ipsius lacrimæ, uniones; at ex aspectu ego sum exocularus & ex illo tempore attriti jacemus omnes.

§. XVI.

Porro ad diem 22. pulso jam uno maiorum geniorum, reliqui affirmarunt, intra triduum se statione cessuros; sub horam vero noctis tertiam Energumena in se collecta edixit, visum à se id temporis hominem gloria cælesti circumfusum ab Angelis deferri, in cuius aurea Zona splendido caractere exaratum erat. *Bernardus gaudebit.* Eum sibi denuo confirmasse, procul omnimeru bene firmiterque speraret. Neque vanam fuisse pollicitationem, eventus docuit; siquidem ipso Divæ Catharinæ pervigilio perducta ad Eremitæ tumulum, facta sponcione de conficienda ex crystallo capsula, reponendo Bernardi linteolo, & ad ipsam Eremiticæ deferendo, infensissimis liberata hostibus puella, sospitatoribus Divis debitas persolvit grates. Porro strophium hoc tam pretiosum sic ad meas pervenit manus. Acciderat fortè, ut P. Bernardus, habita in S. Antonij æde ad populum concione, totus sudore diffluens de suggesto descenderet, manique strophium jam sudore madidum deferret; cum ecce Iulia, mea Genitrix, suum ipsa linteolum tergendæ fronti largiter adhuc guttis mananti obrulit, Patrisque linteum in vicem recepit; qui eam ob rem monitus

L

à me,

à me, non tantùm id reperere superfedìt, et
etiam bene precatus, ut illo divina Maiestas
prodigia faceret, frontem mihi cruce signa-
vit, eo manûs ardore, ut duabus tribus
horis ignito me ferro adustum crederem. Et
eo tempore linteolum illud nobis præ-
suro fuit. Totius rei gestæ seriem sic se habere,
fidem facere mecum potest universa
domus, quam & ego manu mea confirmo.
Augustinus Stella.

Enimvero id honoris debebatur strophio-
pholo, ut malos genios ex obsessis corpo-
ribus exturbaret tangendo, quod ejus Vir-
sudores combiberat, qui stygios hostes ex-
nimis auditorum frequens ejecerat concio-
mando. Hinc persæpe Bernardo nihil tale se-
spicanti clam ejuscemodi linthea pio furto se-
blecta, & ad mirificos usus religiosè adhibi-
ta, famâ Patris augebant quàm maximè, adeo
ut cum fortè de superiore loco dicenti alio-
quando stropholum excidisset, à Concione
mox in frustra discerptum evanesceret, uno-
quoque frustillum inde secum auferentem
quod sibi veluti sacrum lipsanon in
precio foret.

CAPUT XX.

*Vivus mortuusque propter contem-
ptam eximie virtutis opinio-
nem in honore
est.*

§. I.

Hiscerebus fiebat, ut, cum in vivis ad-
huc degeret, apud æquos virtutis æ-
stimatores magna in opinione non
nisi insignitæ probitatis haberetur. Qua-
cunque pergeret, in honore erat, ut magi-
ster; in veneratione, ut Sanctus: nec defue-
runt, qui sæpenumero ex longinquis re-
gionibus ad ipsum convolarent, & vel con-
siliium in rebus ambiguis, vel in calamitati-
bus preces exposcerent, qui domo prodeun-
tem præstolarentur, ut ad ipsius genua pro-
voluti manum osculari, aut certe vestem
contingere possent, viri etiam primæ aucto-
ritatis. Neapoli tanta populi multitudo
cum de suggesto descenderet, vestis oscu-
lum captura Patri se circumfudit, ut ipse
discissam, magnaque parte amputata, muti-
tam vestem non animadvertit.

*Vestis viva
etiamnum
Bernar-
do venerationis ergò
laceratur.*

L 2

Et

Et quidem quo Bernardus loco fuerit
& opinione non vulgaris sanctimoniam
pud Sanctissimum Dominum Clementem
Octavum, & Paulum id nominis V. Ponti-
ficem, jam supra indicavimus. Hic pro-

*B. Aloysii
de Colnago
sententia.* quam plurimis gravissimisque excellæ vir-
tutis & innocentiam testibus una Aloysii
Gonzagæ valebit auctoritas, quem P. Ber-
nardus à Ponte dicentem audiit, confudit
aspectu ipso Patris Bernardi Colnagi, quod
tanta in illo viro spectet summæ perfe-
ctionis decora, ut ea se imitatione assequi
diffidat.

*Collegiorum
sensus.* Et si verò Bernardo non defuerint
quandoque domi, qui pungerent, ut nun-
quam sua rosæ spina deest: communis ta-
men inter nostros etiam is fuit de Ber-
nardo sensus, ut domus, quæ illum habebat
inquilinum, se feliciorē ceteris arbitra-
tur.

§. II.

*Claudii A
quaviva
iudicium.*

Claudius Aquaviva acerrimi vir inge-
nij, & peritissimus virtutis genuinæ cen-
sor, in magna Patrum corona, cum non
longè hinc ex muro penderet S. Bernardi
Clarevallisensis imago, illinc non procùl ab-
esset, quo de scribimus, Bernardus Catanen-
sis, dicere habuit. Duo nobis sunt Bernar-
di,

di, uterque Sanctus. Sub annum à Virginis partu M. D. LXXXV. Barij Collegio præerat Bernardus noster, cum famâ Bernardini Realini notæ sanctitatis viri excitus trium dierum iter confecit, ut talem tantique nominis Patrem Lupijs agentem coram spectaret. Post humanissimam consolationem Bernardus in digressu Bernardini vestem clanculum juxta ac piè est deoscularus. Advertit ea res Bernardinum, quare ad Colnagum subtristi vultu conversus. An, inquit, etiam te inania ista officia delectant? mox tamen explicata fronte subjunxit. Sed ignosce, Tu Bernardus: ego Bernardinus. Me ergo longè minorem, ut à te pietatem condiscam, decet; ut rudis auditor à magno soler præceptore instrui.

§. III.

Sed ut nostra omittamus, qui apud nos magnus fuit, multò apud alios major habebatur. Ex multis nonnisi paucos producamus æstimatores & Encomiastas Colnagi: apud quos spectatissima Bernardi virtus, jam vulgò nota, præsertim, cum Romæ ageret, admirationem venerationemque non modò apud infimos, sed supremos etiam, Ecclesiæ Cardines ei conciliavit. Hos

L 3 inter

*Cardinalis
Aldobran
dini erga
Bernardū
reverentia*

*Quem vita
magistrum
habet.*

*Effigiem
Bernardi
in conclavi.*

*In gravif
simis rebus
consult.*

inter primas jure obtinet Purpuratus ille
Pater titulo S. Georgij, Clementis, de quo
nobis, modò sermo fuit, nepos (quali
quantūque vir, Romana Curia novit) con-
scientiæ suæ arbitrum, & in virtutis studio
ducem habuit, quidquid etiam imperavit
haud gravatè facturū, cujus ne fortè exci-
deret memoria, effigiem à Michaële Ange-
lo Bonarota, superioris ævi Apelle, in re-
cænandum graphicè expressam sub viridi
auròque fimbriata cortina venerationis et
gò secum tenebat, & non nisi charis hospiti-
tibus spectandam exhibere consueverat.
Idem Cardinalis S. Georgij Aldobrandinus
animi quondam anxius, & seu nimia reli-
gione, seu demissione ipse sibi in purpura
gravis, nulla habita dignitatis ratione ad
Bernardi pedes in genua se abjecit, sanctè
contestatus, se in illius potestate futurum,
sive purpureum galerum ponere, & gradu se
abdicare, sive in hac splendida ancipitique
servitute perseverare juberet, obtemperaturum:
imperaret modò, certus sua verba
velut oracula Cælo missa sine dubio excipi-
pienda. Quidquid enim diceret, à DEO
pro animæ suæ salute dictum se interpretari.
Ad hæc Bernardus, imposito super caput
obsecrantis rubeo galero, cum ut reciperet
edixit, ita nimirum DEO placitum esse.

esse. Hæc ubi dixerat, in pedes erexit Purpuratum Patrem animo tranquillum. Quam in re nescio quid magis admirer, an tam profundam Eminentissimi Viri modestiam; an Bernardi, quæ apud ipsum erat, auctoritatem.

§. IV.

Habebat enim verò hic Princeps Colnagum ut hominem cælestem, tantaque illam ^{Ad aram} veneratione & amore prosequeretur, ^{facienti} ut facienti ad aram ministrum esse, non indecorum purpuræ judicaverit: neque illum ex Urbe aliter quàm mulâ, quæ Cardinalis vehi consueverat, sublimem & pedissequo comitatum prodire permiserit: Cæsinum ^{Velut alterum se haberi vult.} abeunti litteras velut egregius hospitij designator præmiserit, quibus ejus loci Abbatem, quid fieri vellet, præmonuit in hunc modum. *Abit ad vos meus Pater Colnagus: Scitote venire ad vos Cardinalem S. Georgij.* Neque segniùs voluntati scribentis paruit Præsul. Janitori mox imperavit, homine Societatis adventante, sibi ante omnes id significaret. Accidit fortè, ut sub adventum Bernardi alius vicariò munere ad portam excubaret. Interea cum jam hospes Pater propiùs Monasterium esset, ad socium conversus; ô si Janitor, dum nos ex equis descen-

scendere videt, pro meritis exciperet in
 manè, diceretque: Patres mei, satius foret,
 si domi vestræ maneretis, ut vos vestrique
 similes decer; huc enim venisse, quid
 aliud, quàm religionis nomine lautitias ho-
 spiritij, & relaxationes quæsitare, ut vobis
 indecoras, ita alijs vel graves vel sumptuo-
 sas. Et verò vaticinium fuisse credi pote-
 rat. His enim propemodum verbis ho-
 spitem excepit, qui Janitoris munus fun-
 gebatur. Occurrit tamen alter in tempo-
 re, & quis adesset, Abbati nunciavit. Qui
 tam charum virum solenni reverentia, Pa-
 trumque corona, ut Cardinales assolent, de-
 ductum, lautè magnificèque habuit; mox
 tamen alias illi lautitias pompamque in vo-
 tis esse didicit, quando Bernardus à cœciliis
 jejunus surrexit, duram humum pro molli
 culcitra habuit, die postera ad universos
 verba fecit, cælesti quadam facundia & spi-
 ritûs ardore, ut uberrimas è pijs Religioso-
 rum virorum oculis lacrimarum rivos, simul
 ex homine ferrei pectoris, qui fortè aderat
 unà ruborem, & lacrimas, singultus ex præ-
 cordijs expresserit, pari audientium & vo-
 luptate & admiratione.

Jam verò Purpurato huic Parti veluti
 patores adjungamus complures alios, quo-
 rum

rum sana mens & securum de Christiana
virtute iudicium, viros religione, doctrina,
prudentiâque eximios. quo apud eos gradu
fuerit Bernardus vel inde liquet, quòd inte-
græ SS. Benedicti, Brunonis, Romualdi,
Dominici &c. familiæ, veluti excellentis-
simæ virtutis hominem, frequenter accerse-
bant, intra religiosa claustra de rebus divi-
nis differentem auditoræ, ut cælestibus in-
de flammis mentes accumularentur.

*Religioso-
rum de
Bernardo
Ordinum
opinio.*

§. V.

Romæ, quòd apud Sacratas Deo Vir-
gines suis cohortationibus religiosæ vitæ
normam alicubi inclinatam restituisset, pas-
sim & præcipuè inter Moniales Pater San-
ctus audiebat.

In eadem Urbe Sacerdos ex alumnis
S. Francisci de Paulâ in Siciliam ad amicum
litteras dedit, enixè flagitans, irret suo no-
mine, & Patri Colnago supplicaret, sibi ut
absenti saltem bene precaretur; quòd ex il-
lius fausta appreciatione magnam animæ
sue bonorum cælestium accessionem spe-
raret.

*Quid ad
Bernardū
scripserit
Abbas
Grillus.*

Angelus Grillus ejusdem familiae Abbas, ut dignitate, sic & religione & scriptura clarissimus, duas ad Bernardum nostrum exaravit epistolas, anno 1608. Venetijs inter alias hujus Præsulis lucubrationes typis excusas: in quarum altera ingenuè profiterur, Patrē Bernardū suis pijs monitis, & divina semēte in corda totius familiae jacta, per inusitados sensus se suosq; veluti novam caelestemque prolem primū generasse, deinde dulcissimo lacte Apostolicarū litterarum nutritisse in vitam perennem. Oprandum quidem esse, ut soboles referat parentem; ac neminem esse, qui demissionem animi non fecerit, & ad speciem oculōsque compositam; sed ex contemptore sui animo narum vel adumbrare posse præsumat. Illam, ut laudando læderet, veluti de alio locutus prolixè in laudes Bernardi excurrit: eum enim verò fuisse sphaerae ex crystallo confecta non absimilem, ex qua emicabant perquam rara lumina innumerarum virtutum, ad quae nec minima inanis gloriae aura se posse penetrare. Spiritum illi fuisse Seraphicum per linguam igneam ex medullis cordis ardentissimis verbis exæstantem, ideoque ab universis Patribus iterum iterūque invitari

rari, & veluti cælestem imbrem ab arescens
sterilique solo impatienter expectari.

§. VI.

Rochus Pyrrhus & ipse Abbas, in quo ^{Quid Ro-}
Religio cum eruditione de palmâ certabat, ^{chus Pyr-}
in Notitia Catanensis Ecclesiæ fol. 82. sic ^{rhus de}
haber. ^{Bernarde,} P. Bernardus Colnagus Catanensis,
pientissimus Ecclesiastes, vitæ puritate illu-
stris, miraculis clarus, obiit. 22. Aprilis 1611,
ætatis 65. Religionis 51. Vir doctrinæ ac san-
ctitatis opinione celebris.

Joannes Baptista de Groszis Canonista ^{Ioan. Bapt.}
doctissimus in suo Decachordo, chorda 2. ^{de Groszis}
modulo 14. de Bernardo ita scribit. P. Ber- ^{Canonista,}
nardus Colnagus in divinis humanisque litte- ^{& Theolog.}
ris versatissimus Ecclesiastes, si quis alius, e-
ruditus simul ac pius, vitæ puritate præci-
pius, miraculis in vita & post mortem illu-
stris, prophetiæ dono conspicuus, obdormivit
in Domino.

His suffragatur Abbas Octavius Sapien- ^{Octavius}
tia in suo discursu de Turcia, & Augustinus ^{Sapientia,}
Inueges Historiographus Panormitanus in ^{Abbas,}
Nobilium Genealogia, qui fol. 63. ubi de
Colnagorum nobilitate sermo est, maxi-
mos

*Et Augu-
stinus In-
neges.*

mos eam splendores ex sanctitate Bernar-
di recipere testatur, quem in suo Panormi-
sacra hominem sanctissimum, appellat,
eruditum.

§. VII.

*Petrus
Carrera.*

Paria serè litterarum monumentis pro-
didit Petrus Carrera tomo 2. historiae Ca-
tanensis, ubi de pia Panormitanos inter
Cataneses lite super S. Agatha V. M. dis-
putat: Stetisse pro his Bernardum Colna-
gum Catanensem, doctrinâ & omnis liti-
raturæ peritiâ insignem; qui Philosophiam
undecim ipsos annos, totidem sacram Theo-
logiam alijs cum laude tradiderit, à Prae-
posito Societatis Generali examinandis, qui
publicam aspicere lucem possint libris, futu-
rit destinatus: magno iudicio vir, poeta ele-
gans, inter Rhetores eloquentissimus, con-
cionator celeberrimus, prudentia singulari
& sanctitate illustris.

*Ioannes de
Soranzo.*

Joannes de Soranzo. Quis est hic Pa-
ter? inquit de Bernardo. ille est, qui scientiâ
fortasse non habet parem: sanctimoniam Iu-
gnatium, Xaverium, Aloysium æmularum
totus amore absorptus in Deo, alter S. Ber-
nardus

nardi spiritus, & si licet verum dicere, Angelus terrestris. Et rursus: cum mihi mundanis curis animum transigi sentio, recurro ad P. Bernardum, tantamque dulcedinem traho, ut videar mihi, non cum Patre, sed S. Bernardo loqui.

Paulus de Angelis, Præful insignis, Bernardum his verbis graphicè depingit. Et si cum permultis vitæ religiosæ viris, eximijis Dei servis, qui modò in beatorum, & sanctorum numero ex Ecclesiæ decreto recensentur, magna mihi familiaritas fuit; in nullo tamen eorum tam clara foras emicantis virtutis signa, quàm in Bernardo Colnago me deprehendisse fateor.

§. VIII.

Friderico Cardinali Borromæo animam agenti ultimum præstaturus officium, & lu-
 etanti additurus animos, triduo integro assidebat Bernardus, eo tam morientis, quàm nobilissimæ familiæ solatio pariter & fructu, ut uno omnes ore sibi gratularentur, se inter vivos adhuc degentem vidisse hominem planè sanctum: quo nomine etiam Clemens VIII. Bernardum privato animi ductu vocitabat, & tum Panormi, Catanæ, Nea-

Neapoli, tum Anconæ, Manruæ, Romæ
 communis vulgi vox & sensus appella-
Galli Tran- consueverat. Quæ sententia etiam illi
salpini Ber- fuisse censenda est, qui ex Transalpina Gal-
nardū mu- lia, quam Lombardiam dicimus, vocant
ximū so- Caranam tabellas ex argento ductas mis-
spitatorem re, ob accepta beneficia grati animi indi-
agnoscunt, ces, ad sepulchrum Patris appendendas, que
 tamen in privato Collegij loco adseruan-
 tur.

§. IX.

Neapolita-
ni.

Is quoque Bernardum magni fecerit
 portet ex Regno Neapolitano vir nobiliss-
 & copiosus, qui maxima, quam de Patre
 Colnagi eminentè super ceteros virtutem
 traxerat, existimatione ductus voti religio-
 ne se obstrinxit, ad suppeditandos om-
 nnes, qui ad pompam solennem re-
 nunciando inter Sanctos Bernardo necesse-
 cessarij fuerint, sumptus prolixè repræsen-
 tandos.

Dux Mon-
dragonius,
Mantua, a-
liq, Prin-
cipes.

Inter Bernardi æstimatores fuere, Dux
 quoque Mondragonius, ejusque mater Sti-
 gliani Princeps, qui Bernardum ad se visen-
 tem non secus ac de cælo lapsum homi-
 nem sunt venerati, Dux Mantuæ, Prin-
 cept

ceptus Militelli, aliisque Principes viri, de
 quibus jam olim facta est mentio. Ad hæc
 complures Italiæ civitates, præcipuè An-
 cona, Brixia, Genua, Neapolis, quæ vel
 adventanti obviam effusæ cum facibus, vel
 abeuntem multorum nobilium comitatu
 non sine lacrimis sunt prosecutæ, denique
 & illustrissimæ Regni Siculi civitates, Pa-
 normum, Messana, Catana, Syracusa, per
 suos internuncios, jam usque ab anno
 1622. Supremo Dei in terris Vicario expo-
 sitâ P. Colnagi vitâ non sine clarissimis
 Viri Apostolici, Sanctitate illustris, prophe-
 tiæ dono conspicui, & Thaumaturgi enco-
 mijs id unice agunt, ut Cælitum numero
 inferatur. Et Catana quidem publico Se-
 natûs decreto non tantum urget, ut super
 vitæ Sanctimonia Bernardi quæstiones ex-
 erceantur; sed insuper illius effigiem mox
 ab obitu coloribus expressam inter ce-
 teros Catanensium illustres Viros in Se-
 natu publicè spectandam appendit, quod
 multis antè annis Bernardus ipse futu-
 rum noverat, & nobili adolescenti, ad
 id temporis nondum publicis Reipubli-
 cæ officijs admoto, Senatoriam digni-
 tatem, suæque imaginis in curia propo-
 nendæ gloriam prædixit, ac pro ea,
 quâ

quâ erat, modestiâ subjecit, se vel
latronem furcâ, quàm inter Heroës tam ce
lebrî loco & theatro esse digniorem: ita
mirum verè magnus est alijs, qui
sibi nullus.

**Omnia ad majorem Dei
Gloriam.**

